Gemeente Borger-Odoorn

JAARSTUKKEN 2021



ALGEMEEN

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2021 1
Algemeen 2
Inhoudsopgave 2
Leeswijzer en algemene inleiding 4
Samenvatting op hoofdlijnen 6
Onze ambities 10
Thema's 11
Onze inwoners 12
Sociaal Domein 13
Dienstverlening 18
Onze economie 21
Economische ontwikkeling 22
Recreatie en Toerisme 25
Onze toekomst 29
Duurzame ontwikkeling 30
De veranderende rol van de gemeente 32
Onze leefomgeving 36
Ruimte en groen 37
Wonen en leefbaarheid 39
Wegen en verkeer 42
Openbare orde en veiligheid 45
Onze portemonnee 48
Gemeentefonds 49
Overzicht van incidentele baten en lasten per thema 51
Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 53
Paragrafen 57
Algemeen 58
Lokale heffingen 59
Weerstandsvermogen en Risicomanagement 68
Kapitaalgoederen 73
Financiering 84
Bedrijfsvoering 89
Verbonden partijen 97
Grondbeleid 103
Gevolgen Covid-19 112
Jaarrekening 116
Toelichting op de balans per 31 december 2021 120
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 121
Vaste activa 124
Immateriële vaste activa 125
Financiële vaste activa 137
Vlottende activa 138
Voorraden 139
Uitzettingen 142
Liquide middelen 145
Overlopende activa 146
Vaste passiva 148
Eigen vermogen 149
Voorzieningen 154
Vaste schulden, looptijd van één jaar of langer 158
Vlottende passiva 161

Netto vlottende schulden, looptijd korter dan één jaar 162
Overlopende passiva 163
Niet in de balans opgenomen verplichtingen 165
Gebeurtenissen na balansdatum 169
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 170
Onze inwoners.....173
Onze economie.....184
Onze toekomst 188
Onze leefomgeving 191
Algemene dekkingsmiddelen 202
Overhead.....208
Vennootschapsbelasting (VpB).....211
Overige baten en lasten.....214
Toelichting centrale posten.....217
Mutaties reserves.....219
Onvoorzien en beleidsintensivering.....222
Gerealiseerd resultaat 223
Wet Normering Topinkomens (WNT).....224
Overzicht taakvelden.....237
Bijlagen.....240
Interbestuurlijk toezicht.....241
Verplichte beleidsindicatoren 246
Bijlage VI - Lijst met afkortingen.....249
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....251

Leeswijzer en algemene inleiding

Algemeen

De wereldwijde uitbraak van Covid-19 eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. Het raakt de gehele organisatie en veel thema's en taakvelden. Voor de aanpak van Covid-19 namen we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, tien maatregelen om onze inwoners en ondernemers te ondersteunen. We hebben een paragraaf toegevoegd waarin we beschrijven wat de gevolgen van Covid-19 op onze organisatie zijn (geweest), welke maatregelen de organisatie heeft genomen en wat de kosten, gemiste opbrengsten en risico's van Covid-19 op de thema's en taakvelden zijn (geweest). Verder schenken we aandacht aan de financiële gevolgen en risico's van Covid-19 voor 2021 en de jaren daarna, want we weten niet wanneer we het achter ons kunnen laten en wat de financiële effecten dan zijn.

De Jaarstukken

De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarstukken zijn opgesteld binnen de kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Dit ziet u terug in de indeling en de opbouw van de jaarstukken. De jaarstukken zijn ingedeeld op vier thema's: Onze inwoners, Onze economie, Onze toekomst en Onze leefomgeving. In 'Onze portemonnee' leggen we verantwoording af over het financiële beheer en over het behalen van de doelstellingen uit de begroting 2021.

Het jaarverslag

De themabegroting 2021 benoemt de doelstellingen per thema. De Bestuursrapportage 2021-I belichtte de voortgang halverwege het jaar. Nu is voor alle doelstellingen de stand per eind 2021 in beeld gebracht. Dat doen we in een samenvatting en de voortgang geven we aan met onderstaande kleuren.

afgewerkt	volgens planning	niet volgens planning	nog niet gestart

Waar noodzakelijk geven we een toelichting. Per doelstelling rapporteren we over de voortgang.

De jaarrekening

In het onderdeel 'Samenvatting op hoofdlijnen' van de jaarstukken kunt u zien of de plannen binnen het budget zijn uitgevoerd en hoe de gemeente ervoor staat. Bij de balans en het overzicht van baten en lasten zijn de verschillen ten opzichte van de begroting na wijziging in beeld gebracht. Is het verschil groter dan € 25.000 dan lichten wij dit toe. De verschillen ontstaan als in de bestuursrapportage 2021-II een ander bedrag begroot is dan in het jaar 2021 in werkelijkheid is gerealiseerd.

Centrale verklaring voor een aantal posten

We geven in de jaarrekening de mutaties 'loonkosten' en 'kapitaallasten' centraal weer. Dit voorkomt verwijzingen en herhalingen. Ook laten wij zo zien hoe de totale loonkosten zich verhouden ten opzichte van de raming.

De SiSa-verantwoording

Van het Rijk en de Provincie ontvangt de gemeente uitkeringen voor een aantal specifieke taken. In de SiSa-bijlage leggen we verantwoording af over deze specifieke uitkeringen.

Beleidsindicatoren

Volgens het BBV zijn we verplicht om de beleidsindicatoren van Waarstaatjegemeente.nl te presenteren. Deze indicatoren zijn opgenomen in een bijlage. Waarstaatjegemeente.nl verzamelt de gegevens uit een aantal bronnen zoals het CBS en de VNG.

Overzicht taakvelden
Gemeenten moeten volgens de vernieuwde BBV-voorschriften ook verplichte taakvelden opnemen in de jaarrekening. Dat maakt onderlinge vergelijkingen tussen gemeenten gemakkelijker en zo beschikken het Rijk en het CBS over goede, eenduidige informatie. In onze jaarrekening staat een overzicht van deze voorgeschreven taakvelden.

Wij hopen u met dit verslag een goed inzicht te kunnen geven in onze financiën.

College van burgemeester en wethouders


Jan Seton


Niek Wind


Freek Buijtelaar


Nynke Houwing


Albert Trip

SAMENVATTING OP HOOFDLIJNEN

Gerealiseerde doelstellingen

In de begroting 2021 zijn de doelstellingen en bijbehorende actiepunten opgenomen. Uit onderstaand overzicht kunnen wij concluderen dat het grootste deel (92%) hiervan in 2021 is afgewerkt of volgens planning loopt.
Een aantal actiepunten is rood of blauw (8%) en loopt dus niet volgens planning of is nog niet gestart. Per subthema worden deze actiepunten verderop in het jaarverslag nader toegelicht. Dit is een verbetering ten opzichte van 2020, omdat toen 14% niet volgens planning liep of nog niet was gestart. Dat is best een mooie prestatie gelet op de Covid-19 pandemie die in 2021 nog actueel was.

Doelstellingen	Aantal	Groen	Lichtgroen	Rood	Blauw
Onze inwoners	21	3	15	1	2
Onze economie	22	1	21	0	0
Onze toekomst	23	3	19	1	0
Onze leefomgeving	34	13	17	3	1
Totaal	**100**	**20**	**72**	**5**	**3**
Percentage	**100%**	**20%**	**72%**	**5%**	**3%**

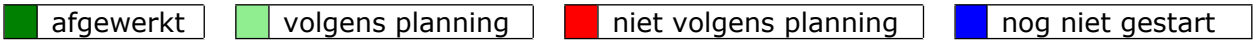

Het gerealiseerd resultaat

Hieronder zijn de lasten en baten per thema, algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige baten en lasten weergegeven.
Hieruit blijkt dat:

1. het saldo van baten en lasten afgerond € 6.193.405 positief bedraagt. Dit is het resultaat van de vier thema's, algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige baten en lasten.
2. het gerealiseerd resultaat afgerond € 2.126.601 positief bedraagt. Dit is het uiteindelijke resultaat dat is ontstaan na verwerking van de mutaties in de reserves.

Omschrijving	Jaarrekening 2021		
	Lasten	Baten	Saldo
Thema 1, onze inwoners	39.418.780	10.232.581	-29.186.199
Thema 2, onze economie	749.226	2.009.173	1.259.946
Thema 3, onze toekomst	4.140.874	1.641.834	-2.499.040
Thema 4, onze leefomgeving	21.513.565	12.039.773	-9.473.792
Totaal thema's	**65.822.446**	**25.923.360**	**-39.899.085**
Treasury	447.006	685.226	238.221
OZB woningen	133.846	5.110.171	4.976.325
OZB niet-woningen	57.228	1.436.198	1.378.970
Belastingen overig	232.771	2.850	-229.921
Uitkeringen gemeentefonds	8.905	49.037.071	49.028.166
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**879.756**	**56.271.517**	**55.391.761**

Overhead	9.186.700	50.111	-9.136.589
Vennootschapsbelasting	90.758	-	-90.758
Overige baten en lasten	92.196	20.272	-71.924
Totaal	**9.369.654**	**70.383**	**-9.299.271**
Saldo van baten en lasten	**76.071.855**	**82.265.260**	**6.193.405**
Mutaties reserves	9.468.063	5.401.260	-4.066.804
Gerealiseerd resultaat	**85.539.919**	**87.666.520**	**2.126.601**

Resultaat op hoofdlijnen
Om snel een indruk te geven van het rekeningresultaat noemen wij hieronder de grotere afwijkingen ten opzichte van de raming in de BERAP 2021-II. Wij zeggen met nadruk de grotere afwijkingen, omdat het saldo van deze verschillen geen exacte verklaring geeft van het rekeningresultaat van afgerond € 2.126.601.
In het onderdeel 'jaarrekening' geven we in de 'toelichting op het overzicht van baten en lasten', op het niveau van taakveld een toelichting op alle verschillen groter dan € 25.000. Deze toelichtingen samen verklaren het rekeningresultaat van € 2.126.601. Hieronder verklaren we de verschillen ten opzichte van BERAP 2021-II van meer dan € 100.000.

Invloed van Covid-19 op het financieel resultaat
De uitbraak van Covid-19 raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. Op veel taakvelden ontstaan voor- en nadelen door extra kosten en compensatie-uitkeringen. De paragraaf 'gevolgen Covid-19' geeft een overzicht van de financiële effecten. Per saldo ontstond in 2021 een groot voordeel. De komende jaren brengen echter nog veel risico's met zich mee omdat we niet weten wanneer we Covid-19 achter ons laten. Pas na afloop van Covid-19 kunnen we vaststellen wat de financiële effecten zijn geweest. Wij stellen voor om € 578.000 van het rekeningresultaat af te zonderen voor de te verwachten financiële gevolgen van Covid-19 in de komende jaren.

Verwacht rekeningresultaat
Ten opzichte van het verwachte rekeningresultaat ad € 244.541, zoals gepresenteerd in de 2e bestuursrapportage 2021, is een hoger voordeel behaald van € 1.882.060. Het uiteindelijk resultaat is € 2.126.601.

Afschrijving en rente
Voordeel € 847.000
Er is minder rente betaald dan begroot. Dit komt vooral doordat het werkelijke rentepercentage op kortlopende financiering lager uitvalt dan begroot. Ook is er een voordeel op de afschrijving omdat niet alle voorgenomen investeringen in het jaar zijn gerealiseerd. Daardoor vallen er geraamde afschrijvingslasten vrij (onderuitputting).

Algemene uitkering
Voordeel € 346.000
Het voordeel is ontstaan doordat verschillende maatstaven voor de berekening van de algemene uitkering hoger uitvielen dan begroot. Ook de bijstelling van de algemene uitkering uit voorgaande jaren speelde een rol.

Bedrijfsvoering
Nadeel € 422.000

Het nadeel ontstond voor € 250.000 doordat in de jaarrekening een reservering is gemaakt voor de begin 2022 afgesloten CAO, waarin een eenmalige uitkering voor de covid-19 compensatie 2020-2021 is opgenomen. Ook zijn als gevolg van de covid-19 pandemie extra kosten gemaakt voor inhuur personeel en kosten ICT.

Toeristenbelasting
Voordeel € 173.000
Er is in 2021 meer aan toeristenbelasting ontvangen dan verwacht.

Bouwleges
Voordeel € 373.000
Het voordeel is ontstaan doordat er meer bouwplannen zijn ingediend door de aantrekkende woningmarkt en door enkele grotere projecten.

Milieuhandhaving
Nadeel € 162.000
Het nadeel is onder andere veroorzaakt door een hogere deelnemersbijdrage aan de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD). De kosten van het jaarprogramma RUD en een bijdrage in de onderproductie 2021 waren hoger. Ook zijn extra opdrachten uitgevoerd die buiten de deelnemersbijdrage vallen zoals extra uren BOA, luchtadvies, toezicht/handhaving windturbines en het toezicht op complexe zaken.

Uitkeringen
Voordeel € 841.000
De verstrekking van uitkeringen in het kader van de participatiewet leverde een groot voordeel op. Dit kwam vooral door een hogere definitieve rijksbijdrage (Corona-compensatie), waar geen extra kosten voor zijn gemaakt. Ook was er een voordeel op de afrekening 2020 op het onderdeel uitvoeringskosten van de TOZO. De hogere kosten voor de bijzondere bijstand worden ruimschoots gecompenseerd door het voordeel op de webwinkel en de geringe uitgaven voor de TONK regeling.

Werkvoorziening
Voordeel € 339.000
Onder meer door de Covid-19 compensatie voor WSW-bedrijven in 2021 ontstonden overschotten op de jaarrekeningen van de WSW-bedrijven Emco en Wedeka. Dat geld ontvangen de deelnemende gemeenten terug en dat verklaart voor een belangrijk deel dit voordeel.

Jeugdhulp
Nadeel € 185.000
De kosten voor de jeugdhulp vielen hoger uit dan begroot omdat de kosten van de PGB’s en ZIN hoger uitvielen dan verwacht en daardoor waren ook de declaraties in de laatste maanden van 2021 hoger dan verwacht.

Verkeer en vervoer
Nadeel € 122.000
De invoering van 60 km zones op plattelandswegen en extra bebording bij fietspaden (bromfiets naar de rijbaan) leverden hogere kosten op. Dat geldt ook voor de kom- en straatnaamborden. De overschrijding op onderhoud komt hoofdzakelijk door aanrijdingsschades. Door sneeuwval in het begin van het jaar zijn er extra kosten gemaakt voor de gladheidsbestrijding.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000
Nadeel € 146.000
Op een groot aantal onderdelen zijn verschillen ontstaan die kleiner zijn dan € 100.000. Een van de grotere 'kleinere' verschillen is een te verwachten betaling aan vennootschapsbelasting van ruim € 90.000 voor behaalde winsten in het grondbedrijf. De

overige 'kleinere' verschillen worden verklaard in het onderdeel 'toelichting op het overzicht van baten en lasten'.

Onze ambities



ONZE INWONERS

Vanzölf Saomen met inwoners en partners.

Binnen het sociaal domein staat zelfredzaamheid voorop, iedereen doet mee en waar nodig ondersteunen we.

Inwoners centraal bij de dienstverlening.



ONZE ECONOMIE

Een ondernemersvriendelijke gemeente met een gezond vestigingsklimaat.

Mogelijkheden vinden en benutten om de ontwikkelingen in de agrarische sector lokaal te stimuleren.

Behoud van de toppositie van Borger-Odoorn als Drentse gemeente met de meeste werkgelegenheid in Recreatie & Toerisme.



ONZE TOEKOMST

Duurzaam wonen en duurzaam energie opwekken.

De gemeente als regisserende en faciliterende partner bij maatschappelijke vraagstukken en inwonersparticipatie.

Een andere mindset door de Omgevingswet.

Samen met het Rijk de brede Welvaart in regio Zuid- en Oost Drenthe versterken door de Regiodeal.



ONZE LEEFOMGEVING

Een aantrekkelijke en groene leefomgeving voor inwoners en toeristen. Borger-Odoorn is een aantrekkelijke gemeente waarin het prettig wonen is, nu en in de toekomst.

Toekomstbestendige wegen door inventief omgaan met onze middelen.

Iedereen voelt zich veilig in Borger-Odoorn.



ONZE PORTEMONNEE

Onze huidige financieel gezonde positie ook voor de toekomst behouden.

Verantwoord keuzes maken door faseren en prioriteren in onze ambities en bestedingsvoorstellen.

THEMA'S

ONZE INWONERS

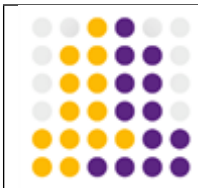

Subthema's:

- Sociaal domein;
- Dienstverlening.

Sociaal Domein

Ambitie

Sinds 2015 heeft het Rijk drie decentralisaties uitgevoerd. Daardoor kregen we er extra en omvangrijke wettelijke taken bij. Deze decentralisaties pakten we breed en integraal op en probeerden zo slimme hulpvragen te vinden op het gebied van welzijn, zorg, onderwijs en participatie. Het regenboogmodel geeft schematisch weer hoe we het sociaal domein beschouwen. Als we een missie voor het sociaal domein moeten benoemen is dat: Iedereen doet mee.

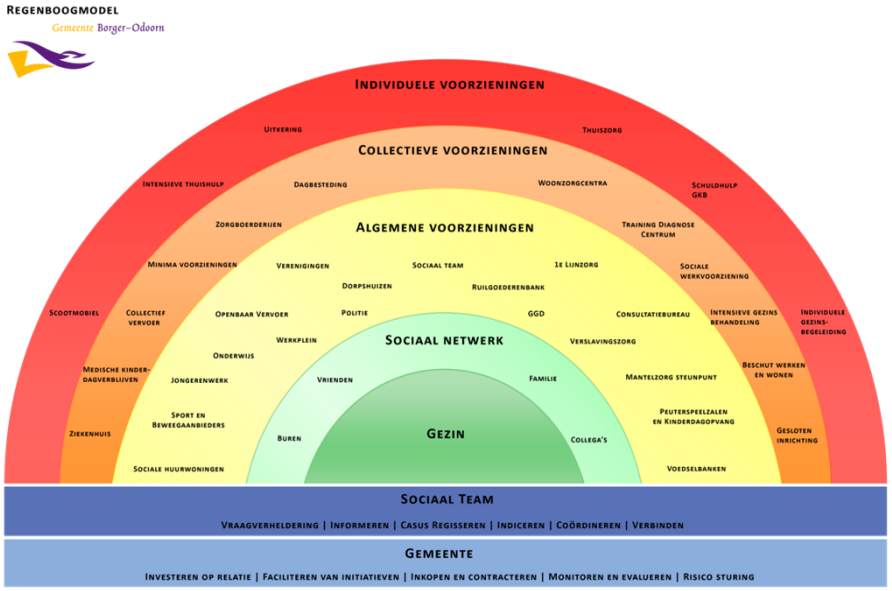

Bogen
1 Advies- en hulpaanvraag vanuit zelfregie
2 Preventieve en algemene voorzieningen
3 Geïndiceerde voorzieningen, groepen
4 Geïndiceerde maatwerkvoorzieningen, individu

Doelstellingen

Sociaal domein			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. We bevorderen de zelfredzaamheid van inwoners.	1.1 We zetten meer indirecte manieren in om de doelgroep laaggeletterden te bereiken, zoals training in sociale media en hulp bij het halen van theorie voor het rijbewijs.		
	1.2 We zetten lokaal de uitvoering van het nieuwe beschermd wonen op en voeren deze uit (op grond van gewijzigde Wmo).		
	1.3. We stellen in samenspraak met de woningcorporaties en zorginstellingen de visie wonen, welzijn en zorg vast.		
	1.4 We gaan verder met de expeditie De Monden. Dit doen we op basis van de Regiodeal en het vastgestelde plan.		
2. We zetten meer in op vroegsignalering.	2.1 We gaan uiterlijk in het laatste kwartaal 2021 de visie op het preventieve jeugdbeleid, waarin de overgang 18-/18+ wordt meegenomen, laten vaststellen.		
	2.2 Instanties gaan in een vroeger stadium betalingsachterstanden (huur, water, energie en zorgverzekering) melden waardoor de SSTBO eerder in contact kan treden met de inwoners. (Wet gemeentelijke schuldhulp). Dit om schulden te voorkomen.		
	2.3 Het team werk van de SSTBO gaat eerder – reeds in de opvanglocatie – starten met de integratie van nieuwkomers (nieuwe Wet inburgering).		
	2.4 In 2021 starten we met een vernieuwde (integrale) zorgroute (0-23 jaar) waarbij één persoon de regie voert. Zij beheren de verbinding tussen de voorschoolse voorzieningen, het onderwijs, de leerplichtambtenaren, sociale teams en de hulpverlening.		
	2.5 We laten mensen met een		

	bijstandsuitkering werkervaring opdoen als preventiemedewerker bij de stichting sociale teams.	
	2.6 We starten in samenwerking met de GGD 'Cool2BFit' mini op voor kinderen tussen de 4 en 6 jaar met als doel kinderen met een ongezond gewicht eerder te helpen.	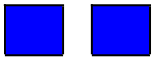
3. We bevorderen een gezonde leefstijl.	3.1 De benoemde actie van 2.6 is ook hierop van toepassing.	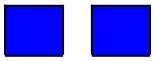
	3.2 We geven samen met onze inwoners en maatschappelijke partners uitvoering aan de ambities en acties uit het sport- en gezondheidsakkoord.	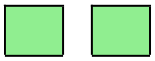
	3.3 We stellen een nieuwe visie vast op binnensport en we brengen de huidige inrichting van accommodaties op peil volgens de wettelijke normen.	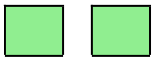
4. We willen mensen meer mee laten doen.	4.1 In samenspraak met de stichting sociale teams Borger-Odoorn (SSTBO) beoordelen we in hoeverre de bestaande re-integratievoorzieningen nog voldoen aan de behoeften vanuit de doelgroep om mee te kunnen doen en waar nodig vernieuwen we deze.	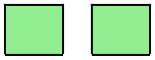
	4.2 De benoemde actie van 2.5 is ook hierop van toepassing.	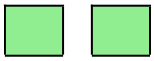
5. We willen een betere sturing in het sociaal domein.	5.1 We implementeren het nieuwe inkoopmodel Wmo 2021 (en verder).	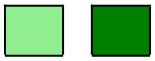
	5.2 Er is een dashboard beschikbaar met informatie over de inzet van jeugdhulp en Wmo.	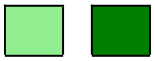

Toelichting

2.6 In verband met corona is het starten uitgesteld. We houden nu als startdatum aan 1 januari 2022.
3.1 Hiervoor verwijzen we naar de tekst onder 2.6.

Ontwikkelingen Sociaal Domein

De gevolgen van Corona op het sociaal domein zijn soms zichtbaar, maar we weten niet wat er nog onder de radar leeft. Dit wordt later waarschijnlijk duidelijker. De economie herstelde in 2021 goed en de werkgelegenheid steeg. Daardoor daalde het aantal huishoudens met bijstand gestaag. Tot 1 oktober 2021 bleef de TOZO-regeling bestaan voor ZZP'ers en andere kleine ondernemers die door Corona in de problemen kwamen.

In 2021 startte het programma doorontwikkeling sociaal domein. De focus in het programma lag vooral op het maken van preventiebeleid en het vaster vormgeven van monitoring. Met beiden hebben we flinke slagen gemaakt. Dat leverde een visie op

preventie in het sociaal domein op. Een tweedaagse heisessie in oktober leverde veel input op vanuit allerlei geledingen uit de samenleving zoals samenwerkingspartners en de Adviesraad sociaal domein.

Er zijn verschillende monitorings-initiatieven geweest. Zo onderzochten we met een klankbordgroep monitoring hoe de gemeenteraad het beste geïnformeerd kan worden over het sociaal domein: welke informatie heeft de raad nodig om zijn taken - kaderstellen en controleren - zo goed mogelijk uit te voeren? Daarnaast boekten we vooruitgang om meer in control te komen in het sociaal domein. Wat jeugdzorg betreft zijn we heel ver, wat de Wmo betreft wordt het inzicht steeds groter. We hebben de gemeenteraad hier ook regelmatig over bijgepraat.

In het afgelopen jaar rondden we samen met de gemeente Coevorden een groot inkooptraject voor Wmo begeleiding af. De contracten zijn getekend en we zijn drukdoende met de implementatie.

In de schuldhulpverlening zien we gelukkig nog geen stijging van het aantal gebruikers als gevolg van de Corona-beperkingen. Daarbij was het project 'vroegsignalering' van belang dat we samen met de gemeente Aa en Hunze een project zijn gestart om tijdig te kunnen signaleren of mensen mogelijk in een schuldensituatie terechtkomen.

Ervaringen van onze inwoners in het sociaal domein zijn erg belangrijk. Hiervoor voerden we jaarlijks een cliëntervarings-onderzoek uit maar dat leverde niet altijd voldoende informatie op. Daarom troffen we voorbereidingen om vanaf 2022 continu te meten hoe gebruikers in het sociaal domein de kwaliteit van ondersteuning ervaren.
Zeer vermeldenswaardig is dat we de meedoen-webwinkel voor mensen met een laag inkomen hebben vernieuwd. We werkten daarbij nauw samen met de andere twee gemeenten in Zuidoost-Drenthe. De toegang en het gebruiksgemak zijn verbeterd. Toen in het najaar van 2021 de gasprijzen stegen zijn we ook gestart met de opname van energiebesparende producten (tochtstrips e.d.) in de webwinkel.

Op het gebied van onderwijs voerden we de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) uit. Partners hebben elkaar goed leren kennen en dat is een zeer belangrijke eerste stap. Ook is de ondersteuningsroute onderwijs (zorg waarin Kansen4Kinderen (K4K) is geïntegreerd) gestart. Iedere school heeft een contactpersoon vanuit de GGD en het sociaal team. De verbindingen tussen onderwijs, gemeente, zorg en het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs zijn versterkt. Binnen het thema '*Alle kinderen leren en ontwikkelen in een doorgaande lijn in voor hen de meest passende omgeving'* kozen we ervoor om in te zetten op het ontwikkelingsgebied muziek van -9 maand tot 18 jaar.

Het taalhuis stond niet stil tijdens Corona. Vanwege de Corona-beperkingen zijn digitale bijeenkomsten georganiseerd tussen deelnemers en vrijwilligers. Diezelfde vrijwilligers en tevens de medewerkers van de sociale teams volgden een opfristraining Herkennen en Signaleren van laaggeletterdheid.

Gezonde Leefstijl is actueler geworden door de Coronacrisis maar door de maatregelen was het ook lastig om hieraan te werken. Sportaanbieders werden regelmatig op de hoogte gehouden van alle nieuwe maatregelen en ondersteuningsmogelijkheden vanuit zowel het rijk als de gemeente.

Er ontstonden veel samenwerkingsverbanden tussen sportverenigingen zoals gym en judo. Zo helpen zij elkaar ook na Corona verder. De combicoaches begeleiden en stimuleren deze samenwerking. Ze organiseerden samen met welzijnsorganisatie Andes veel activiteiten die zeker voor het mentale welbevinden van jongeren belangrijk waren. De samenwerking met Andes is duurzaam gebleken.

Tot slot zijn we zeer geïnteresseerd in wat de metingen opleveren die we in het lopende schooljaar uitvoeren onder basisschoolkinderen. Zeker ook voor de vergelijking met de jaren voor Corona. Zo hopen we beter inzicht te krijgen in wat de impact van Corona is op hun leven.

Dienstverlening

Ambitie

Wij zien communicatie en dienstverlening als urgente thema's. Het geeft houvast en richting wanneer we als organisatie alert reageren op brieven, tijdig terugbellen, benaderbaar zijn en de inwoner zich gehoord laten voelen. Centraal in onze dienstverlening is dat we vertrouwen in onze inwoners hebben. Daarom komen we met voorstellen voor een verdere doorontwikkeling van onze werkwijze. We zien de organisatie als faciliterende organisatie, met medewerkers in een coachende rol. Zo richten we onze manier van werken dan ook in. Bij nieuwe initiatieven wordt er volop meegedacht over wat er mogelijk is, ook qua financiering in bijvoorbeeld de vorm van dorpsbudgetten.

Voor de uitwerking van communicatie en dienstverlening hanteren we drie pijlers, namelijk: Bereikbaar, Benaderbaar en Begrijpelijk.

Doelstellingen

Dienstverlening			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Bereikbaar, benaderbaar en begrijpelijk zijn.	1.1 Implementatie van een nieuwe website.		
	1.2 Verbeteren van de telefonische bereikbaarheid en ons terugbelgedrag.		
	1.3 Afronden van het project 'invoering van de nieuwe schrijfstijl'.		
	1.4 Monitoring van het resultaat via het uitvoeren van klanttevredenheidsonderzoeken.		

Toelichting

1.1 De implementatie van de nieuwe website is in volle gang. Deze wordt naar verwachting rond de zomer van 2022 opgeleverd.
1.2 Hier wordt continu aan gewerkt.
1.3 Dit project is nog niet afgerond. De vervolgstap is het herschrijven van brieven. Dit vindt naar verwachting in de loop van 2022 plaats.
1.4 Het monitoren van resultaten doen we periodiek, dus dit loopt door in 2022.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze inwoners		Begroting 2021			Rekening 2021		
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
T0.2	Burgerzaken	1.069	344	725	1.002	293	708
T4.1	Openbaar basisonderwijs	136	24	112	130	16	114
T4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.409	487	922	1.440	484	956
T5.1	Sportbeleid en activering	427	125	302	420	133	287
T6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.615	70	1.545	1.530	70	1.460
T6.2	Wijkteams	3.904		3.904	3.893	29	3.864
T6.3	Inkomensregelingen	10.445	9.343	1.103	8.683	8.436	247
T6.4	Begeleide participatie	5.362	462	4.901	5.024	462	4.563
T6.5	Arbeidsparticipatie	628	11	617	656	12	644
T6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	727	10	717	837	7	829
T6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.541	132	6.409	6.290	127	6.163
T6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	7.644		7.644	7.825	57	7.768
T6.81	Geëscaleerde zorg 18+	22		22	22		22
T6.82	Geëscaleerde zorg 18-	539		539	583		583
T7.1	Volksgezondheid	1.129	105	1.024	1.084	106	978
Totaal		**41.597**	**11.113**	**30.486**	**39.419**	**10.232**	**29.186**

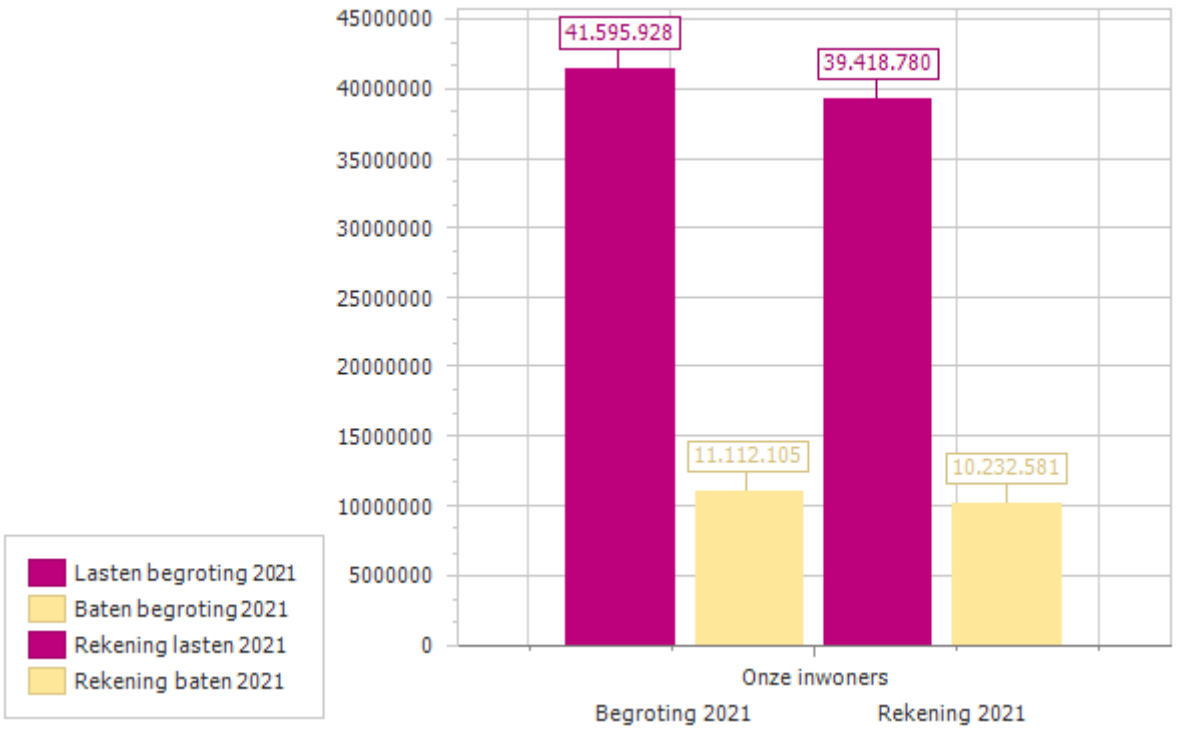

ONZE ECONOMIE

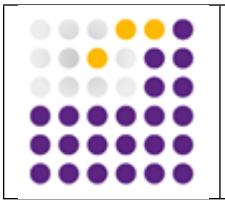

Subthema's:

- Economische ontwikkeling;
- Recreatie en toerisme.

Economische ontwikkeling

Ambitie

Borger-Odoorn zet als platteland- en anticipeergemeente in op een samenleving waarin ondernemerschap en leefbaarheid elkaar versterken. Als ondernemersvriendelijke gemeente met een aantrekkelijk ondernemersklimaat willen we zowel bestaande als potentiële ondernemers zo goed mogelijk faciliteren. Veelvuldige contacten tussen gemeente en bedrijfsleven (bedrijfsbezoeken, -ontvangsten en bijeenkomsten) worden gebruikt om ontwikkelingen te volgen en waar gewenst op in te spelen. Door actief deel te nemen aan de Regiodeal profiteert de gemeente via de pijler 'werken' van de bestendiging en versterking van het regionale/lokale economische klimaat. De gunstige prognoses voor de economie staan door de coronacrisis op losse schroeven. Samen met de provincie blijven wij de ondernemers ondersteunen bij problemen o.a. als gevolg van het beëindigen van de steunmaatregelen.

Doelstellingen

Economische ontwikkeling			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden.	1.1 Vestigingsmogelijkheden bieden op de bedrijventerreinen.		
	1.2 Wonen in combinatie met werken faciliteren.		
	1.3 Verbetering fysieke bereikbaarheid van de gemeente en regio ondersteunen (fietspaden, OV, spoorverbinding Stadskanaal-Emmen).		
2. Een Ondernemersvriendelijke gemeente zijn.	2.1 Actieve ondersteuning bij vestiging/uitbreiding van bedrijven.		
	2.2 Informatie verstrekken voor ondersteunings- en startersmogelijkheden.		
	2.3 Communicatie via bedrijfsbezoeken en (netwerk) bijeenkomsten.		
	2.4 Ondersteuning promotie van het lokale bedrijfsleven (Open Bedrijvendagen, onderneming van het jaar, BIZ en Ambachtsgilde).		
3. Een veerkrachtige en innovatieve regio waar onderwijs aansluit op de arbeidsmarkt (pijler "Werken" Regiodeal).	3.1 Versterken samenwerking bedrijfsleven, onderwijs en overheid op diverse terreinen waaronder de vrijetijdseconomie.		
	3.2 Bouwen/versterken van innovatie-omgevingen gericht op leren, werken en onderzoek, met als doel de innovatiekracht van bedrijven te vergroten en de opleidingsmogelijkheden te verbeteren.		

Toelichting

1.1 De belangstelling voor kavels op de bedrijventerreinen is groot. In samenwerking met de provincie Drenthe werken we aan het in kaart brengen van de behoefte onder de ondernemers. We verwachten in april de resultaten van dit onderzoek. Er zijn het afgelopen jaar een aanzienlijk aantal kavels verkocht.
1.2 Dit is mogelijk via de bestemmingsplannen. De belangstelling voor grote boerderijen zien we nu ook in de combinatie wonen en thuiswerken.
1.3 Via het Deltaplan van het Noorden is de aanleg van de spoorverbinding Stadskanaal-Emmen landelijk in de belangstelling gekomen, maar het is niet opgenomen in het regeerakkoord. Op regionale schaal wordt de lobby voortgezet. Met subsidie van de provincie wordt gewerkt aan de traceverkenning van het snelfietspad tussen Exloo en Borger.
2.1 Dit loopt door in 2022.

2.2 Continue proces
2.4 In november is een succesvolle open bedrijvendag georganiseerd. We hebben deelgenomen aan de onderneming van het jaar en de BIZ heeft activiteiten in Borger verzorgd. De activiteiten van het Ambachtsgilde zijn stil komen te liggen i.v.m. de afnemende belangstelling.
3.1 Het versterken van de samenwerking met het onderwijs en het bedrijfsleven heeft continue de aandacht. We doen dit ondermeer in de samenwerking met de andere gemeenten in de Regiodeal Werken.
3.2 De subsidie voor de ontwikkeling van de Open Science Hub is verleend. In samenwerking met NHL Stenden wordt door Astron een lespakket ontwikkeld. De content voor de tentoonstelling is bepaald en gaat in 2022 in uitvoering. Rond de zomer zal er een proefopstelling te zien zijn.

Recreatie en Toerisme

Ambitie

R&T heeft een groot aandeel in de werkgelegenheid van Borger-Odoorn. Naast de vele banen zorgt deze sector voor een hoog lokaal voorzieningenniveau. Dat is van essentieel belang voor de lokale leefbaarheid en aantrekkingskracht.

De verwachtingen van de R&T-sector waren niet zo lang geleden zeer gunstig. De corona-uitbraak bracht hierin verandering. Behoorde de R&T aanvankelijk tot de meest getroffen sectoren, afgelopen zomer zagen veel ondernemingen hun vraag weer aantrekken.
Niet is uit te sluiten dat de gevolgen van corona en het staken van steunprogramma's nog kunnen gaan leiden tot problemen. De gemeente heeft waar mogelijk de sector gefaciliteerd (informatievoorziening, financiën, terrasverruiming, sanitair etc.) en blijft dat ook doen, samen met de Provincie Drenthe en het Recreatieschap Drenthe.

Doelstellingen

Recreatie en Toerisme			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Beperking gevolgen Corona.	1.1 Onderhoud contacten t.b.v. monitoring stand van zaken lokale bedrijfsleven.		
	1.2 Blijven inspelen op uitdagingen vanuit sector (mede i.s.m. recreatieschap/VDG/provincie Drenthe).		
	1.3 Aanbod gebruik te maken van ondersteuning door Recreatie-Expertteam.		
2. Ontwikkeling/groei R&T-sector (door facilitering)	2.1 Aanleg/onderhoud infrastructuur: fiets- en wandelknooppuntensysteem, bebording en voorzieningen.		
	2.2 Onderzoek naar verbetering (w.o. verbreding) fietspaden tussen knooppunten.		
	2.3 Uitvoering projecten in BOCE-verband: e-bike-arrangementen, wandelarrangementen, Hondsrug-gids, Boekingsplatform, onderzoek e-bike-route.		
	2.4 Lokale promotie, informatievoorziening via de Tourist Informatie Punten (TIP).		
	2.5 Promotie De Hondsrug i.s.m. bedrijfsleven, Marketing Drenthe, Hondsruggemeenten en Geopark.		
	2.6 Ondersteuning lokale parken via project Vitale vakantieparken Drenthe.		
	2.7 Stimulering digitalisering sector (project Regiodeal).		
	2.8 Faciliteren toeristische invulling Smidswal Exloo (Open Science Hub, Innovatiehub i.s.m. onderwijs/lokaal bedrijfsleven).		
	2.9 Netwerkvorming lokale/regionale organisaties (via Stichting Bestemming Borger-Odoorn en/of Hondsrugsamenwerking).		
	2.10 Actief inspelen op lokale initiatieven/kansen.		

Toelichting

1.1 Er hebben in 2021 wel werkbezoeken en ondernemersbijeenkomsten plaatsgevonden, maar vanwege corona in mindere mate dan verwacht.
1.2 Zoals het woord "blijven" al zegt, dit is een doorlopende activiteit.
1.3 Deze ondersteuningsmogelijkheid wordt aangeboden via Vitale Vakantieparken. Gemeente is hierbij actief als intermediair.
2.1 De aanleg van het wandelknooppuntennetwerk is voltooid in 2021. Nu is er volop inzet op E-bike routes in BOCE-verband.
2.2 In 2021 is gestart met eerste fase fietsplan Borger-Odoorn. Waar moeten zaken worden aangepast en/of verbeterd. In 2022 wordt een prioriteitenlijst samengesteld.
2.3 Het BOCE-programma is in 2021 afgerond. Er loopt nog wel een aantal R&T-project zoals "eeuwige energie", lokale ambachten en e-bikeroutes.
2.4 Hiervoor wordt in toenemende mate samengewerkt tussen de Hondsruggemeenten (samenwerkingsverband Hondsrug Drenthe).
2.5 Hieraan wordt doorlopend gewerkt o.a. op basis van een merkactivatieplan.
2.6 Bij twee parken wordt ingezet op een inventarisatieproject. Een park wordt ondersteund via Recreatie-expertteam en een park mogelijkheid aangeboden voor opstellen toekomstvisie.
2.8 Inhoud is door Astron afgerond. Voor locatie zijn nog werkzaamheden benodigd.
2.10 Aantal initiatieven zijn ondanks of wellicht dankzij corona goed op peil.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze economie		Begroting 2021			Rekening 2021		
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
T3.1	Economische ontwikkeling	44		44	45		45
T3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur				172	127	45
T3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	54	56	-2	43	56	-12
T3.4	Economische promotie	497	1.647	-1.151	490	1.827	-1.337
Totaal		**595**	**1.703**	**-1.109**	**750**	**2.010**	**-1.259**

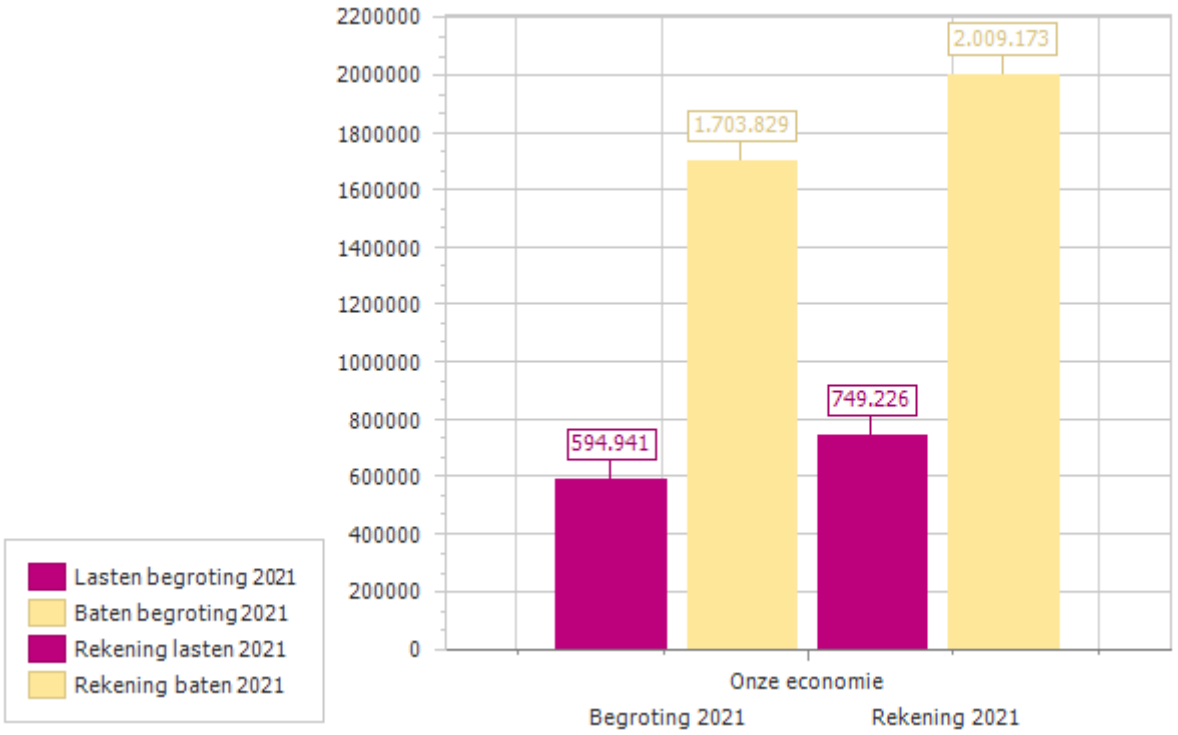

ONZE TOEKOMST



Subthema's:

- Duurzame ontwikkeling;
- De veranderende rol van de gemeente.

Duurzame ontwikkeling

Ambitie

Duurzaamheid is en blijft één van onze belangrijke speerpunten. In samenwerking met overheden, bedrijven en onze inwoners werken we aan projecten met doelen als duurzaam energie opwekken en energiebesparing. De duurzaamheidslening is hiervan een voorbeeld. De gemeente wil door middel van educatie ook de jeugd meer betrekken bij duurzaamheidsvraagstukken. We werken met de duurzaamheidsagenda. Via de duurzaamheidsagenda geven we uitvoering aan de doelen op dit gebied.

De gemeente wil niet achterblijven bij haar inwoners en onderneemt zelf ook stappen op het gebied van duurzame maatregelen, zoals zonnepanelen, isolatie, slimme verlichting, renovatie en onderhoud bij de eigen gemeentelijke gebouwen. Het aanpakken van het gemeentelijk vastgoed leidt niet alleen tot energie-, CO2- en geldbesparing, maar betekent tevens een hogere vastgoedwaarde, meer comfort en een betere verhuurbaarheid van de gebouwen.

In het afvalbeleid nemen we maatregelen om de hoeveelheid restafval per inwoner omlaag te brengen.

Doelstellingen

Duurzame ontwikkeling

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	T1	T2
1. Aansluiten bij de nationale en internationale afspraken energietransitie.	1.1 Deelnemen aan de Regionale Energie Strategie.		
	1.2 Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om woningen aardgasvrij te maken.		
	1.3 Opstellen monitor/dashboard voor het volgen van het resultaat.		
	1.4 Opstellen van transitievisie Warmte.		
2. Een energieneutrale Drentse woonomgeving in 2040.	2.1 Gemeente draagt bij aan het verduurzamen van (koop)woningen.		
	2.2 Prestatieafspraken met woningcorporaties.		
3. Het goede voorbeeld geven als gemeente.	3.1 Het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen.		
	3.2 Versneld verduurzamen van de openbare verlichting (LED) 2019-2024.		
4. Faciliteren van initiatieven uit de gemeenschap.	4.1 Ondersteunen initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen.		
	4.2 Oog voor belangen van inwoners bij duurzaamheidsinitiatieven en de uitvoering daarvan.		
5. Reduceren van het afval tot maximaal 30 kg restafval per inwoner in 2025.	5.1 Directe communicatie met inwoners over persoonlijke afvalprestaties via de app en globale prestaties via de WIWU en website.		
	5.2 (Jaarlijks) opstellen van een grondstoffenmonitor waarmee inzicht wordt verkregen in de afvalbeheerprestaties.		
	5.3 Pilot ondergrondse containers hoogbouw.		

Toelichting

1.3 De provincie ondersteunt ons bij het ontwikkelen van een dashboard.
3.1 We hebben nog geen prioriteit kunnen geven aan het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen.
Op schema, gegevens zijn aangeleverd bij Markerein.

De veranderende rol van de gemeente

Ambitie

Meer en beter inspelen op de ontwikkelingen in de samenleving, waar inwoners steeds vaker de samenwerking zoeken met de gemeente. De gemeente neemt hierin een meer regisserende en faciliterende rol op zich en kan daardoor maatschappelijke vraagstukken samen met inwoners en andere partners integraal oppakken.

Doelstellingen

De veranderende rol van de gemeente

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	T1	T2
1. Betrekken van de inwoners bij beleidsvoorbereiding, -uitvoering en besluitvorming.	1.1 Ervaring opdoen (bijvoorbeeld in de vorm van een pilot) met vernieuwende participerende werkvormen en deze breder inzetten.		
	1.2 Dorpsbudgetten effectueren in samenwerking met de 18 belangenverenigingen.		
	1.3 In kaart brengen wat de invoering van de Omgevingswet betekent voor de gemeentelijke dienstverlening en communicatie.		
	1.4 Introduceren van de Omgevingsdialoog.		
	1.5 Opstellen van Participatievisie.		
2. De organisatie voorbereiden op de nieuwe Omgevingswet.	2.1 Het inrichten van de werkprocessen naar de vereisten die de Omgevingswet stelt.		
	2.2 Het inrichten van ICT-ondersteuning om de werkprocessen te ondersteunen, gemeentelijke regelgeving helder kenbaar te maken en een koppeling te maken met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).		
	2.3 Het concreet maken van de participatie-vereisten uit de Omgevingswet en deze vertalen naar de praktijk in Borger-Odoorn.		
	2.4 Het toewerken naar een totaal ontwikkelaanbod voor de organisatie zodat kennis en vaardigheden en houding en gedrag (cultuur) van onze medewerkers in lijn worden gebracht met de nieuwe ontwikkelingen die de organisatie van ons vraagt.		
	2.5 Het opstellen van een gemeentelijke omgevingsvisie, voortbouwend op de nota van uitgangspunten.		

Toelichting

2.5 De raad is inmiddels geïnformeerd over het aangepaste tijdspad voor de Omgevingsvisie. Daamee liggen we op koers.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze toekomst		Begroting 2021			Rekening 2021		
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
T0.1	Bestuur	1.968	1.278	689	2.008	1.276	732
T5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	221	26	195	197	26	171
T5.4	Musea	215	5	211	217	5	213
T5.6	Media	660	200	460	646	200	446
T7.4	Milieubeheer	981	150	831	1.072	135	937
Totaal		**4.045**	**1.659**	**2.386**	**4.140**	**1.642**	**2.499**



ONZE LEEFOMGEVING

	Subthema's: - Ruimte en groen; - Wonen en leefbaarheid; - Wegen en verkeer; - Openbare orde en veiligheid.

Ruimte en groen

Ambitie

Borger-Odoorn biedt een aantrekkelijk gebied voor bewoners, recreanten en toeristen. De karakteristieke kenmerken van het gebied –zand en veen- blijven behouden door de eenvoudige en ruimtelijke groene inrichting. Met toepassing van eenvoudig groen met minder intensief onderhoud. Uitgangspunt is een eenduidige keuze voor een duurzaam kwaliteitsniveau, dat ruimte biedt aan flora en fauna.

Doelstellingen

Ruimte en groen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	T1	T2
1. Zo efficiënt, effectief en integraal mogelijk invulling geven aan de onderhoudskwaliteit van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte volgens IBOR.	1.1 Uitvoering geven aan de ontwikkelagenda in IBOR en de bestuurlijke wensen t.a.v. het kwaliteitsniveau.		
2. Zorgen voor een gezond en veilig (laan)bomenbestand met oog voor cultuurhistorische en karakteristieke elementen.	2.1 Opstellen van een bomenvisie met een boom- en bosbeheerplan.		
	2.2 Uitvoering geven aan een kwaliteitsimpuls onderhoud bomen conform voorstel op de DPL.		
3. Een veilige openbare ruimte voor mens en dier.	3.1 Bestrijden van de eikenprocessierups.		
	3.2 Bevorderen van natuurlijk evenwicht door vergroten van biodiversiteit en ecologisch (maai)beheer.		
4. Een klimaatrobuust ingerichte leefomgeving.	4.1 Voortvloeiend uit de klimaatstresstest maatregelen nemen op gebied van ontwikkeling en beheer.		
	4.2 Samenwerken in o.a. de waterketen om een bredere visie te vormen.		

Toelichting

1.1 De ontwikkelagenda is onderdeel van het afdelingswerkplan en weggezet in tijd.
2.2 Dit project wordt in 2022 afgerond.
3.1 Evaluatie en nieuw beleid worden in maart 2022 aangeboden.
3.2 In 2021 is een biodiversiteitsscan gedaan. De uitwerking van de plannen gaan verder in 2022.
4.1 Dit project loopt door in 2022.

Wonen en leefbaarheid

Ambitie

Borger-Odoorn biedt een aantrekkelijke woonomgeving voor inwoners van alle leeftijden, nu en in de toekomst. Organisaties en inwoners zetten zich actief in om de leefbaarheid en de kwaliteit van het wonen hoog te houden.

Doelstellingen

Wonen en leefbaarheid

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	T1	T2
1. Eigen beheer en exploitatie van gemeentelijke accommodaties waar mogelijk bij inwoners en verenigingen, op basis van eigen verantwoordelijkheid, initiatief en kracht.	1.1 Afronden overdragen eigendom dorpshuizen (Kern en Kader 3: De Wenakker, Valthermond-Oost).		
	1.2 Verbeteren positie dorpshuizen die gehuisvest zijn in een MFA.		
	1.3 Herijken beleid Leefgebied en buitensport onderdeel voetbal.		
	1.4 Opstellen visie en uitvoeringsprogramma Leefgebied en binnensport.		
	1.5 Opzetten nieuwe beheer constructie Willibrordkerk Borger.		
	1.6 Verkenning nieuwe invulling sportvelden Exloo, Odoorn en Valthe.		
2. Goede huisvesting voor onderwijs.	2.1 Uitvoeren raadsbesluit over nieuwbouw Esdal College in Borger.		
	2.2 Opstellen visie onderwijshuisvesting.		
3. Een aantrekkelijk toekomstbestendig woonmilieu in 2025: aandacht voor leefbaarheid, woonbehoeften en voor iedere doelgroep een betaalbare woning.	3.1 Het sluiten van nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties Lefier en Woonservice met aandacht voor betaalbaarheid en duurzaamheid.		
	3.2 Verdere invulling woningbouw Daalkampen, ontwikkeling de Gloep en verkenning Nije Daip 2.0. Daarbij aandacht voor de prioritering van nieuwbouwinitiatieven per leefgebied.		
	3.3 Starten onderzoek inbreidingsmogelijkheden van de dorpen en inzet van extra stedenbouwkundige om woningaanbod te vergroten.		
	3.4 Het vergroten van de leefbaarheid voor de inwoners van het dorp Exloo, met een positieve impuls op de toeristenstroom in dit gebied (o.a. haalbaarheidsonderzoek Open Science hub).		

4. Ontwikkelingen en ambities op het gebied van wonen.	4.1 Opstellen uitgangspuntennotitie Wonen, waarin ontwikkelingen en ambities samenkomen.	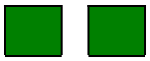	
	4.2 Aantal te bouwen woningen bijstellen o.b.v. de uitgangspuntennotitie Wonen en het woningmarktonderzoek.	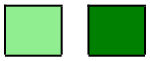	
5. Het ontwikkelen van een aanpak om te komen tot een toekomst-bestendige woningvoorraad voor woningeigenaren met een laag inkomen (uitwerking regiodeal).	5.1 Het ontwikkelen van een instrument voor een actiegerichte gebiedsaanpak in het Mondengebied om de bestaande woningvoorraad kwalitatief te verbeteren op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid.	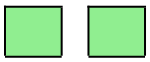	
6. Leefbaarheid in het Mondengebied vergroten (1e Exloërmond, 2e Exloërmond en Valthermond).	6.1 Uitvoering geven aan het project van de Gebiedsagenda de Monden: opstarten herstructureringsopgave 2e Exloërmond (samenwerking met Woonservice).	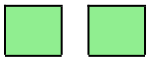	

Toelichting

6.1 Voor deze opgave is een programma in voorbereiding (in samenwerking met Woonservice)

Wegen en verkeer

Ambitie

De gemeente Borger-Odoorn zet in op veilige en toekomstbestendige wegen. We hanteren daarbij de algemene normen voor wegenonderhoud (CROW) en onze eigen prioriteitstelling voor het onderhoud van de doorgaande en kernontsluitingswegen. We hebben speciale aandacht voor landbouwwegen die mede worden gebruikt voor toeristisch–recreatieve doeleinden. In onze aanpak zoeken we naar slimme combinaties om het onderhoud en de ontwikkeling van groen, riolering en verkeer gelijktijdig aan te pakken.

Doelstellingen

Wegen en verkeer			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Veilige en toekomstbestendige wegen in de gemeente Borger-Odoorn.	1.1 Inzet van extra middelen (2018-2023) voor het groot onderhoud om de algehele kwaliteit van de wegen te verbeteren middels door de raad geaccordeerde prioriterings-sytematiek.		
2. Verbeteren plattelandswegen.	2.1 Gedurende de inzet van extra middelen (2018-2023) wordt jaarlijks € 400.000 geïnvesteerd in verbetering van plattelandswegen. (Fiets-) Plattelandswegen die worden gebruikt door recreanten en toeristen krijgen hierbij prioriteit.		
3. Uitvoering geven aan nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP).	3.1 Jaarlijks projecten uitvoeren die komen uit het uitvoeringsprogramma van het GVVP.		
4. Kunstwerken in beeld brengen.	4.1 Inventariseren en 0-meting uitvoeren van alle kunstwerken (bruggen, tunnels, sluizen ed).		
	4.2 Beleid met financiële paragraaf ontwikkelen voor alle kunstwerken binnen de gemeente.		

Toelichting

3.1 Er worden inmiddels jaarlijks projecten uitgevoerd die voortvloeien uit het GVVP.

In 2021 zijn de volgende verkeersprojecten gestart/in uitvoering:
1. Inrichten Valtherweg/Exloërweg tussen Oude Dijk te Exloo en Hondsrugweg te Valthe als Erftoegangsweg A. Gezien de vele verkeersbewegingen, de omvang van de recreatieve sector om deze weg heen (met alle verkeersbewegingen van dien) en meldingen van omwonenden is de ontwerpfase inmiddels afgerond en is de voorbereiding op realisatie gestart.
2. Verbeteren Dwarsdiep Nieuw-Buinen binnen mogelijkheden van Gebiedsontsluitingsweg en Dwarskade herinrichten als fietsstraat. De positie van de fiets en het kruispunt Parkstaat-Dwarsdiep staan al jaren hoog op het lijstje van Dorpsbelangen Nieuw-Buinen en de lokale ondernemersvereniging. Ook inwoners van Nieuw-Buinen ervaren hier knelpunten. Vooral de positie van de fietser is bij dit project een aandachtspunt. De ontwerpfase is inmiddels afgerond. Voorbereiding op realisatie wordt in de loop van 2022 gestart, mits er voldoende financiën beschikbaar zijn.
3. Melkweg Klijndijk. Dit project is inmiddels gerealiseerd. Het betreft herinrichting binnen de bebouwde kom, conform variant B die door de gemeenteraad is gekozen. Buiten de bebouwde kom wordt dubbele asmarkering aangebracht conform het wegbeeld van een Gebiedsontsluitingsweg (80 km/u) buiten de bebouwde kom (vergelijkbaar met de al aanwezige dubbele asmarkering op de Oude Dijk tussen Exloo en 2e Exloërmond).
4. Zuiderdiep Valthermond. Het wijzigen van het verkeersbeeld lift bij dit project mee in het project van groot wegenonderhoud. De belangrijkste verkeerselementen zijn het

aanbrengen van een (moeilijk) overrijdbare middengeleider en attenderende rode kruispunten. Ook wordt het fietspad op het overgrote deel verbreed naar 3 meter en gaan voetgangers hier ook gebruik van maken. De huidige breedte van het voetpad is op veel plekken niet geschikt voor minder valide voetgangers en het huidige fietspad voldoet niet meer aan de nieuwste verkeersveiligheidsbreedtes. Met het integreren van de functies in een extra breed fietspad worden beide problemen aangepakt. Om grote snelheidsverschillen te voorkomen zullen bromfietsers in het vervolg gebruik moeten maken van de rijbaan. Dit is in overeenstemming het met GVVP. Het project is nog in uitvoering.
5. Noorderdiep Nieuw-Buinen ten westen van de Mondenweg. Dit betreft een wegenonderhoudsproject waarbij verkeer aanhaakt. In dit project werd dit deel van het Noorderdiep ingericht als 30 km/u-zone, conform het GVVP. Dit project is inmiddels afgerond.
6. Diverse kleine maatregelen. Afgelopen jaar zijn op diverse locaties kleine maatregelen getroffen worden. Bijvoorbeeld door het plaatsen van 30 km/u-zoneborden bij wegen die al op de juiste wijze zijn ingericht. De grootste quick-wins op dit gebied zijn inmiddels wel uitgevoerd.
7. Voor het project Zuiderdiep Drouwenermond is gestart met de ontwerpfase. Uitgangspunten die in het ontwerp worden meegenomen zijn het verkleinen van de bebouwde kom en invoering van 30 km/u binnen en 60 km/u buiten de bebouwde kom (nu geldt een maximum snelheid van 70 km/u). Het ontwerp moet leiden tot een inrichting als Erftoegangsweg, conform het GVVP.
8. Hoofdweg Klijndijk (tussen rotonde Klijndijk en afslag Emmen-Noord) afwaarderen. Dit project heeft raakvlak met project N34 Klijndijk. Doordat langs de N34 een nieuwe parallelweg wordt gerealiseerd vervalt de gebiedsontsluitende functie van dit gedeelte van de Hoofdweg. Naar aanleiding van bewonersbijeenkomsten is gekozen de Hoofdweg aan de Emmense zijde af te sluiten voor verkeer. Hiermee wordt verkeer van en naar Emmen gestimuleerd gebruik te maken van de nieuwe aansluiting bij Klijndijk en wordt de verkeersveiligheid op dit deel van de Hoofdweg verbeterd. De ontwerpfase is in 2021 gestart.
9. Exloërweg/Weerdingerweg Valthe (tussen Hondsrugweg en bebouwde komgrens Weerdingerweg). Dit wegvak is in het GVVP gecategoriseerd als een Gebiedsontsluitingsweg (50 km/u). Vanuit Valthe is aangegeven dat de positie van de fiets hier een groot knelpunt is. Om dat knelpunt te verbeteren is in 2021 een ontwerptraject gestart.

4.1 Het technisch onderzoek van nagenoeg alle bruggen is conform planning in 2021 afgerond. Voor een tweetal bruggen is nader materiaalonderzoek ingesteld. Wij verwachten in kwartaal 2 van 2022 de definitieve resultaten.
4.2 Het materiaalonderzoek van 2 bruggen is nog niet binnen. Derhalve is ook de financiële paraaf over onderhoud bruggen nog niet definitief op te stellen. Wij verwachten dit in kwartaal 3 van 2022 te presenteren.

Openbare orde en veiligheid

Ambitie

Borger-Odoorn zet in op een sterk veiligheidsbewustzijn. De gemeente faciliteert inwoners hierin een eigen rol te pakken door een beroep te doen op het onderling vertrouwen, vriendelijkheid, alertheid en verbinding. De gemeentelijke organisatie vervult hierin een voorbeeldfunctie in de dienstverlening en bij de naleving van lokale en wettelijke regelgeving. De gemeente maakt daarbij maximaal gebruik van en neemt actief deel in de veiligheidshulpstructuren in lokaal en regionaal/landelijk verband.

Doelstellingen

Openbare orde en veiligheid			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Veiligheidshulp-structuren zijn alert en effectief.	1.1 Borger-Odoorn vervult een zichtbare rol in de veiligheidshulpstructuren, zowel lokaal als regionaal/landelijk.		
2. Sterk veiligheids-bewustzijn binnen de gemeenschap Borger-Odoorn en de interne organisatie.	2.1 Voor medewerkers: minimaal één keer per jaar bewustwordingsbijeenkomst Regionaal Informatie en Expertisecentrum organiseren.		
	2.2 OOV voert kennismakingsgesprek met nieuwe bestuurders en veiligheidsrelevante nieuwe medewerkers m.b.t. thema's ondermijning en VPT.		
3. Op veiligheidsbelang toegesneden vergunningverlening, subsidieverlening en handhaving.	3.1 We gaan het in 2020 vastgestelde Bibob-beleid (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen openbaar bestuur) verder uitrollen naar de praktijk in de rest van de organisatie en hen daarbij ondersteunen en adviseren als back-officetaak.		
	3.2 Borgen OOV in vergunningen-, toezicht- en handhavingsbeleid door actieve samenwerking met andere clusters.		
	3.3 Sturen op balans handhaving Corona en overige regelgeving.		

Toelichting

2.1 De corona-lockdown en de ook de raad bekende achterblijvende formatie OOV hebben hierbij in de weg gestaan. Naar verwachting kan met de formatieuitbreiding OOV in 2022 het doel dan alsnog ter hand worden genomen.
3.1 De corona-lockdown en de ook de raad bekende achterblijvende formatie OOV hebben hierbij in de weg gestaan. Naar verwachting kan met de formatieuitbreiding OOV in 2022 het doel dan alsnog ter hand worden genomen.
3.2 Doorgaand proces. De corona lockdown zet dit wel onder druk, omdat we bij het werken aan deze doelstelling het juist veel moeten hebben van persoonlijke en informele contacten.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze leefomgeving		Begroting 2021			Rekening 2021		
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
T0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	430	178	252	328	157	171
T1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.489	1	1.489	1.484	2	1.482
T1.2	Openbare orde en veiligheid	208	66	142	215	66	149
T2.1	Verkeer en vervoer	3.679	74	3.605	3.096	35	3.060
T4.2	Onderwijshuisvesting	905	247	658	949	266	683
T5.2	Sportaccommodaties	2.013	315	1.698	2.003	236	1.767
T5.5	Cultureel erfgoed				22		22
T5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.562	156	3.406	3.734	186	3.549
T7.2	Riolering	2.074	3.121	-1.047	1.865	3.188	-1.323
T7.3	Afval	1.878	2.733	-855	1.896	2.910	-1.015
T7.5	Begraafplaatsen en crematoria	435	158	277	340	143	197
T8.1	Ruimtelijke ordening	1.723	97	1.627	1.634	169	1.465
T8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	69	100	-31	2.939	3.287	-348
T8.3	Wonen en bouwen	1.008	1.033	-25	1.008	1.394	-385
Totaal		**19.473**	**8.279**	**11.196**	**21.513**	**12.039**	**9.474**

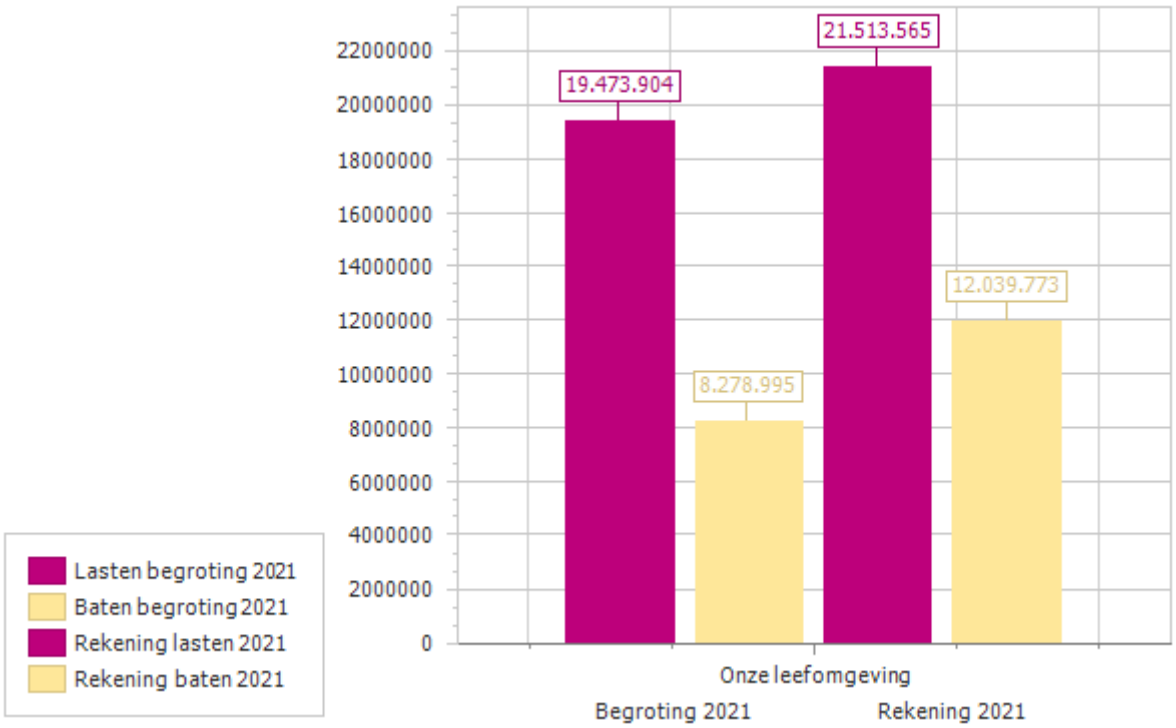

ONZE PORTEMONNEE



Thema Onze portemonnee bevat de volgende onderdelen:

- Gemeentefonds;
- Overzicht van incidentele baten en lasten;
- Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- Wat heeft het gekost?

Gemeentefonds

Hieronder het geactualiseerde overzicht van het gemeentefonds in 2021.

Gemeentefonds 2021	Begroting	BERAP	BERAP	Rekening
I: Algemene Uitkering	**2021**	**2021-I**	**2021-II**	**2021**
Bedragen x € 1.000				
- Algemene Uitkering	39.229	39.774	40.843	41.408
- Raming onderuitputting	0	0	0	0
- Behoedzaamheid	0	0	0	0
- BTW compensatiefonds	125	125	300	300
- Uitkering voorgaande jaren	0	0	0	41
Subtotaal onderdeel I	**39.354**	**39.899**	**41.143**	**41.749**
II: Decentralisatie- en integratieuitkeringen				
- Combinatiefuncties	113	113	113	113
- Gezond in de stad	98	98	98	98
- Voorschoolse Voorziening Peuters	69	81	81	81
- Armoedebestrijding kinderen	81	81	81	81
- VTH provinciale Taken	74	74	74	74
- Brede aanpak dak- en thuisloosheid	0	32	32	32
- Maatschap. begeleiding statushouders	0	0	28	28
- Heroriëntatie van zelfstandigen	0	0	11	11
- Centrale stemopneming	0	0	0	13
- Jeugd aan zet	0	0	10	10
- Inkomstenderving gemeenten	0	0	0	26
- Versterking omgevingsveiligheidsdienst	0	0	0	4
- Extra kosten verkiezingen Covid-19	0	37	37	37
- Einde lening inburgeringsplichtig	0	0	0	1
- Cultuurmiddelen	0	77	77	77
- Inburgering	32	32	32	51
Subtotaal onderdeel II	**467**	**625**	**674**	**737**
III: Sociaal Domein 3D's				
- Jeugdzorg (voogdij 18 plus)	1.734	1.734	1.770	1.770
- Participatie	4.562	4.562	4.669	4.780
Subtotaal onderdeel III	**6.296**	**6.296**	**6.439**	**6.550**
Totaal onderdeel I	39.354	39.899	41.143	41.749
Totaal onderdeel II	467	625	674	737
Totaal onderdeel III	6.296	6.296	6.439	6.550
Subtotaal I t/m III	**46.117**	**46.820**	**48.257**	**49.036**

Sinds de begroting valt de definitieve uitkering 2021 € 2,919 miljoen hoger uit. Dit heeft verschillende redenen die hoofdzakelijk worden weergegeven in onderstaande tabel.

Verhoging algemene uitkering 2021	
Mutatie	**Bedrag**
Extra uitkering jeugdzorg	600.000
Coronasteunpakketten	1.197.000
BTW compensatiefonds	175.000
Uitkering participatie	218.000
Overig: accres, maatstaven e.d.	729.000
Totaal:	**2.919.000**

Ook sinds BERAP 2021-II is de algemene uitkering nog behoorlijk gestegen. Dat komt doordat de decembercirculaire 2021 nog is verwerkt. Hierover is de raad geïnformeerd per memo. Ook verschillende maatstaven zoals medicijngebruik met drempel vielen in werkelijkheid hoger uit dan begroot.

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN PER THEMA

Thema's	Omschrijving	Lasten		Baten		Saldo
		Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	
Thema 1	Onze inwoners	39.283.172	135.608	10.232.581	0	-29.186.199
Thema 2	Onze economie	677.634	71.592	1.900.333	108.840	1.259.946
Thema 3	Onze toekomst	3.530.524	610.350	235.541	1.406.293	-2.499.040
Thema 4	Onze leefomgeving	20.078.897	1.434.668	9.772.064	2.267.709	-9.473.792
Dekking	Algemene dekkingsmiddelen	879.756		56.271.517	0	55.391.761
Dekking	Overhead	9.167.944	18.756	50.111		-9.136.589
Dekking	Vennootschapsbelasting	0	90.758	0		-90.758
Dekking	Overige baten en lasten	92.196		20.272		-71.924
Dekking	Mutaties reserves	751.409	8.716.654	360.000	5.041.260	-4.066.804
		74.461.532	**11.078.386**	**78.842.418**	**8.824.102**	**2.126.601**

OVERZICHT VAN DE STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN DE RESERVES

Omschrijving	Toevoeging		Onttrekking		Mutatie
	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	2021
ALGEMENE RESERVE					
Weerstandsdeel alg. reserve (WAR)	751.409	-	-	-	751.409
Vrije algemene reserve (VAR)	-	-	350.000-	-	350.000-
Totaal algemene reserve	**751.409**	**-**	**350.000-**	**-**	**401.409**
BESTEMMINGSRESERVES					
Algemeen					
Bufferreserve grondbedrijf	-	417.954	-	294.354-	123.600
Herstructureringsfonds	-	-	-	-	-
Nog uit te voeren werken	-	7.676.265	-	4.127.986-	3.548.279
Reserve generatiepact (vh begr.saldo)	-	-	-	-	-
Verbrede bedrijfsvoering	-	-	-	-	-
Aanpassing rijksweg 34	-	-	-	131.859-	131.859-
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-	57.820	-	97.460-	39.640-
Onderhoud zwembaden	-	-	10.000-	-	10.000-
Dorpshuis Exloo (vh welzijnsaccomm.)	-	4.085	-	-	4.085
BR Kern & kader, leefgebieden, sport	-	60.000	-	-	60.000
Reserve rioleringen	-	58.826	-	-	58.826
Bestemmingsreserve afval	-	122.985	-	-	122.985
BR deelgebiedvisie "De Monden"	-	-	-	20.000-	20.000-
Reserve corona	-	-	-	269.000-	269.000-
Gekoppelde reserves	-	318.719	-	100.601-	218.118
Totaal bestemmingsreserves	**-**	**8.716.654**	**10.000-**	**5.041.260-**	**3.665.395**

Eindtotaal	**751.409**	**8.716.654**	**360.000-**	**5.041.260-**	**4.066.804**

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze portemonnee		Begroting 2021			Rekening 2021		
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
T0.10	Mutaties reserves	8.543	5.095	3.449	9.468	5.401	4.067
T0.11	Res. van de rekening van baten en lasten	215		215			
T0.4	Overhead	8.700	103	8.597	9.187	50	9.137
T0.5	Treasury	825	1.052	-227	447	685	-238
T0.61	OZB woningen	128	4.990	-4.862	134	5.110	-4.976
T0.62	OZB niet-woningen	57	1.554	-1.497	57	1.436	-1.379
T0.64	Belastingen overig	252		252	233	3	230
T0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	24	48.690	-48.667	9	49.037	-49.028
T0.8	Overige baten en lasten	-266	-50	-216	92	20	72
T0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)				91		91
Totaal		**18.478**	**61.434**	**-42.956**	**19.718**	**61.742**	**-42.024**

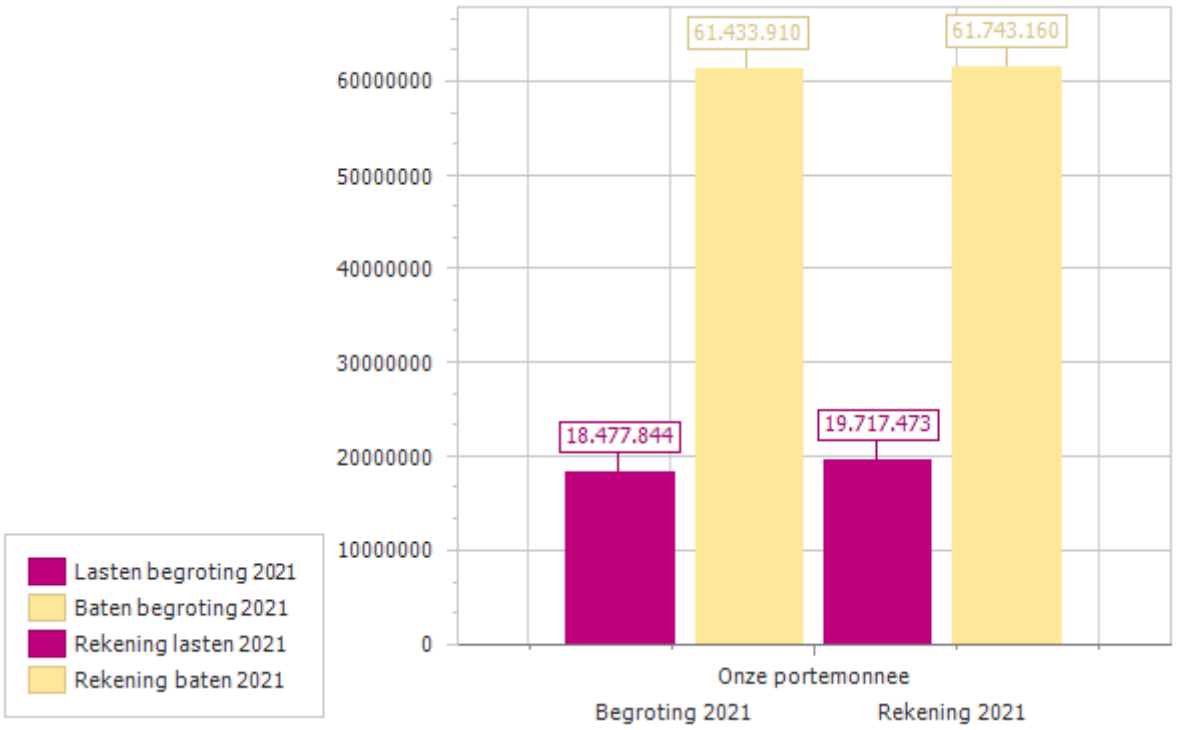

PARAGRAFEN

Algemeen

Hierna volgen de paragrafen. Deze zijn we op basis van het BBV verplicht in de begroting en het jaarverslag op te nemen. We geven een korte beschrijving van de inhoud van deze paragrafen.

A	B	C	D	E	F	G
Lokale heffingen	Weerstands-vermogen	Kapitaal-goederen	Financiering	Bedrijfs-voering	Verbonden partijen	Grondbeleid

Algemene lijn paragrafen

De paragraaf lokale heffingen geeft een beeld van de belastingen en leges die we innen. In de paragraaf weerstandsvermogen is zichtbaar dat we reserveren om beïnvloedbare en met name ook niet beïnvloedbare risico's te beheersen en financieel af te dekken. Onze kapitaalgoederen geven een beeld van de investeringen die we als gemeente doen en de financiële verplichtingen die we daarvoor meerjarig aangaan. De paragraaf financiering geeft inzicht in onze financiële positie. Bedrijfsvoering gaat over hoe we werken om onze doelen te behalen. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de bijdragen van de gemeente Borger-Odoorn aan verbonden partijen. Tot slot hangt ons grondbeleid nauw samen met landelijke en lokale economische ontwikkelingen.

Naast de hiervoor vermelde verplichte paragrafen is in het jaarverslag 2021 een extra paragraaf opgenomen inzake de Covid-19 gevolgen.

Lokale heffingen

In deze paragraaf geven we een nadere toelichting op de ontwikkelingen van onze lokale heffingen. Dit betreft een weergave van de geraamde en de werkelijke opbrengsten van de Onroerende Zaak Belasting (OZB), reinigingsheffingen, rioolheffing, toeristenbelasting en woonforensenbelasting. Aanvullend geven we in deze paragraaf een toelichting op de opbrengsten van de gemeentelijke leges en de kostendekkendheid hiervan.

Belastingopbrengsten

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in onze belastingopbrengsten. Dit inzicht wordt gegeven in de verschillen tussen de primitieve begroting, bijgestelde begroting (BERAP 2021-II) en de rekening over 2021. In de kolom verschil zien we het verschil tussen BERAP 2021-II en de jaarrekening 2021. Alle onderdelen hebben een voordelig resultaat.

Belastingsoort	Begroting 2021	Wijzigingen	BERAP 2021-II	Rekening 2021	Verschil
Onroerende Zaak Belasting (OZB)	6.339.407	195.000	6.534.407	6.535.019	612
Afvalstoffenheffing	2.431.268		2.431.268	2.546.599	115.331
Rioolheffing	3.108.697		3.108.697	3.170.096	61.399
Toeristenbelasting	1.437.500		1.437.500	1.609.708	172.208
Woonforensenbelasting	127.500	20.000	147.500	151.453	3.953
Totale Opbrengsten	**13.444.372**	**215.000**	**13.659.372**	**14.012.875**	**353.503**

Onroerende zaak belastingen (OZB)

Beleid OZB 2021

Voor 2021 is besloten de opbrengst van de ozb met 1,75% te verhogen. De opbrengst betreft de OZB gelden voor de onderdelen eigenarenbelasting OZB woningen, eigenarenbelasting OZB niet-woningen en gebruikersbelasting niet-woningen.

Hieronder volgt een nadere specificatie van de OZB opbrengst eigenaren en gebruikers. In de BERAP 2021-I en 2021-II hebben we de OZB raming met in totaal € 195.000 verhoogd op basis van de kohieren 2021. In de rekening komen we daarmee nagenoeg gelijk uit.

Specificatie OZB	Begroting 2021	Wijzigingen	BERAP 2021-II	Rekening 2021	Verschil
OZB eigenaren woningen	4.785.529	195.000	4.980.529	5.100.354	119.825
OZB eigenaren niet won.	1.054.502		1.054.502	948.059	-106.443
OZB gebruikers niet won.	499.376		499.376	486.606	-12.770
Totaal	**6.339.407**	**195.000**	**6.534.407**	**6.535.019**	**612**

De vermelde bedragen zijn de zuivere belastingopbrengsten. In dit overzicht is de kostenvergoeding voor de dwanginvordering ad circa € 10.000 niet meegenomen.

Reinigingsheffingen (combinatie afvalstoffenheffing en reinigingsrechten)

Beleid Reinigingsheffingen

In onze gemeente wordt de afvalstoffenheffing geheven op basis van het Diftar-systeem. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vastrecht deel en een variabel deel. De hoogte van het variabel deel wordt bepaald door het aantal aangeboden kilo's restafval en door het aantal ledigingen van de restcontainer. Het aanleveren van zowel de PMD- als de GFT-container is gratis.
Uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is een 100% kostendekking. Verschillen tussen Begroting en Rekening worden verrekend met de bestemmingsreserve afval. Als de reserve onvoldoende hoog is om een nadeel te dekken komt het nadeel ten laste van de Algemene Middelen.

Tarieven 2021 voor de burger:

Bij de legesverordening 2021 zijn de volgende tarieven vastgesteld.	
Vast tarief:	€ 133,00 per aansluiting
Variabel tarief:	€ 0,20 per kilo restafval
	€ 4,00 per lediging container restafval
	€ 1,80 per opening ondergrondse container (GFT en restafval)
	Aangeleverde kilo's GFT/PMD zijn gratis
Afvalbrengpunt (ABP):	€ 0,15 per kilo grof huishoudelijk afval
	€ 0,00 Per kilo grof tuinafval
Inzamelingsfrequentie:	3 wekelijks
Aantal aansluitingen:	10.950
Betaalde poorttarieven bij Attero voor de gemeente:	
Verbrandingsbelasting:	€ 33,15 per ton
Poorttarief GRIJS:	€ 41,40 per ton
Poorttarief GROEN:	€ 40,14 per ton

Aantallen tonnages/ledigingen 2021

Afvalstromen	Tonnages			Ledigingen		
	begroting	rekening	verschil	begroting	rekening	verschil
Restafval (grijs)	1.600	2.305	705	90.000	97.719	7.719
Groenafval (GFT)	3.000	2.753	-247	100.000	90.146	-9.854
Plastic, metalen, drankkartons (PMD)	700	937	237	136.000	145.670	9.670
Grof (huishoudelijk) afval ABP	1.750	1.684	-66			
Grof tuinafval ABP	2.700	2.341	-359			
Totalen	9.750	10.020	270	326.000	333.535	7.535

Kostendekkendheid 2021

Totale kosten afval	**Begroting**	**Rekening**	**Saldo**
1. Algemene kosten afval	460.868	506.257	45.390
2. Huis aan huis inzameling	477.278	524.921	47.643

3. Kosten ABP	460.047	448.594	-11.453
4. Kosten overige afvalstromen	207.009	93.944	-113.065
5. Overige indirecte kosten	826.067	844.249	18.182
Subtotaal:	**2.431.268**	**2.417.965**	**-13.303**
6. Storting in voorziening afval		5.649	5.649
Totaal kosten	**2.431.268**	**2.423.614**	**-7.654**
7. Storting in reserve afval	0	122.985	122.985
Totaal lasten afval 2021	**2.431.268**	**2.546.599**	**115.331**
Totaal opbrengsten	**-2.431.268**	**-2.546.599**	**-115.331**

Kostendekkingspercentage	100%	100%	0

Toelichting verschillen Begroting / Rekening 2021
De werkelijke uitgaven afvalstoffen waren in 2021 totaal € 7.654 lager dan begroot en de inkomsten € 115.331 hoger dan begroot. Per saldo dus een voordeel in 2021 van € 122.985.
Met ingang van 2021 is het inleveren van gft gratis en is de prijs per lediging van een restcontainer met € 1 verhoogd. Op begrotingsbasis is een inschatting gemaakt met betrekking tot het aantal ingeleverde kilo's en ledigingen. Het effect van de maatregelen heeft anders uitgepakt dan verwacht. Er zijn meer kilo's aangeleverd en meer ledigingen restafval gedaan dan vooraf was ingeschat. Opgemerkt wordt dat ten opzichte van de werkelijkheid 2020 de in rekening gebrachte kilo's voor zowel restafval als grof huishoudelijk afval wederom zijn gedaald met respectievelijk 350 en 343 ton.
Het voordeel wordt gestort in de reserve en in de voorziening. De stand van de reserve is na de storting € 192.181 en die van de voorziening € 17.961.
NB: Zowel de begrote kosten als de inkomsten zijn € 32.000 hoger dan in de primitieve begroting 2021 was opgenomen. Dit wordt veroorzaakt doordat bij de legesverordening 2021 is besloten de kilo's gft niet in rekening te brengen en de lediging van een restcontainer met € 1 te verhogen.

Onderstaand worden de verschillen 2021 tussen de begroting en de rekening per onderdeel nader toegelicht.

Toelichting lasten/uitgaven afval

Algemene kosten afval
De werkelijke algemene lasten afval waren € 45.390 hoger dan begroot. De verhoging wordt o.a. veroorzaakt door de inhuur van een afvalcoach, de implementatie van DIFTAR/koppeling met financiële boekhouding, de digitale afvalwijzer en het opstellen van een grondstoffenvisie.

Kosten huis aan huis inzameling
De werkelijke kosten voor de huis aan huis inzameling waren € 47.643 hoger dan begroot. Eenvoudigweg omdat er meer afval is aangeboden. Vooral de meer ingezamelde tonnages en de stijging van het aantal ledigingen restafval zorgen voor hogere kosten.

Kosten Afvalbrengpunt (ABP)
Het betreft hier een voordeel van € 11.453. Dit voordeel wordt veroorzaakt door minder aangeleverde kilo's van diverse afvalstromen (vooral grof tuin afval, hout en asbest) en door hogere vergoedingen voor o.a. oud papier ABP en ijzer. Het voordeel wordt negatief

beïnvloed door de hogere exploitatielasten vrachtauto's en de hogere verwerkingskosten matrassen.

Kosten overige afvalstromen
Per saldo is op dit onderdeel sprake van een voordeel van € 113.065. Het voordeel ontstaat grotendeels door de lagere kosten voor inzameling oud papier door scholen en verenigingen. Doordat de prijs van oud papier bijna heel 2021 boven de vastgestelde garantieprijs lag was het niet noodzakelijk voor de inzamelaars om gebruik te maken van de garantieregeling.
Het overige voordeel ontstaat door een combinatie van voor- en nadelen. Voordelen worden behaald door minder aangeleverde kilo's kringloopwinkel (tijdelijk gesloten) en legen bladbakken (kosten derden), nadelen door meer kilo's luiers en lagere opbrengsten verpakkingsglas.

Overige indirecte kosten
Het betreft hier een nadeel van € 18.182 en dit ontstaat door een combinatie van nadelen en een voordeel. Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door kosten eigen dienst met betrekking tot kwijtschelding en bladbakken. Een voordeel is op de stelpost niet in rekening gebrachte kilo's, deze zijn reeds verwerkt in de werkelijke opbrengsten.

Reserves en voorzieningen
Het voordeel op de kosten en het voordeel op de opbrengsten wordt conform huidig beleid gestort in de reserve afval.
Het voordeel op de kapitaallasten wordt conform de BBV-voorschriften gestort in de voorziening afval.

Toelichting baten/inkomsten afval

De werkelijke inkomsten afvalstoffen zijn per saldo € 115.331 hoger dan begroot. Dit voordeel werd vooral veroorzaakt door een hogere opbrengst op het variabele deel van de afvalstoffenheffing voor restafval. Zowel het aantal kilo's (+705.000 kg) als het aantal ledigingen (+7.719) was hoger dan geraamd.
De werkelijke inkomsten vast tarief voor huishoudelijk waren lager dan de raming.

Rioolheffing

Beleid Rioolheffing
Basis voor de raming van de lasten en baten is het meest recent vastgesteld GRP. In dit geval het GRP dat geldt vanaf het jaar 2016. In dit GRP is voor het eerste jaar (2016) rekening gehouden met een totale last van € 2.982.908. Door de 100% kostendekkendheid is ook de bate van de rioolheffing geraamd tot hetzelfde bedrag. Voor de hoogte van de rioolheffing 2016 betekende dit een gemiddeld tarief van € 235,80 per aansluiting.

Het GRP is zodanig opgezet dat voor alle GRP-jaren sprake is een consistente lastenuitzet van 0,75% per jaar. Door de 100% kostendekkendheid dient de ontwikkeling van de hoogte van de rioolheffing gelijke trend te houden met de ontwikkeling van de lasten. Hierdoor is conform de stijging van de lasten ook sprake van een jaarlijkse consistente stijging van het riooltarief met 0,75%. Eventuele verschillen in de exploitatie worden gecompenseerd door een mutatie in de toevoeging of onttrekking uit de (egalisatie)reserve riolering.

De looptijd van het huidige GRP is verlengd tot 2023. In de loop van 2022 wordt het nieuwe GRP aangeboden aan de raad. Het nieuwe GRP wordt bij goedkeuring door raad vastgesteld voor de periode 2023-2028.

Kosten riolering	Begroting	Rekening	Verschil
1. Algemene kosten	1.185.616	1.212.752	27.136
2. Overheadkosten	378.813	374.250	-4.563
3. Kapitaallasten	1.114.158	1.077.079	-37.079
4. Voordeel kapitaallasten naar voorziening	0	37.079	37.079
5. Compensabele btw	244.233	244.233	0
6. Geraamde dotatie voorziening	185.877	165.877	-20.000
Totaal kosten	**3.108.697**	**3.111.270**	**2.573**
7. Positief resultaat naar reserve		*58.826*	*58.826*
Totaal lasten riolering	**3.108.697**	**3.170.096**	61.399
8. Opbrengst rioolheffing woningen	-2.764.321	-2.826.255	-61.934
9. Opbrengst rioolheffing niet woningen	-344.376	-343.841	535
10. Opbrengst vervolgingskosten		0	0
Totale opbrengsten	**-3.108.697**	**-3.170.096**	**-61.399**
Dekkingspercentage kosten	100%	100%	0

Toelichting tabel

Algemeen
Uit de tabel blijkt, dat de totale opbrengst rioolheffing € 3.170.096 bedraagt. De totale lasten zijn € 3.111.270. Hierbij is rekening gehouden met een voordeel op de kapitaallasten van € 37.079 door onderuitputting. Conform het BBV moet dit bedrag in een voorziening worden gestort. Het resterend verschil tussen de baten en lasten bedraagt € 58.826. Dit voordelig verschil wordt gestort in de reserve riolering.

Nadere toelichting op overige onderdelen
De Algemene kosten riolering zijn iets hoger uitgevallen. De nadelen delen zijn vooral ontstaan door de stijgende energiekosten gemalen, de hogere kosten voor de gemeentelijke software en beheer rioolgemalen binnen de samenwerking in de waterketen en de hogere exploitatiekosten voor de veegmachine. Er zijn ook voordelen. Zo zijn de salariskosten iets gedaald en is er minder wegenvuil gestort.
De kapitaallasten zijn lager dan begroot. Het verschil wordt conform BBV gestort in de voorziening riool.
De geraamde storting in de voorziening is € 20.000 lager, omdat dit deel in 2021 is ingezet voor de samenwerking in de waterketen.
De compensabele btw is conform de begroting geboekt en geeft geen verschillen.

Nadere toelichting opbrengsten rioolheffing
De totale opbrengst rioolheffing is € 61.399 hoger uitgevallen dan geraamd. Deze hogere opbrengst komt voornamelijk door een hoger ontvangen bedrag voor het variabel deel van de rioolheffing. Oorzaak hiervan is een toename van de WOZ-waardes en door wijzigingen in het woningareaal.
Zoals eerder vermeld worden de jaarlijkse lasten van de riolering, door de 100% kostendekkendheid, volledig gedekt door de rioolheffing. De rioolheffing is opgebouwd uit een vast tarief en een variabel tarief per aansluiting. Beide tarieven bedragen afgerond 50% van het totaal van de lasten.

Verloop reserve riolering 2021
Het verloop van de reserve riolering is in 2021 als volgt:

Reserve riolering 2021	Bedrag
Stand per 1-1-2021	229.664
- Toevoeging	58.826
- Onttrekking	0
Stand per 31-12-2021	**288.490**

De toevoegingen of onttrekkingen aan deze reserve betreffen verschillen die ontstaan door efficiency verschillen. Het saldo kan worden ingezet voor egalisatie van de tarieven en ook om gelijke trend te houden met de kosten en baten conform het GRP.

Verloop voorziening riolering 2021
Het verloop van de voorziening riolering is in 2021 als volgt:

Voorziening riolering 2021	Bedrag
Stand per 1-1-2021	517.395
- Toevoeging (onderuitputting)	37.079
- Toevoeging (overig)	165.877
- Onttrekking	-22.171
Stand per 31-12-2021	**698.180**

Als de geraamde kapitaallasten hoger zijn dan werkelijke kapitaallasten, dan is sprake van onderuitputting. Het verschil wordt toegevoegd aan de voorziening.
De overige toevoeging betreft de geraamde bijdrage uit het GRP.
De onttrekking betreft de dekking van de uitgaven 2021 van een tweetal investeringen. Deze investeringen worden (gedeeltelijk) gedekt uit de voorziening riolering.

Toeristenbelasting

Beleid
In 2021 bedraagt het tarief € 1,25 per overnachting. Dit tarief is vastgesteld na een aangenomen motie in de raadsvergadering van 2 juli 2020. In 2022 zal tariefdifferentiatie worden toegepast, conform besluiten in de Kadernota 2022.

Opbrengst 2021
Evenals 2020 is 2021 in verband met Covid-19 voor ondernemers in deze branche een bijzonder jaar geworden. De pandemie heeft er aan bijgedragen dat er meer mensen in het eigen land op vakantie zijn gegaan. Dit heeft geleid tot een fors hoger aantal overnachtingen, met name bij de grotere vakantieparken. Ook de tariefsverhoging van € 0,05 heeft bijgedragen aan de meeropbrengst.

Toeristenbelasting	Begroting 2021	Wijzigingen	BERAP 2021-II	Rekening 2021	Verschil
Toeristenbelasting	1.437.500		1.437.500	1.609.708	172.208
Totaal	**1.437.500**		1.437.500	**1.609.708**	172.208

Forensenbelasting

Beleid
Omdat de forensenbelasting conform de toeristenbelasting sterk is gelieerd aan recreatieve activiteiten loopt de tariefaanpassing van de forensenbelasting gelijk op met een tariefaanpassing van de toeristenbelasting.

Opbrengst
In de begroting is een opbrengst geraamd van € 147.500. De werkelijke opbrengst bedraagt € 151.453. Een meeropbrengst dus van € 3.953.

Woonforensenbelasting	Begroting 2021	Wijzigingen	BERAP 2021-II	Rekening 2021	Verschil
Woonforensenbelasting	127.500	20.000	147.500	151.453	3.953
Totale Opbrengsten	**127.500**	**20.000**	**147.500**	**151.453**	**3.953**

Kostendekkendheid leges

Inleiding
Jaarlijks wordt in de begroting en jaarstukken inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de leges. De kostendekkendheid leges wordt berekend conform regelgeving en jurisprudentie. Dit houdt onder andere in dat uitgaven voor het opstellen van beleid en uitgaven voor bezwaar- en beroepsprocedures als gevolg van regelgeving niet mogen worden meegenomen. Bij omgevingsvergunningen mogen de kosten voor handhaving, toezicht en controle met uitzondering van de eerste controle en de kosten voor milieu en sloop (uitgezonderd monumenten) eveneens niet worden meegenomen. De kostendekkendheid van de leges is per titel en hoofdstuk beoordeeld.

Toerekening overhead
De overhead wordt toegerekend volgens een systematiek op basis van totale lasten of een systematiek op basis van totale uren. Voor de toerekening van de overhead aan de tarieven voor de belastingen wordt het (standaard)systeem gebruikt van de totale lasten. De uitkomst is een opslagpercentage van 15,24%. Omdat de leges uit de algemene legesverordening grotendeels een directe relatie hebben met de personeelslasten door de ambtelijke inzet is gekozen voor toerekening van de overhead op basis van een opslag van het uurtarief. Hiervoor zijn de totale overheadkosten gedeeld door het aantal productieve uren op de overige taakvelden. Het opslagtarief bedraagt € 49,47. De genoemde tarieven zijn conform de begroting 2021.

Titel I
Titel I betreft de algemene dienstverlening waaronder bijvoorbeeld de burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen vallen. Voor titel I geldt, dat de totale opbrengsten de totale kosten per titel niet mogen overschrijden. Een overschrijding (hogere opbrengst) van één of meerdere hoofdstukken in een titel is wel toegestaan voor zover dit wordt gecompenseerd door onderschrijdingen op andere hoofdstukken. In vakjargon heet dat kruissubsidiëring en dat is toegestaan.

Zowel bij de Burgerlijke Stand als bij de reisdocumenten is de opbrengst lager dan begroot. Dit is veroorzaakt doordat er minder huwelijken/geregistreerde partnerschappen zijn afgesloten en er kennelijk ook minder gereisd is. Beide zijn waarschijnlijk het gevolg van de Covid-19 crisis.

Nr.	TITEL I Leges Algemene Dienstverlening	Begroting 2021 Totale Kosten	Totale Opbrengst	% Dekking	Rekening 2021 Totale Kosten	Totale Opbrengst	% Dekking
1	Burgerlijke Stand	50.459	27.072	54%	52.653	12.741	24%
2	Reisdocumenten, ID	130.627	76.313	58%	134.481	48.858	36%
3	Rijbewijzen	171.960	93.946	55%	175.442	94.589	54%
4	Verstrekking BRP	107.518	11.027	10%	110.526	5.866	5%
5	Bestuursstukken	5.760	750	13%	6.106	990	16%

6	Overige Publiekszaken	23.669	6.872	29%	23.396	4.908	21%
7	Leegstandswet	5.326	1.625	31%	396	160	40%
8	Kansspelen	2.491	641	26%	2.491	398	16%
9	Verkeer en vervoer	35.211	10.635	30%	35.253	8.653	25%
10	Diversen	33.190	6.018	18%	33.607	6.018	18%
11	Aansluiting en riolering	590	590	100%	4.117	4.117	100%
	Totaal	**566.801**	**235.489**	**42%**	**578.468**	**187.298**	**32%**

Titel II
Titel II betreft de dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning). Vanaf 2014 is er een aparte legesverordening omgevingsvergunning. Ook binnen deze legesverordening omgevingsvergunning is kruissubsidiëring toegestaan. Om kleine bouwplannen haalbaar en betaalbaar te houden is er met name sprake van kruissubsidiëring tussen de grote en kleine bouwplannen. Het loslaten van deze kruissubsidiëring leidt tot onaanvaardbaar hoge tarieven voor de kleine bouwplannen.

De opbrengsten op de bouwleges vallen fors hoger uit dan begroot. Dit is veroorzaakt door enkele grote projecten, de helft van de opbrengst komt namelijk voort uit de 10 grootste aanvragen. Totaal zijn er ruim 300 aanvragen ingediend. De kostendekkendheid is daarmee boven de 100% uitgekomen.

	TITEL II	**Begroting 2021**			**Rekening 2021**		
Nr.	**Leges Fysieke leefomgeving**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengst**	**% Dekking**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengst**	**% Dekking**
1	Kosten taakveld(en)	363.364			489.526		
2	Inkomsten (excl. Heffingen)	0			0		
	Netto kosten	363.364			489.526		
4	Toe te rekenen overhead	237.802			237.802		
5	Toe te rekenen BTW	18.272			15.267		
6	Opbrengst heffingen		480.785			1.212.737	
	Totaal	**619.438**	**480.785**	**78%**	**742.595**	**1.212.737**	**163%**

Titel III
Titel III betreft de dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn. Hier is een overschrijding (opbrengst hoger dan kosten) per hoofdstuk niet toegestaan.

	Titel III	**Begroting 2021**			**Rekening 2021**		
Nr.	**Leges Europese Dienstenrichtlijn**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengst**	**% Dekking**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengst**	**% Dekking**
1	Horeca	7.824	2.950	38%	7.054	2.950	42%
2	Organiseren evenementen	391	5	1%	353	5	1%
3	Prostitutiebedrijven	0	0		0	0	
	Totaal	**8.215**	**2.955**		**7.407**	**2.955**	

		Begroting 2021			**Rekening 2021**		
Nr.	**Leges Verordening Lijkbezorging**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengst**	**% Dekking**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengst**	**% Dekking**
1	Lijkbezorgingsrechten (incl. o'houd begr.plaats)	375.366	158.014	42%	330.690	140.848	43%
	Totaal	**375.366**	**158.014**		**330.690**	**140.848**	

Nr.	Leges Verordening Marktgelden	Begroting 2021 Totale Kosten	Totale Opbrengst	% Dekking	Rekening 2021 Totale Kosten	Totale Opbrengst	% Dekking
1	Marktgelden	10.731	7.648	71%	10.415	7.349	71%
	Totaal	**10.731**	**7.648**		**10.415**	**7.349**	

Weerstandsvermogen en Risicomanagement

In deze paragraaf, waarin rekening is gehouden met de in het voorjaar 2019 vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen, wordt over 2021 een beeld geschetst van de financiële positie van de gemeente. Het is niet eenvoudig om te bepalen hoe goed of slecht een gemeente er financieel voorstaat. Of een hoge schuld nadelig is voor de financiële positie hangt er bijvoorbeeld vanaf welke bezittingen er tegenover de schulden staan, en hoe hoog de opbrengsten zijn waarmee rente en aflossing kunnen worden betaald.
Kortom de financiële positie van een gemeente is niet in één kengetal uit te drukken, maar door naar een aantal belangrijke financiële kengetallen gezamenlijk te kijken kan er wel een uitspraak worden gedaan over de financiële positie van de gemeente.

Op basis van de uitkomsten van een aantal belangrijke financiële kengetallen kan, conform de begroting 2021, het volgende worden vastgesteld:

- De weerstandsratio is uitstekend
- De schuldpositie ligt in de veilige zone
- De vermogenspositie is voldoende
- De grondexploitatie ligt in de veilige zone
- De structurele begrotingsruimte is toereikend
- De belastingcapaciteit is hoog in vergelijking met andere gemeenten

Op basis van het bovenstaande is de conclusie dat er sprake is van een gezonde financiële positie. De belastingcapaciteit is echter wel hoog in vergelijking met andere gemeenten.

Weerstandsvermogen en risico's

In deze paragraaf worden twee soorten risico’s onderscheiden. Risico’s die voorzienbaar zijn en risico’s die niet zijn te voorzien. Voor de risico’s die te voorzien en dus te beheersen zijn worden bestemmingsreserves en voorzieningen gevormd. Voor de onvoorziene risico’s wordt gekeken naar het weerstandsvermogen. Bepaald wordt in hoeverre de gemeente in staat is de niet in de begroting geraamde risico’s te kunnen opvangen. Hiervoor wordt van de niet geraamde risico’s een inventarisatie gemaakt. Door het weerstandsvermogen af te zetten tegen de niet geraamde risico’s kan een oordeel worden gegeven over de omvang van het weerstandsvermogen.

De gemeente past de volgende maatregelen toe om het weerstandsvermogen minimaal in stand te houden en de risico’s te beperken:

- Incidentele meevallers aanwenden of reserveren voor verwachte kosten.
- Kort geld lenen in plaats van lang geld als wordt verwacht dat de rente op kapitaalmarkt (lange rente) hoger blijft dan op de geldmarkt (korte rente). Hierbij wordt wel rekening gehouden met de grenzen volgens de kasgeldlimiet.
- Geen eigen personeelskosten toerekenen aan projecten en investeringen.
- Het behoedzaam ramen van een (accres)verhoging van het gemeentefonds door in de meerjarenbegroting een lagere uitkering te ramen van 5 (accres)punten per jaar.
- Een sluitende begroting en zo mogelijk ook een sluitende meerjarenbegroting presenteren, ook in tijden van bezuinigingen.
- Het uitgangspunt hanteren om taken zo mogelijk binnen de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten uit te voeren.
- Het opnemen van budgetruimte in de begroting voor nieuw beleid.
- Het controleren en verbeteren van de meest kritische processen in de organisatie op basis van een controleplan.

Inventarisatie weerstandsvermogen

Onderstaand zijn in een tabel de onderdelen benoemd die tot het weerstandsvermogen mogen worden gerekend.

De omvang van het weerstandsvermogen is aanvullend beïnvloed door vaststelling van de nota Reserves en Voorzieningen in 2019. Hierbij is ook rekening gehouden met het feit dat de omvang van de stille reserves alleen mogen worden betrokken voor de incidentele risico's.

In deze begroting is het weerstandsvermogen gesplitst in een structurele en een incidentele weerstandscapaciteit. Op deze manier kan de structurele weerstandscapaciteit worden vergeleken met de structurele risico's en de incidentele weerstandscapaciteit met de incidentele risico's.

Weerstandsvermogen	**Begr. 1-1-2021**	**Rek. 31-12-2021**
1. Weerstandsdeel Algemene Reserve (WAR)	10.817.987	11.569.396
2. VAR	1.845.728	2.245.483
3. Bufferreserve gronden	1.934.252	2.232.535
4. Onbenutte belastingcapaciteit	0	0
Totaal als str. weerst.capaciteit	**14.597.967**	**16.047.414**
5. Stille reserves	11.000.000	11.000.000
Totaal als inc. weerst.capaciteit	**11.000.000**	**11.000.000**

Toelichting weerstandscapaciteit

Uit de tabel blijkt, dat het structurele weerstandsvermogen uit de jaarrekening per 31-12-2021 met circa € 1.400.000 is toegenomen ten opzichte van de begroting per 1-1-2021.

Het incidentele weerstandsvermogen wijkt niet af. De stille reserves zijn reserves die aan het zicht zijn onttrokken maar nog wel een waarde kunnen vertegenwoordigen. Voorbeelden zijn activa als gebouwen of vervoermiddelen, die al volledig zijn afgeschreven maar nog wel een waarde hebben. Een ander voorbeeld is ons aandelenbezit van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De huidige waarde hiervan is fors hoger dan de op de balans verantwoorde aankoopwaarde. Ook gronden kunnen een hogere werkelijke waarde hebben dan op de balans staat. Conform vorig jaar worden de stille reserves geschat op € 11 miljoen. Dit betreft voor gronden € 5 miljoen en voor de aandelen BNG € 6 miljoen. De provincie heeft ons als toezichthouder geadviseerd het totaalbedrag van de stille reserves alleen te betrekken bij de berekening van de weerstandscapaciteit van de incidentele risico's.

Risico's

Het volgende overzicht geeft de niet geraamde risico's weer. Per onderdeel is een bedrag ingeschat voor het risico dat zich kan voordoen. Dit bedrag wordt vervolgens vermenigvuldigd met de kans dat het risico zich voordoet (zeer klein =10%, klein = 30%, gemiddeld = 50%). Als de kans groter is dan 50% wordt hiervoor een bedrag in de begroting geraamd.

Verder is er een uitsplitsing gemaakt in een incidenteel of structureel risico. Een risico wordt als incidenteel gezien als wordt ingeschat dat het risico zich maximaal 1 x per 4

jaar kan voordoen en als structureel als het risico vaker dan 1 x per 4 jaar wordt ingeschat.

Nr.	Omschrijving	Bedrag	Kans	Incidenteel	Structureel	Risicobedrag
1	Gronden bij de gemeente	3.400.000	50%		1.700.000	1.700.000
2	Vastgoed	2.000.000	50%		1.000.000	1.000.000
3	Decentralisaties/sociaal domein	1.500.000	50%		750.000	750.000
4	Gemeenschappelijke Regelingen	975.000	50%		487.500	487.500
5	Accres Gemeentefonds	1.500.000	30%		450.000	450.000
6	Grondexploitatie grondbedrijf	320.000	30%		96.000	96.000
7	Verlofstuwmeer	100.000	50%	50.000		50.000
8	Btw-compensatiefonds	200.000	50%		100.000	100.000
9	Leningen BBZ	150.000	50%		75.000	75.000
10	Verzekeringen	200.000	30%	60.000		60.000
11	Juridische procedures	200.000	50%		100.000	100.000
12	Garantieverplichtingen	250.000	10%	25.000		25.000
13	Rente	150.000	30%	45.000		45.000
14	Bodemsanering	100.000	30%	30.000		30.000
15	Planschade	100.000	30%	30.000		30.000
	Totaal	**11.145.000**		**240.000**	**4.758.500**	**4.998.500**

De risico’s zijn bij het samenstellen van de begroting 2022 geactualiseerd en wijken in de jaarrekening 2021 niet af. Voor een nadere toelichting van deze risico’s wordt verwezen naar de begroting 2022.

Daarnaast zou de Covid-19 crisis voor aanvullende risico's kunnen zorgen. Er is in het overzicht van de niet geraamde risico's echter geen post voor Covid-19 opgenomen omdat een substantieel deel van de van het Rijk ontvangen Covid-19 bijdragen, voor zover nog niet besteed, worden gereserveerd in een afzonderlijke Covid-19 reserve.

Berekening weerstandsratio

Jaarlijks wordt de ratio berekend om uitdrukking te kunnen geven hoe de gemeente er financieel voorstaat. Hierbij wordt het weerstandsvermogen afgezet tegen de risico’s. In onderstaande tabel zijn de scores hiervoor aangeduid.

Uitkomst Ratio	Aanduiding
groter dan 2,0	Uitstekend
tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
tussen 0,8 en 1,0	Matig
tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
lager dan 0,6	Zeer Onvoldoende

In onderstaande tabel is in het bovenste deel de uitkomst van de structurele weerstand in de eerder toegelichte ratio weergegeven en de incidentele weerstand is weergegeven in een bedrag als restant ruimte van de weerstand.

Ratioberekening Struct. en Incident.	Rek. 2019	Rek. 2020	Rek. 2021

Weerst.cap. Struct.	13.714.296	14.772.650	16.047.414
Risico's structureel	4.407.500	5.647.500	4.758.500
Weerst. Ratio Struct.	**3,11**	**2,62**	**3,37**
Weerst.cap. Incid.	11.000.000	11.000.000	11.000.000
Risico's incidenteel	355.000	290.000	240.000
Weerstandsruimte Inc.	**10.645.000**	**10.710.000**	**10.760.000**

Toelichting uitkomsten weerstand structureel en incidenteel
De structurele weerstandsratio is in de Rekening 2021 ten opzichte van de ratio in de Rekening 2020 toegenomen met 0,75 tot 3,37 en kwalificeert daarmee als uitstekend. De toename is enerzijds het gevolg van een lagere inschatting van de structurele risico's, anderzijds is het structurele weerstandsvermogen met rond € 1.400.000 toegenomen.

Verplichte kengetallen

Om een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente zijn naast de berekening van het weerstandsvermogen de volgende belangrijke financiële kengetallen berekend.

Financiële kengetallen.
- De weerstandsratio;
- De schuldquote;
- De solvabiliteitsratio (vermogenspositie);
- De grondexploitatie;
- De structurele exploitatieruimte;
- De belastingcapaciteit;

Verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie
De provincie heeft een indeling gemaakt met een normering van deze kengetallen. Deze provinciale signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorie A, B en C waarbij A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

Normen	A	B	C
weerstandsratio	> 1,4	1,4 - 0,8	< 0,8
netto schuldquote	< 90	90 - 130	> 130
netto schuldquote gecorrigeerd	< 90	90 - 130	> 130
solvabiliteitsratio	> 50	20 - 50	< 20
grondexploitatie	< 20	20 -35	< 35
structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
belastingcapaciteit	< 95	95 -105	> 105

Onderstaand zijn de uitkomsten vermeld van de voorgeschreven kengetallen.

Jaarverslag 2021	Verloop van de kengetallen			
Kengetallen	Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021	Cat.
weerstandsratio	2,62	2,58	3,37	A
netto schuldquote	44%	62%	36%	A
netto schuldquote gecorrigeerd	39%	56%	32%	A
solvabiliteitsratio	32%	29%	39%	B
grondexploitatie	3%	6%	2%	A
structurele exploitatieruimte	2%	1%	5%	A
belastingcapaciteit	119%	114%	119%	C

Toelichting kengetallen

De schuldquote wordt berekend door de netto schuld te delen door het totaal van de baten.

De solvabiliteitsratio wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. De solvabiliteitsratio geeft aan welk deel van de bezittingen van de gemeente (activa) gefinancierd worden met eigen vermogen (de reserves).

Het kengetal van de Grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie worden bij elkaar opgeteld en vervolgens uitgedrukt in verhouding tot de totale gemeentelijke baten.

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan welke reële structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te kunnen dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten (ozb, afval en riolering) van een meerpersoonshuishouden in jaar T (2021) te vergelijken met het landelijk gemiddelde van jaar T-1 (2020).

Kapitaalgoederen

Algemeen

In deze paragraaf wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals onder andere wegen, groen, riolering en gebouwen gegeven. En daarnaast een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen immers op diverse beleidsvelden voor. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is daarom belangrijk om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Vaststelling IBOR

In het bestuursprogramma 2018-2022 is aangegeven om een beleidsnota over onderhoud en beheer van de openbare ruimte (IBOR) op te stellen. De nota IBOR, inclusief kwaliteitsnormen en financiële consequenties, is in november 2021 door de raad vastgesteld.

Vastgoed & Geld

In 2021 is een totaal bedrag van € 216.500 beschikbaar voor het uitvoeren van extra onderhoudsprojecten. Ieder jaar wordt de raming verhoogd met € 50.000. Vanaf de begroting 2019 is het totaal budget Vastgoed & Geld gesplitst in een deel wegen, een deel groen en een deel gebouwen. Het budget van wegen staat op 0, omdat deze is aangewend voor de investering van € 1 miljoen extra per jaar. Dit bedrag is nu opgenomen bij de reguliere budgetten van wegen.
De volgende bedragen waren beschikbaar in 2021:

Omschrijving	**2021**
Wegen 50 %	0
Groen 30 %	€ 129.900
Gebouwen 20 %	€ 86.600
Totaal	**€ 216.500**

In de subparagraaf wegen worden de uitgevoerde projecten aangegeven.
In de subparagraaf groen noemen we de projecten die zijn uitgevoerd met het beschikbare middelen voor groen. Het budget voor gebouwen is ingezet voor de uitvoering van het onderhoud op grond van de opgestelde meerjarenonderhoudsprogramma's (MJOP's) voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

Wegen

Het wegenonderhoud is onderverdeeld in klein onderhoud en groot onderhoud. Onder klein onderhoud wordt verstaan: het aanbrengen van slijtlagen, het dichten van kleine gaten en het aanpakken van voorkomende calamiteiten. De grootschalige onderhoudsprojecten vallen onder het groot onderhoud en staan op de meerjarenplanning. Deze meerjarenplanning geeft een technisch en financieel beeld van de onderhoudsprojecten voor de komende drie jaar.
In het voorjaar van 2021 is de meerjarenplanning opnieuw vastgesteld door het college en ter informatie aangeboden aan de raad. Daarnaast is een keuze gemaakt van de uit te voeren werken in 2021. In 2021 zijn de volgende wegenprojecten opgestart:

Financiën

Project	Begroot	Werkelijk	Status 31-12-2021
Renovatie halfverharde paden	35.000	0	Uitgesteld (1)
Omvormen landbouwwegen LOFAR-(gebied), deelbijdrage	54.400	54.400	In uitvoering
Opwaarderen schelpenpad Flessenhals Borger, deelbijdrage	17.000	10.506	Afgerond
Zuiderdiep (Dr. Mondenweg - Kavelingen) Valthermond	707.560	627.676	In uitvoering
Renovatie bruggen Valthermond	78.500	27	In voorbereiding (2)
Fabrieksstraat 2e fase Exloo	123.000	107.676	Afgerond
Parklaan (Dwarsdiep - Begoniastraat) Nieuw Buinen	108.590	108.321	Afgerond
Noorderdiep (Molenlaan - Dr. Mondenweg) Nieuw Buinen	135.000	135.000	Afgerond
Voorbosweg (beb. komgrens - Oude Exloerweg) Buinen	50.000	53.783	Afgerond
Z'diep en Hoofdstraat (D. Mweg - Noorderstr), startkrediet	285.000	2.642	In uitvoering
Fietsp. Zuiderdiep (Dr. Mondenweg - huisnr. 374) V'mond	311.000	369.325	Afgerond
Fietsp. langs Steenhopenweg (Veldweg - driesprong) Drn	52.000	52.000	Afgerond
Verbeteren trottoirs algemeen (incl. Rooilaan)	35.000	23.489	In uitvoering
Melkweg (rotonde Hoofdweg - komgrens) Klijndijk	88.000	88.057	Afgerond
Totaal opgestarte projecten	**2.080.050**	**1.632.902**	

(1) Sinds enkele jaren is het niet meer toegestaan onkruid chemisch te bestrijden. Het blijkt nagenoeg ondoenlijk om de onverharde paden onkruidvrij te houden. In overleg met de wethouder is besloten dit budget niet direct in te zetten, maar eerst een ambtelijke Denktank op te zetten waarin BOCE en aannemers een meer efficiënte onderhoudsstrategie bedenken. De resultaten van deze Denktank worden in mei 2022 verwacht. Daarna wordt inzet van het budget met de portefeuillehouder besproken.
(2) Start van dit project volgt na afloop van de reconstructiewerkzaamheden aan het Zuiderdiep (2022)

Verklaring grotere voor- en nadelen afgeronde projecten:
Nagenoeg alle projecten worden afgesloten met een lichte meevaller. Het project reconstructie fietspad Zuiderdiep (Drentse Mondenweg - huisnr. 374) in Tweede Exloërmond is samen aanbesteed met het fietspad langs de Steenhopenweg in Drouwen. Dit werk sluiten we af met een negatief saldo van € 58.325. Dit wordt veroorzaakt door de sterk gestegen betonprijzen en het feit dat aanzienlijk meer asfaltinritten vanwege de nieuwe betonhoogte moesten worden aangepast. Deze overschrijding wordt voor een groot deel gecompenseerd met de meevallers van de overige projecten.

Financiering wegenonderhoud
Op basis van kengetallen is jaarlijks ca. € 2.100.000 nodig voor het onderhoud van de verhardingen. In de beheerbegroting is een structureel bedrag van € 1.148.544 beschikbaar (groot en klein onderhoud samen). Voor de jaren 2018 tot en met 2023 is dit bedrag jaarlijks met € 1.000.000 verhoogd. De gemeenteraad heeft in 2021 besloten dit bedrag na 2023 structureel beschikbaar te stellen.

Bij projecten waar ook de riolering wordt verbeterd, wordt het budget van de wegaanpassing in het GRP ondergebracht. In 2021 zijn enkele weggedeelten van de Koesteeg en Kruisstraat in Borger herbestraat in verband met rioleringswerkzaamheden.

Speerpunten onderhoud 2021

1. Inzet extra 1 miljoen
   Voor 2021 heeft de raad 1 miljoen euro extra vrijgemaakt voor wegenonderhoud. Hiermee zijn de volgende projecten (extra) gerealiseerd:
   - Reconstructie Zuiderdiep (Drentse Mondenweg - Kavelingen) Valthermond
   - Verbetering Noorderdiep (Molenlaan - Drentse Mondenweg) Nieuw Buinen
   - Reconstructie fietspad Zuiderdiep (Drentse Mondenweg - huisnr. 374) Tweede Exloermond

   Conform het raadsbesluit dient 40% van het extra wegengeld geïnvesteerd te worden in plattelandswegen. In 2021 is dit niet gehaald vanwege de omvangrijke reconstructie van het Zuiderdiep in Valthermond (Dr. Mondenweg - Kavelingen). Daarom is in 2020 al extra geïnvesteerd in onderhoud van plattelandswegen. Afstemming over deze strategie heeft plaatsgevonden met LTO en Cumela.

2. Zuiderdiep Valthermond (Drentse Mondenweg – Kavelingen)
   Uitvoering van de reconstructie is in 2021 gestart. Het behelst de vernieuwing van het totale wegprofiel (weg, voetpad, parkeerstrook en groen). De aanwonenden zijn door meerdere (digitale) informatieavonden betrokken bij de invulling.

3. Hoofdstraat/Zuiderdiep Nieuw-Buinen (Noorderstraat - Drentse Mondenweg)
   Aangestuurd wordt op een reconstructie van deze weg in 2022. In 2021 is gestart met de technische voorbereidingen.

Openbare verlichting

Vervanging van de openbare verlichting vindt zo mogelijk plaats bij reconstructiewerkzaamheden aan de weg en is vastgelegd in het gemeentelijke verlichtingsplan. De financiering hiervan is geregeld in de exploitatiebegroting. Vanaf 2019 is structureel € 225.000 beschikbaar voor verbetering van de openbare verlichting. Het gaat om een kostendekkende financiering tot 2027. De volgende projecten zijn in 2021 opgepakt.

Project	Begroot	Werkelijk	Status 31-12-2021
Zuiderdiep (Dr. Mondenweg - Kavelingen) Valthermond	115.000	83.680	In uitvoering (1)
Noorderdiep (Molenlaan - Dr. Mondenweg) Nw Buinen	23.950	17.686	Afgerond
Doorsnee West en Doorsnee Oost Valthermond	13.000	0	Icm verduurz (2)
Boekweitstraat Tweede Exloermond	16.000	0	Icm verduurz (2)
Oude Kampenweg Exloo	16.000	0	Icm verduurz (2)
Melkweg (rotonde Hoofdweg - beb. komgrens) Klijndijk	40.800	30.594	Afgerond
Totaal opgestarte projecten	**224.750**	**131.960**	

(1) Uitvoering is gestart in 2021 en wordt in het voorjaar van 2022 afgerond.
(2) Vanwege de bulkaankoop van armaturen is dit project gecombineerd het project verduurzaming 2021. Het project is aanbesteed, echter door corona is de uitvoering uitgesteld naar januari 2022

Verduurzaming openbare verlichting

In 2019 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de verduurzaming van de openbare verlichtingsinstallatie in de komende 6 jaar. Dit betekent het ombouwen van alle energie onzuinige (niet PL) verlichting naar LED. De volgende projecten zijn in 2021 opgepakt:

Project	Per 31-12-2021
Uitfaseren TLD armaturen en enkele SON-armaturen (480 stuks)	Wordt gestart (2)

Groen

Gemeentelijk bezit

tabel III.C.5 Gemeentelijk groen

Omschrijving	Eenheid	Aantal 2021
Bos en bosplantsoen	m2	3.179.718
Heesters, vaste planten en hagen	m2	109.059
Gras, gazon en bermen	m2	4.660.188
Sportvelden (25*8500)	m2	212.500
Bermsloten en schouwsloten	m1	500.812
Vijvers en natuurvriendelijke oevers	m2	196.077
Volkstuinen	m2	22.471
In gebruik gegeven grond	m2	418.950
Laanbomen	st	41.989

opmerking:
- inclusief groen op sportparken, begraafplaatsen en rond scholen

Beleid
Staand groenbeleid bestaat uit de groenbeleidsvisie 'Onze groene ruimte' een groenvisie op hoofdlijnen en de visie 'Groen moet je doen' een uitwerking van deze hoofdlijnen per groenbeleidsthema. Het beleidsstuk Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) is in november 2021 unaniem door de gemeenteraad aangenomen. Hierin zijn keuzes vastgesteld omtrent onderhoudsniveau en financiën. Tijdens het besluitvormingsproces zijn eenmalig extra middelen toegekend aan groen voor het wegwerken van technische achterstanden groen en het stimuleren van biodiversiteit.

Beheer en onderhoud
In 2021 was beheer en onderhoud nog afgestemd op het in 2013 vastgestelde onderhoudsniveau dat uitgaat van niveau C. Het groenonderhoud wordt voor het grootste gedeelte uitgevoerd in eigen beheer. Een deel, met name het grasmaaien binnen de kommen wordt uitbesteed aan de werkvoorzieningschappen.
Voor het thema bermen is het bermbeheerplan in 2005 door het college vastgesteld en in 2015 herzien en aangepast.
Voor het thema landschappelijke elementen is de Bosvisie in 2021 vernieuwd waarin is ingespeeld op de klimatologische veranderingen.

Achterstallig groenonderhoud en renovatie
Boomveiligheidscontroles in 2015 toonden aan dat er sprake was van achterstallig onderhoud. In 2016 is daarom gestart met planmatig onderhoud van bomen voor een veilig boombestand. In 2021 is de laatste trant in uitvoering genomen, dit wordt in 2022 afgerond. In 2021 is het project ruimen graven geactualiseerd en is het werk aanbesteed. Vanaf januari 2022 is gestart met het ruimen van graven, dit project loopt over meerdere jaren.

Data op orde
In 2021 is een start gemaakt met het op orde maken van de data. In de omgevingsscan is een vergelijk gemaakt tussen de fysieke ruimte en de beschikbare data in het beheerpakket Obsurv. Dit project wordt in 2022 afgerond waarbij het streven is om 90% op orde te hebben.

Tijdens het uitvoeren van de omgevingsscan zijn tegelijkertijd technische achterstanden in het groen en kansrijke locaties om de biodiversiteit te stimuleren in kaart gebracht. In 2022 volgt nadere uitwerking hiervan.

Financiën
De reguliere onderhoudsbudgetten voor groen waren in 2021 met uitzondering voor het onderhoud aan de bossen toereikend. Maatregelen voortvloeiend uit de nieuwe Bosvisie hebben een kleine overschrijding veroorzaakt. Tevens zijn extra kosten gemaakt omdat er percelen dood hout gekapt moesten worden die aangetast waren door Essentaksterfte en de Letterzetter. De bospercelen zijn deels opnieuw ingeplant.

Voor groen zijn in 2021 diverse projecten ter voorbereiding, in uitvoering genomen en afgerond.

Project	Krediet	Rekening	Status 31-12-2021
Opstellen algemeen beleid groen	€ 25.000	0	Voorbereiding
Opstellen biodiversiteitsvisie	€ 25.000	0	Voorbereiding
Opstellen bomenvisie	€ 20.000	0	Voorbereiding
Renovatie begraafplaatsen	€ 680.000	€ 387.000	Onderhanden
Bomen/groen Zuiderdiep Tweede Exloërmond	€ 110.000	€ 22.047	Onderhanden
Groen fietspad Zuiderdiep Tweede Exloërmond	€ 19.000	€ 14.000	Onderhanden
Parklaan Nieuw Buinen, dunnen bomen	€ 30.000	€ 4.000	Onderhanden
Herinrichting groen Fabrieksstraat	€ 22.000	€ 12.500	Onderhanden
Groen Koesteeg-Kruisstraat Borger	€ 15.000	0	Onderhanden
Beheer bos- natuur- cultuurhistorie	€ 20.000	0	Onderhanden
Bloemrijke akkers	€ 10.000	0	Onderhanden
Natuurparkje Veenlanden Nw. Buinen	€ 10.000	0	Onderhanden
Wegwerken achterstallig onderhoud bomen	€ 680.000	€ 386.248	Onderhanden
Onderhoud/ revitalisering bos volgens bosvisie	€ 12.000	€ 12.000	Afgerond
Groen Zuiderdiep (Dr. Mondenweg - Kavelingen	€ 63.740	0	Voorbereiding

Begraafplaatsen

Beleid
Voor de begraafplaatsen is in maart 2008 de visie begraafplaatsen Ruimte voor de laatste rustplaats vastgesteld. Dit beleid is nader uitgewerkt in een ruimtelijke Inrichtingsvisie begraafplaatsen Borger-Odoorn voor alle acht begraafplaatsen. Beide visies zijn nog actueel.

tabel III.C.6 Kengetallen

Omschrijving	Aantal 2019	Aantal 2020	Aantal 2021
Overledenen	262	278	285
Begraafplaatsen	8	8	8
Begrafenissen	58	52	56
Bijzettingen urnen	24	27	19

Beheer en onderhoud
Voor begraafplaatsen is het onderhoudsniveau voor groen vastgesteld op niveau A conform het CROW. Voor gebouwen op de begraafplaatsen is dit vastgesteld op conditieniveau 2 (goed niveau).

Project achterstallig onderhoud en renovatie
In 2019 zijn op de begraafplaats in Odoorn graven zonder gedenktekens geruimd. Er is voldoende budget aanwezig voor de volgende bovengrondse ruimingsactie, maar niet voldoende om alle graven ondergronds ook te ruimen. In 2020 is gewisseld van projectleider en is de besteksvoorbereiding opgestart. In 2021 zijn de gegevens geoptimaliseerd en is het werk aanbesteed. In januari 2022 is gestart met de feitelijke ruiming. Waar mogelijk worden de ruimingswerkzaamheden gecombineerd met de renovatiewerkzaamheden. Hiervoor wordt in 2022 budget aangevraagd.

Financiën
Het totale budget voor begraven excl. de inkomsten uit grafrechten en de vergoedingen onderhoud graven bedroeg in 2021 € 406.240 Voor derden leveranties is een bedrag opgenomen van € 71.450. Er was in 2021 een overschrijding ten gevolge van hogere kosten voor grafdelven en er is meer geld uitgegeven om groen en meubilair op enkele plaatsen een kwaliteitsimpuls te geven.

Sportvelden

Beleidskader
In 2010 is de sport en beweegnota Sport zet in beweging vastgesteld. Hierin is op hoofdlijnen aangegeven welke kant we als gemeente uit willen met voetbal. In de beleidsnotitie Leefgebied en sport uit 2014 zijn kaders aangegeven hoe de gemeente omgaat met (met name de accommodaties van) voetbal en tennis. Beide nota's zijn nog actueel.

tabel III.C.7 Kengetallen

Omschrijving	Aantal
Sportparken	10
Wedstrijdvelden	16,5
Trainingsvelden	8,5

Beheer en onderhoud
In 2018 is een bestek voor alle (groot) onderhoudswerkzaamheden aan de sportvelden opgesteld en aanbesteed. De kwaliteitseis voor de sportvelden is dat zij moeten voldoen aan de KNVB-norm. De eigen dienst onderhoudt de singels en bomen op en rondom de sportvelden. De verenigingen zorgen zelf voor klein onderhoud, zoals het speelklaar maken van de velden, belijning aanbrengen, zwerfafval verwijderen, afvalbakken legen, overhangend groen terugsnoeien etc. Daarnaast wordt door een aantal verenigingen boventallige sportvelden die zij willen blijven gebruiken, zelf onderhouden. Deze boventallige velden zijn in 2014 uit het gemeentelijk onderhoud genomen. Alle sportvelden (bestek en boventallig) worden regelmatig gecontroleerd op de KNVB-norm. Een keer in de drie jaar wordt de kwaliteit bepaald door ISA-sport, waarbij de sportvelden worden beoordeeld op bodem, waterhuishouding, vlakheid en grasbestand. Hiervan wordt een kwaliteitszorgrapportage per veld opgesteld, waarin een onderhouds- en bemestingsadvies per veld wordt gegeven.

2021
Het voorjaar van 2021 was koud en guur. De zomer was vochtig en groeizaam. Er werd maar liefst 52 keer gemaaid.
Het onderhoudscontract met de aannemer is voor 2021 met een jaar verlengd. Gaande weg 2021 kwamen er klachten wat aanleiding was om 2022 het contract te beëindigen, het bestek onder de loep te nemen en de dienst vanaf 2022 opnieuw aan te besteden.

Financiën
Voor het uitbesteden van de onderhoudswerkzaamheden aan de sportvelden is een budget begroot van € 135.203. Daarnaast is er nog een budget begroot van € 9.226 voor de kosten van bemesting e.d.
Er is een overschrijding van het budget voor onderhoud door o.a. door stijgende kosten van bemesting. Verder waren er extra kosten voor het renoveren van velden in Buinen en Tweede Exloërmond. De besteksvoorbereiding voor de nieuwe aanbesteding heeft in geringe mate bijgedragen aan de budgetoverschrijding.

Speeltuinen

Beleidskader
De nota speelruimtebeleid Ruimte voor jou is nog steeds actueel. In deze nota zijn de hoofdlijnen bepaald voor het spelen en ontmoeten. Om uitvoering te kunnen geven aan de nota is het uitvoeringsplan Ruimte voor jou 2010-2017 op- en vastgesteld in 2010. De nota's staan op de nominatie om te worden geactualiseerd.

tabel III.C.8 Kengetallen

Omschrijving	Aantal 2021
Speeltoestellen	342 incl. zwembaden
Locaties, beheer verenigingen	39 excl. zwembaden
Locaties, beheer gemeente	13 excl. zwembaden

Beheer en onderhoud
Nieuwe en bestaande buitenruimtes moeten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen (WAS). Beheer en onderhoud wordt zoveel mogelijk door bewoners op eigen kracht uitgevoerd. Vanaf 2021 maakt men gebruik van een nieuw beheersysteem om de logboekregistraties in bij te houden. In 2021 zijn 30 speeltuinverenigingen actief en is er een nieuwe beheerder gevonden voor de skatebaan in Borger.
In Buinerveen, Exloo, Valthermond zijn initiatieven om nieuwe sport- en speelplekken te ontwikkelen. Ook zijn wervingsacties uitgezet voor nieuwe bestuursleden.

Onderhoud en renovatie
Bij speeltuinen is in beperkte mate achterstallig onderhoud geconstateerd. Dit leidt niet tot gevaarlijke situaties, maar behoeft wel de aandacht. Renovatie van toestellen wordt door de beheerders in overleg met de gemeente uitgevoerd. De gemeente stelt hiervoor 75% subsidie beschikbaar.

Financiën
Het totale budget voor speeltuinen bedraagt € 68.722. Dit budget is op dit moment voldoende om de toestellen goed te onderhouden en veiligheid te garanderen. Er moeten de komende jaren veel toestellen vervangen worden gezien de leeftijd, het is nog onduidelijk of deze vervangingspiek is op te vangen binnen de huidige budgetten. Er was vanuit het uitvoeringsplan jaarlijks € 20.000 beschikbaar gesteld voor nieuwe initiatieven. Dit budget is er vanaf 2016 niet meer. Dit betekent dat er geen financiële ruimte is voor nieuwe speellocaties behalve in uitbreidingsplannen. Daarvoor is budget in de exploitatieopzet meegenomen. Voor het onderhoud van nieuwe speellocaties is geen structureel budget gereserveerd.

Riolering

Onderhoudsniveau
Riolering wordt 30 jaar na aanleg voor het eerst middels een video-inspectie geïnspecteerd. Vervolgens wordt de inspectie om de 10 jaar herhaald. De inspecties worden gecombineerd met het reinigen van de riolering. Op basis van de inspectie wordt het onderhouds- en vervangingsprogramma opgezet.

Het klein onderhoud bestaat uit het oplossen van doorstekende inlaten, het frezen van ingegroeide wortels en het repareren van kleine scheuren en lekken. Het groot onderhoud bestaat uit vervangingswerkzaamheden of relining van bestaande leidingen. Deze projecten vindt u terug op de meerjarenplanning REAL. Op deze lijst zijn de projecten met ramingen voor de komende drie jaar opgenomen. Bij rioolvervanging gaat de voorkeur uit naar een gecombineerde aanpak met de bovengrondse inrichting.

Beheer en onderhoud
Kolken reiniging en onderhoud gemalen wordt door BORG uitgevoerd. Reiniging en inspectie riolering vindt plaats door derden via een meerjarig onderhoudscontract. Kleine riool reparaties en vervanging worden door BORG uitgevoerd. De grotere onderhouds- en vervangingswerkzaamheden worden door derden uitgevoerd.

Functiegericht beheer
In 2020 is de omschakeling naar het functiegericht beheer opgestart.
Bij functiegericht beheer wordt naar de functie van de riolering gekeken en naar de gevolgen van het falen van de riolering. Afhankelijk van de classificatie van de functie van de riolering worden er constructieve eisen gesteld aan de riolering. Als de vervangingseisen grotendeels lager worden dan zal de levensduur van de riolering toenemen. Het streven is begin 2022 het functiegericht beheer volledig te hebben geïmplementeerd.
In onderstaande tabel zijn verschillende eenheden die betrekking hebben op riolering opgenomen.

Omschrijving	Eenheid	Aantal
Vrijverval riolering	km	288
Drukriool (vrijvervalleidingen)	km	23
Persriolering	km	110
Rioolgemalen	st	48
Minigemalen (buitengebied)	st	439
Bergbezinkbassin	st	1
Overstorten gemengde stelsel	st	44
Huisaansluitingen (cf. rioolheffing)	st	12.750
Straatkolken	st	11.125
Iba's	st	92
Infiltratievoorzieningen	st	700

Beleidskader
Het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2016-2020 is in 2015 vastgesteld. Hierin is een meerjarenplanning voor het onderhoud en de vervanging van het riool opgenomen en wordt tevens beschreven hoe de gemeente omgaat met regenwater.

Vanuit de Samenwerking Noordelijke Vechtstromen (SNV) wordt met alle gemeentelijke partijen (Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg, Ommen) gewerkt aan het opstellen en afstemmen van de nieuwe GRP's. Om binnen SNV het traject te kunnen doorlopen is de planperiode van het GRP eind 2021 verlengd tot en met 2022.
In 2022 wordt aan de gemeenteraad het nieuwe GRP ter vaststelling voorgelegd.

Financiën
Het onderhoud en de vervanging van het riool, inclusief afkoppelen, is kostendekkend gemaakt via het GRP. De financiële paragraaf die bij het GRP hoort, gaat uit van een jaarlijkse stijging van de rioolheffing van 0,75%.

In 2021 zijn de volgende projecten opgestart voor riool:

Project	Begroot	Werkelijk	Status 31-12-2021
Zuiderdiep (Dr. Mondenweg-Kavelingen) V'mond	281.410	180.000	In uitvoering
Fabrieksstraat (2e fase) Exloo	80.000	80.000	Afgerond
Parklaan (Dwarsdiep-Begoniastraat) Nw-Buinen	10.000	8.995	Afgerond
Melkweg (rotonde Hoofdweg-komgrens) Klijndijk	22.000	0	In uitvoering
IBA's + hoofdgemalen 0-inspectie + NEN-keuring	46.000	0	In uitvoering
Herstraten Koesteeg/Kruisstraat Borger	210.000	210.000	Afgerond
Opstellen gemeentelijke rioleringsplan (GRP)	40.000	0	In uitvoering
Samenwerking Noorderlijke Vechtstromen	20.000	22.306	Afgerond
Besturing Bergbezinkbassin Exloo	27.500	10.992	In uitvoering
Totaal opgestarte projecten	**736.910**	**512.293**	

Reserves en voorzieningen riolering
Voor de opvang van pieken in het toekomstig onderhoud wordt een voorziening opgebouwd. De stortingen hierin zijn opgenomen in het GRP. De stand van de voorziening per 31-12-2021 bedraagt € 698.180. Hiervan is € 123.500 geoormerkt voor lopende investeringen.
In de loop van de jaren is ook een reserve opgebouwd. Deze wordt volledig gevoed door efficiëncy voordelen in de kosten en door hogere baten. De stand van de reserve per 31-12-2021 bedraagt € 288.490.

Gebouwen

Tabel 12. Kengetallen gebouwen

Kern	Aantal eind 2021
Gemeentelijk vastgoed	5
Maatschappelijk vastgoed	4
Binnensport	6
Buitensport	9
Zwembaden	0
Onderwijs	3
Strategisch vastgoed	8
Diversen	10
Totaal aantal objecten	45

Beleidskader
Door de coronacrisis zijn tal van fysieke overleggen in 2021 niet doorgegaan. Het heeft een periode geduurd voordat deze overleggen digitaal weer konden worden opgepakt. Het gevolg is dat een aantal trajecten zijn vertraagd.

Het overleg met de bewoners van Valthermond-Oost over de behoefte aan een ontmoetingsruimte en de toekomst van De Wenakker is daardoor in 2021 niet afgerond. Eind 2021 is besloten om het pand te gaan verkopen, nu de Wenakker niet meer benodigd is voor een gemeenschapsfunctie.

Het raadplegen van de inwoners van Valthe, Exloo en Odoorn over renovatie of nieuwbouw van een voetbal-kerncomplex in Odoorn is afgerond en de voorbereidingen voor nieuwbouw in Odoorn op het huidige sportcomplex zijn opgestart.

Medio 2020 is de gemeente begonnen van het opstellen van een toekomstvisie voor onze binnensportaccommodaties. In de eerste helft van 2021 werd deze visie vastgesteld door de gemeenteraad.

Ook zijn alle voetbalverenigingen geïnterviewd als startpunt van de evaluatie Leefgebied en buitensport. In 2022 wordt deze evaluatie afgerond.

Onderhoudsniveau
Door een extern bedrijf zijn halverwege 2016 voor veel gebouwen conditiemetingen uitgevoerd volgens de wettelijke norm NEN 2767. Op basis van deze metingen zijn er meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende 10 jaar opgesteld. Deze MJOP's zullen periodiek (iedere 5 jaar) geactualiseerd gaan worden. Aan de hand hiervan wordt dan duidelijk of er jaarlijks voldoende budget beschikbaar gesteld wordt om de gebouwen op de gewenste manier te onderhouden. Bij voldoende budget kunnen we dit gaan uitvoeren. Indien er onvoldoende budget is dan zal er een prioritering moeten plaats vinden voor het uitvoeren van het (planmatig)onderhoud.

De afname van het aantal gebouwen als gevolg van Kern & Kader stagneert. Hierdoor blijven gebouwen langer in onderhoud. Daarmee wordt de druk op de onderhoudsbegroting groter. In 2021 was het regulier budget wederom niet toereikend om het benodigde onderhoud uit te voeren. Daardoor is een overschrijding ontstaan.

In 2021 werd inzichtelijk gemaakt middels een nieuwe NEN2767 keuring wat benodigd is voor de huidige gebouwen en zijn strategische of financiële keuzes benodigd.

Financiën
Het begrote budget voor uitvoering van het jaarplan onderhoud gemeentelijke gebouwen bedroeg in 2021 € 637.715. Dit budget is vermeerderd met een bijdrage van € 75.000 uit de onderhoudsreserve. Per 31-12-2021 is van het totaal beschikbare budget nog € 51.000 over. Dit bedrag wordt teruggestort in de reserve gemeentelijke gebouwen.
In de uitvoering van het onderhoud is een flinke inhaalslag gaande. Door meer contact met gebruikers, betere grip vanuit team Bouwkunde komen meer meldingen en storingen in beeld en is hard gewerkt aan de uitvoering en begeleiding van het onderhoud. Daarnaast zijn diverse elementen nu toe aan vervanging.

Het storingsonderhoud in 2021 was net als in 2020 hoger dan oorspronkelijk geraamd op basis van kengetallen.

Water

5.1 Bruggen

Beheer en onderhoud
De gemeentelijke bruggen worden jaarlijks visueel geïnspecteerd, waarna een schilder- en herstelprogramma wordt opgesteld. Voor groot onderhoud en vervanging van bruggen is nu geen budget beschikbaar.

Onderzoek constructieve staat bruggen
Na de constatering van betonrot bij de Eeserbrug is besloten een uitgebreid constructief onderzoek op te zetten voor alle bruggen. Op basis hiervan kan een solide meerjarenbeheerplan worden opgesteld, waarbij ook groot onderhoud en vervanging wordt opgenomen.
De 0-meting van de 59 bruggen is in 2021 inmiddels afgerond. De bruggen verkeren in redelijke tot matige staat. Een vervolgonderzoek voor 8 bruggen is noodzakelijk gebleken. Dat extra onderzoek is inmiddels uitgevoerd. De resultaten volgen begin 2022. Op basis hiervan kan een meerjarenbeleid en een meerjarenuitvoeringsprogramma worden opgesteld. Het college heeft in 2021 vooruitlopend hierop een structureel budget voor groot onderhoud bruggen ingesteld van € 50.000.

Duikers en watergangen

Beheer en onderhoud
Het onderhoud aan watergangen en duikers wordt uitgevoerd door BORG.

Beleid
De watergangen worden onderverdeeld in bermsloten en schouwsloten. Op de belangrijkste waterafvoerende sloten heeft het waterschap een schouwplicht opgelegd. Jaarlijks, voor 15 november, dienen deze watergangen te zijn onderhouden.

Financiën
De kosten voor het onderhoud aan watergangen en duikers worden gedekt vanuit GRP.

FINANCIERING

Algemeen

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten en investeringen wordt uitgegaan van integrale financiering. Dat wil zeggen dat voortdurend wordt gekeken naar de totale financieringsbehoefte van de gemeente. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door vooral de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat optimaal te maken. Bij de huidige verwachtingen over de renteontwikkeling wordt ook met kort geld gefinancierd, omdat de rente hiervan nog steeds uitzonderlijk laag is. Financiering voor een periode van langer dan een jaar wordt alleen aangetrokken voor de uitoefening van de publieke taak. De termijn wordt daarbij bepaald door te kijken naar de aard van de te financieren investeringen, de resterende looptijd van de bestaande leningen en de te betalen rentepercentages bij de verschillende looptijden van de leningen.

De investeringen in vaste activa en de beschikbare financieringsmiddelen op lange termijn staan in het volgende overzicht.

Financieringspositie	saldo per 01-01-2021	mutaties in 2021	saldo per 31-12-2021
Vaste activa	60.996.937	1.541.990	62.538.927
Totaal vaste activa	**60.996.937**	**1.541.990**	**62.538.927**
Reserves	25.004.117	6.193.405	31.197.522
Voorzieningen	3.992.235	888.278-	3.103.957
Langlopende leningen o/g	34.590.912	4.473.457-	30.117.455
Totaal vaste passiva	**63.587.263**	**831.671**	**64.418.934**
Financieringspositie	**2.590.327**	**710.320-**	**1.880.007**

De financieringspositie is in 2021 afgenomen met een bedrag van € 710.320.
Dit resulteert in een financieringsoverschot van € 1.880.007 per 31 december 2021.

Financieringspositie (overschot) 01 januari 2021	**€ 2.590.327**
De financieringspositie in het verslagjaar is gedaald door:	
- Een toename van de vaste activa met een bedrag van	€ - 1.541.990
- Een afname van de voorzieningen met een bedrag van	€ - 888.278
- Een afname van de langlopende leningen met een bedrag van	€ - 4.473.457
De financieringspositie in het verslagjaar is gestegen door:	
- Een toename van de reserves met een bedrag van (incl. resultaat)	€ 6.193.405
Financieringspositie (overschot) 31 december 2021	**€ 1.880.007**

In het volgende overzicht wordt het verloop van de financieringspositie nader weergegeven.

Omschrijving	Besteding middelen	Herkomst middelen
Immateriële vaste activa, netto investeringen	45.540	
Immateriële vaste activa, afschrijvingen		-
Materiële vaste activa, netto investeringen	4.207.678	
Materiële vaste activa, afschrijvingen		2.619.282
Financiële vaste activa, netto investeringen	36.698	
Financiële vaste activa, aflossingen		128.644
Mutatie vaste activa	**4.289.917**	**2.747.926**
Algemene reserve, toename		751.409
Algemene reserve, afname	350.000	
Bestemmingsreserves, toename		8.716.654
Bestemmingsreserves, afname	5.051.260	
Rekeningresultaat 2020		2.126.601
Mutatie eigen vermogen	**5.401.260**	**11.594.665**
Voorzieningen, toename		338.633
Voorzieningen, afname	1.226.910	
Waarborgsommen o/g, opname		246
Langlopende geldleningen o/g, aflossingen	4.473.703	
Mutatie vreemd vermogen	**5.700.614**	**338.879**
Totaal	**15.391.790**	**14.681.470**
Saldo: besteding minus herkomst	**710.320-**	

Renterisico

Renterisico korte schuld

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is het vermijden van grote schommelingen in de rentelasten van openbare lichamen. Schommelingen in de rente van kortlopende schulden hebben een directe invloed op de rentelasten. Met de kasgeldlimiet stelt de wet een grens aan de financiering met kortlopende geldleningen. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal en bedraagt voor 2021 afgerond
€ 6 miljoen.
Het financieringsoverschot van de vaste activa eind 2021 bedraagt zoals eerder genoemd € 1.880.007.

Renterisico vast schuld / Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld gaat over het renterisico dat wordt gelopen over geldleningen die zijn afgesloten voor een looptijd van minimaal een jaar of langer.
Dit rente risico moet voldoen aan de renterisiconorm die hiervoor wettelijk is voorgeschreven.
Deze renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering en/of een renteherziening in aanmerking mag komen. Voor onze gemeente betekent dit voor het jaar 2021 een bedrag van € 14.148.368. Dit is namelijk 20% van het begrotingstotaal van de begroting 2021 van € 70.741.839.

Schematisch kan onze ruimte onder de risiconorm als volgt worden berekend:

Berekening Renterisiconorm vaste schuld	**Bedrag**
Renterisico op onze vaste schuld	
1. Netto renteherziening op vaste schuld	0
2. Betaalde aflossingen	4.473.703
3. Renterisico op onze vaste schuld (1+2)	**4.473.703**
Renterisiconorm	
4a. Begrotingstotaal 2021	70.741.839
4b Het hiervoor vastgesteld percentage	20%
4. Renterisiconorm (4a * 4b)	14.148.368
Toets Renterisiconorm	
5a Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	**9.674.665**

Uit de tabel blijkt, dat in 2021 geen sprake is van een overschrijding van de renterisiconorm.
Geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte in 2021 aanwezig is om binnen de renterisiconorm de investeringen te kunnen financieren met langlopende leningen.

Bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft hoe we invulling geven aan de bedrijfsvoering van onze organisatie. Een goede bedrijfsvoering is een basisvoorwaarde om de organisatiedoelstellingen te behalen. In de thema's is beschreven 'Wat we willen bereiken' en 'Wat we daarvoor gaan doen'. In deze paragraaf geven wij aan 'Hoe' we de dingen doen, vanuit welke filosofie we dat doen en welke instrumenten wij hiervoor inzetten.

Beleidsvoornemens bedrijfsvoering
• Volgend uit de Toekomstvisie/Omgevingsvisie die ontwikkeld worden, onderzoeken wij wat er nodig is om onze organisatie daar verder op aan te passen.
• Het Koersdocument Organisatieontwikkeling 'Naar een Open Huis op een stevig fundament' is voor ons richtinggevend.
• We komen eind 2020, samen met onze medewerkers, tot een TopX voor 2021 uit het Uitvoeringsplan Organisatieontwikkeling. Het thema voor 2021 zal zijn: Integraal werken.
• Zowel vanwege 'corona' als vanuit de visie in het Koersdocument (Open Huis) is de aanpak van onze huisvesting een speerpunt.
• We willen het 'ontmoeten' versterken, zowel binnen onze organisatie (medewerkers, managers, bestuur) als met inwoners.
• We geven verder invulling aan het rapport 'Kiezen voor de toekomst.'

Personeel
• Diverse ontwikkelingen blijven een stevig beroep doen op de flexibiliteit van onze medewerkers.
• Het ziet er naar uit dat corona ook in 2021 van grote invloed is op de manier waarop wij ons werk doen. We blijven inzetten op thuiswerken waar het kan en elkaar ontmoeten en samenwerken op kantoor waar dat nodig/wenselijk is.
• Medewerkers maken gebruik van de BOCE-academie (waarbij dat zeker begin 2021 nog vooral digitaal zal zijn).

Informatievoorziening
• De digitale agenda 2024 is voor ons de leidraad voor onze uitvoeringsagenda.
• Om de kwaliteit van onze digitale dienstverlening te verbeteren gaan we er voor zorgen dat onze gegevens juist en actueel zijn.
• De informatievoorziening voldoet aan actuele eisen op het gebied van informatieveiligheid en privacy.
• We werken samen met onze BOCE partners en richten ons op innovatie.

Organisatieontwikkeling

Missie:
Onze missie is "Samen Ontspannen Durven"

- Wij zijn Cittaslow;
- Wij zijn voor onze inwoners, ondernemers en organisaties een betrouwbare overheid;
- Wij zijn een flexibele organisatie die zich aanpast bij de veranderende eisen van de Participatiesamenleving;
- Wij staan voor Samen Ontspannen Durven!

Wij werken vanuit een informele organisatie met korte lijnen, waardoor we een grote slagkracht hebben. Er is ruimte om te experimenteren en een grote mate van eigen verantwoordelijkheid. Onze missie Samen Ontspannen Durven is de basis van wie we zijn en wat we doen. De drie woorden hebben elk een eigen betekenis, maar versterken elkaar in de verbinding:

*- **Samen:** we klaren de klus met elkaar en met onze inwoners, voelen ons onderdeel van het geheel en werken samen aan gemeenschappelijke doelen.*
*- **Ontspannen:** we werken in een ontspannen en prettige sfeer met een fit lichaam en een opgeruimde geest.*
*- **Durven:** we weten wat we kunnen en nodig hebben in ons werk en durven daarvoor te staan, ook in relatie tot de dienstverlening aan onze inwoners.*

Visie

We zijn een betrouwbare partner in onze veranderende rol in de samenleving.

Betrouwbare overheid

- We zijn open, professioneel, consequent en bereikbaar, en komen onze afspraken na.
- Wij ondersteunen het bestuur bij het ontwikkelen en realiseren van haar visie.
- Wij staan voor een onafhankelijk, integer advies en een professionele uitvoering.

Veranderende rol overheid

- We zijn in dialoog met onze inwoners, ondernemers en organisaties en staan open voor ideeën en suggesties en stemmen onze dienstverlening af op de vraag uit de samenleving.
- Wij willen gezien worden als onderdeel van een netwerk van actoren. Wij treden verbindend op, faciliteren het proces en kunnen de uitvoering waar mogelijk overlaten aan partners.

Kernwaarde

- Wij hanteren de Cittaslow-principes, de menselijke maat, sociale cohesie, ambachtelijkheid, kleinschaligheid en verstandig gebruik van technologie, als leidraad.

Organisatievisie

In 2020 is een traject gestart onder leiding van bureau Bugel Hajema om, in een participatief traject samen met onze inwoners, bedrijven en organisaties, de Omgevingsvisie op te stellen. Hierbij vindt eveneens een herijking/ vernieuwing plaats van de Toekomstvisie. Wensen en ambities uit de Omgevingsvisie (en de Toekomstvisie) kunnen invloed hebben op de manier waarop onze organisatie is ingericht en hoe wij ons werk doen. Dit traject is in 2021 nog niet afgerond. Een analyse van de gevolgen voor een eventuele nieuwe/vernieuwde organisatievisie heeft dan ook nog niet plaatsgevonden.

Swingende Tent

Dat de Toekomstvisie nog niet is afgerond, wil niet zeggen dat er op het gebied van organisatieontwikkeling niets is gebeurd. Integendeel. Om de vele ontwikkelingen in de maatschappij en de vele, soms zeer complexe, opgaven die op ons afkomen aan te kunnen, is een ontwikkeltraject ingezet met als belangrijkste doel: zo wendbaar worden dat we alle opgaven aankunnen. Ook als kleine gemeente. De ontwikkeling verloopt in hoofdzaak langs 5 actielijnen:

- de klant centraal: werken vanuit de bedoeling
- werkgeluk als vertrekpunt
- verder met opgavegericht en integraal werken en met zelforganisatie
- ons strategisch vermogen versterken
- samenwerken met anderen om kwetsbaarheid te verminderen.

Koersdocument, TopX en 'Kiezen voor de toekomst'

In 2019 is het Koersdocument 'Naar een open huis op een stevig fundament' vastgesteld en gepresenteerd aan de organisatie. In het Koersdocument hebben we beschreven hoe we willen doorgroeien naar een moderne gemeentelijke organisatie. Daarbij is essentieel

dat een dergelijke organisatie een goed en stevig fundament heeft.
Voor het jaar 2021 was het speerpunt (gekozen uit het Uitvoeringsplan dat in 2020 is opgesteld): 'Integraal werken'. Belangrijke speerpunten waar in dat kader aan gewerkt is, zijn:

- de klant centraal; onder andere door goed te kijken naar de dienstverlening na de invoering van de Omgevingswet
- een vernieuwd (sociaal) Intranet, met veel meer mogelijkheden om je collega's op de hoogte te houden over waar je mee bezig bent en goed gevulde profielen om snel te kunnen vinden wie je nodig hebt;

Natuurlijk bleven we ook verder werken aan 'De basis op orde' waar dat nodig was.
En hebben we een speerpunt uit de Top6 van 2020 verder invulling gegeven, namelijk: zelforganisatie. Vanwege corona was dat uitgesteld. In 2021 hebben we een bureau geselecteerd (Plato) dat onze teams begeleidt in een traject richting meer zelforganisatie. Zij doen dat door vooral ín het werk te kijken wat er beter kan en hoe dat meer zelforganiserend opgepakt kan worden.

Intussen is, na vaststelling van de begroting 2021, ook de tweede fase van de aanbevelingen uit het rapport ‘Kiezen voor de Toekomst’ grotendeels gerealiseerd. Dit door onder andere het invullen van vacatures bij het Sociaal Domein (monitoring) en KCC (gastvrouw/telefonie) en een vaste programmamanager. Ook zijn trainees aangetrokken, waarvan 3 binnen het Sociaal Domein. Naast extra capaciteit brengt dit ook nieuwe inzichten en een frisse blik op de materie. De opdrachten voor de trainees lopen door tot juni 2022.

Ontmoeting
Corona heeft ook in het jaar 2021 een belangrijke rol gespeeld. Medewerkers hebben grote delen van het jaar thuis gewerkt en 'social distancing' was van grote invloed op onze persoonlijke interacties. Veel interacties vonden digitaal plaats. Dat gold voor medewerkers, managers en bestuurders onderling, maar ook voor ontmoetingen met en tussen inwoners. We hebben steeds beter geleerd wat daarbij wel en wat ook niet werkt. En kwamen soms ook tot de conclusie dat je met digitale middelen heel andere groepen inwoners bereikt, wat een blijvende verrijking van ons participatie- en informatiereportoire zal zijn.

Huisvesting
We willen de inrichting van ons gemeentehuis ondersteunend laten zijn aan de opgaven die we uit te voeren hebben. In 2018 was daarvoor al een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Echter, door corona is de manier waarop ons gemeentehuis als werkplek wordt gebruikt, ingrijpend veranderd. Daarom is in 2021 een project Huisvesting gestart, met een externe projectleider, om te bepalen hoe de inrichting van ons gemeentehuis het beste aansluit bij de ontwikkelingen in de maatschappij en in onze organisatie. Ook de klimaatbeheersing en verduurzaming van het gebouw wordt in dat project meegenomen. Het project loopt door in 2022. Voor de kortere termijn loopt een Experiment Huisvesting, waarbij met behulp van beperkte middelen wordt bekeken welke inrichting aan een behoefte voldoet en wat niet.

Personeel
Wij willen kwalitatief goed toegerust personeel, een goede werkomgeving, goed werkgeverschap en een prettige werksfeer. Dit gold altijd al, maar des te meer nu diverse ontwikkelingen een stevig beroep blijven doen op de flexibiliteit van veel van onze medewerkers. Door corona is de manier waarop we ons werk uitvoeren ingrijpend veranderd. Dat vroeg ook in 2021 veel van onze medewerkers.
Waar de aard van de werkzaamheden het toestond, hebben wij medewerkers de mogelijkheid en de faciliteiten geboden om thuis of op locatie te werken.
Daarmee konden zij zelf kiezen waar ze het meest effectief hun werk doen. Uit enquêtes is gebleken dat de geboden faciliteiten hoog worden gewaardeerd.

Het voorkomen van verzuim en het terugdringen van bestaand verzuim blijft onder alle omstandigheden een belangrijk speerpunt. Het verzuim was in 2021 laag, in vergelijking met gemeenten om ons heen. Onze aanname is dat dit onder andere komt door het goed faciliteren van onze medewerkers en een voorzichtig aanwezigheidsbeleid.
Door de langdurige corona-pandemie kwam er een speerpunt bij, namelijk het borgen van de onderlinge verbinding binnen onze organisatie. Door het vele thuiswerken is de letterlijke en de gevoelde afstand soms groot. En niet alles is digitaal op te lossen. Door veel aandacht vanuit de directeur en het management voor de moeilijke omstandigheden in coronatijd, hebben we gepoogd om de medewerkers met regelmaat een hart onder de riem te steken. Door digitale 'inloop-uurtjes' heeft elke manager de virtuele deur open gezet voor medewerkers die behoefte hadden aan (extra) contact of zaten met praktische vragen. Belangrijk was ook dat er begrip was (en is) voor de omstandigheden waarin de medewerkers hun werk moeten doen en de belemmeringen die ze daarbij soms ervaren, zoals gesloten scholen en kinderopvang.

Opleiding, vorming en training
Ons opleidingsbudget bedraagt ongeveer 2% van de totale loonsom.
Samen met onze BOCE partners hebben we de zogenaamde BOCE-academie opgericht. Dit is de verzamelnaam voor initiatieven gericht op leren en ontwikkelen binnen de gemeentelijke organisaties Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen. Een aanbod aan scholing en bijeenkomsten helpt medewerkers zich te ontwikkelen en persoonlijk leiderschap te tonen. Op die manier kunnen zij een betekenisvolle bijdrage leveren aan de veranderende samenleving.
Omdat fysieke trainingsbijeenkomsten in het grootste deel
van 2021 nog steeds niet mogelijk waren, is het aandeel digitale trainingen en opleidingen fors toegenomen. Na evaluatie blijkt dat we dit digitale aanbod ook in de toekomst willen blijven voortzetten, omdat het voldoet aan een behoefte.

Rechtspositie
In 2021 zijn de onderhandelingen over een nieuwe cao Gemeenten uiteindelijk succesvol geweest. De daadwerkelijke vaststelling van de cao gemeenten 2021-2022 heeft begin 2022 plaatsgevonden. De nieuwe cao voorziet in een loonstijging van 3,9% over de jaren 2021 en 2022, een thuiswerkvergoeding van 2 euro per dag, verhoging van het minimumloon en een regeling voor verlofsparen.

Personeelsontwikkelingen in beeld
Hieronder enkele grafieken waarbij we de ontwikkelingen ten aanzien van onze vaste formatie in beeld brengen:

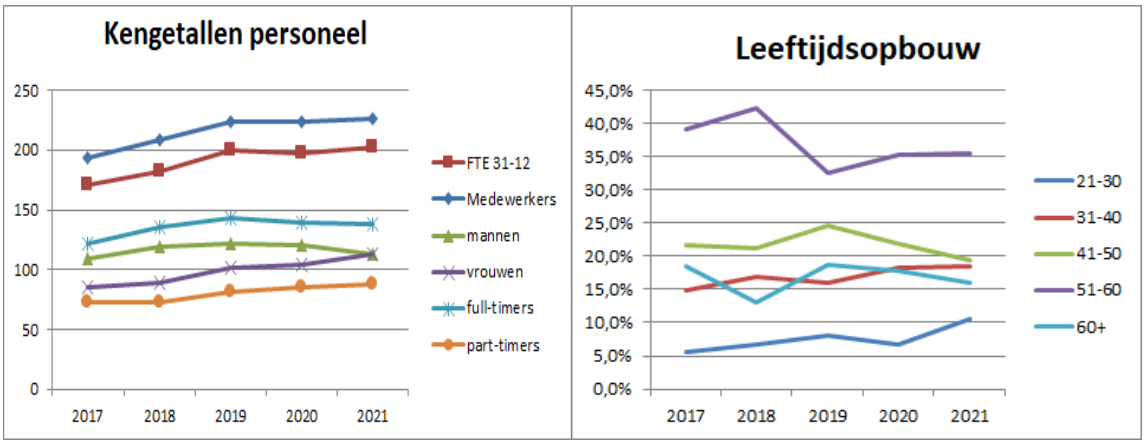

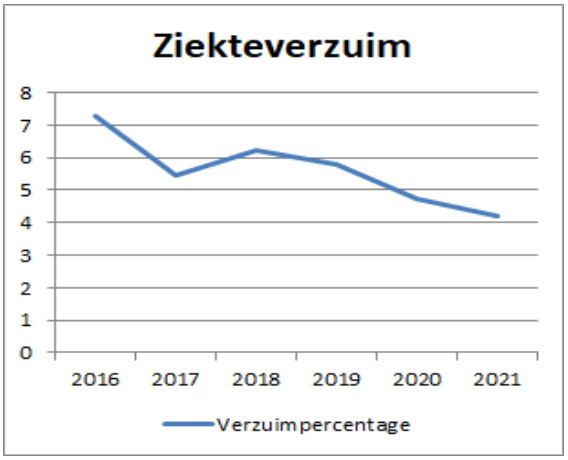

Beleidsindicatoren	Begroot	Rekening
FTE 31-12	208,4	208,04
Formatie per 1.000 inwoners	8,15	8,11
Bezetting per 1.000 inwoners	7,72	7,88
Apparaatskosten per inwoner	740,16	768,33
Externe inhuur in %-age loonsom	3,86	15,04

Wat zien we in de grafieken?
Na jarenlange afname van de vaste formatie zien we vanaf 2017 weer een toename van ons personeelsbestand. In de beginperiode was dit vooral het gevolg van het structureel op orde brengen van de formatie in het sociaal domein. In 2020 en 2021 leidde de uitwerking van het plan "Kiezen voor de Toekomst" tot een formatietoename. Daartegenover ging een aantal medewerkers, dat gebruik maakte van het Generatiepact, met pensioen.

Voor het eerst zien we dat het aantal vrouwen dat in dienst is van de gemeente even hoog is als het aantal mannen.
Wat verder opvalt is dat er een duidelijke verjonging zichtbaar is, Dit is onder ander het gevolg van het ingezette trainee programma.
Onze insteek is en blijft om een klimaat te scheppen waarin we een aantrekkelijke werkgever willen zijn voor jong talent. De gemiddelde leeftijd is in onze organisatie nog relatief hoog. Dit is een algemeen beeld in de sector overheid.
Het ziekteverzuimpercentage daalde in 2021 verder naar 4,2%, terwijl dit percentage in 2020 nog op 4,72 zat.

Informatisering & automatisering

Informatisering

Bij vrijwel alles wat we doen speelt op één of andere manier ICT en Informatie wel een rol. Of het nu gaat om het bankieren via een APP, het doen van boodschappen of zelfs als we aan het sporten zijn houden we veel data bij met slimme apparaten en delen we onze prestaties met vrienden op het internet.
Dat geldt ook voor ons werk. We zien dat ICT en Informatie een steeds prominentere rol speelt. We komen het tegen in onze dienstverlening, de manier waarop we ons werk afhandelen en we leggen steeds meer informatie over onze inwoners, ondernemers en de leefomgeving digitaal vast.

De overheid verandert mee in de mondiale digitale transitie. Hiervoor heeft de VNG deDigitale Agenda 2024 opgezet. Hierin staan de volgende doelstelling centraal voor de lokale overheid:
1. Mogelijk maken (de basis op orde);
2. Kansen benutten (in beleidsdomeinen van de overheid en in de economie);
3. Duiden en reflecteren (van waarden en innovatie in de informatiesamenleving).

Dit is voor ons de leidraad om onze uitvoeringsagenda vorm te geven. Wij spelen in op deze ontwikkelingen. We gaan voor een kwalitatief goede digitale dienstverlening. De informatievoorziening moet voldoen aan actuele eisen op het gebied van informatieveiligheid en privacy en we willen samenwerken en innoveren. Om onze doelstellingen te behalen is een gerichte aanpak nodig. Dit doen we o.a. door de samen te werken binnen BOCE en DIMPACT.

Verstevigen BOCE samenwerking
In 2021 zijn we met Emmen en Coevorden gestart aan de versterking van de BOCE samenwerking. We proberen hierbij het accent te verschuiven van de automatisering naar het volledige domein van Informatisering & Automatisering (I&A).

Invoering Omgevingswet
Met de invoering van de Omgevingswet per 1-1-2023 wordt van de gemeente verwacht dat ze is aangesloten op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en dat het beschikt over een VTH-applicatie waarmee de afhandeling van een initiatief digitaal, als keten met een verschillend bevoegde gezag, binnen 8 weken wordt afgehandeld. Deze manier van werken en de bijbehorende systemen zijn nieuw voor onze gemeente. Vanwege onze beperkte omvang en kwetsbaarheid kiezen we voor de informatievoorziening de samenwerking met een ketenpartner, de RUD Drenthe. Hiervoor hebben we in 2021 naar volle tevredenheid een pilot doorlopen en worden de voorbereidingen getroffen voor een structurele vorm van samenwerking op dit vlak.

Faciliteiten voor digitaal samenwerken
We zijn in 2020 en 2021 gestart met het anders faciliteren van onze medewerkers. Hiermee maken we het technisch mogelijk dat collega's flexibeler kunnen (samen)werken in en buiten het gemeentehuis. Hierdoor kunnen we meer de samenleving in, kunnen inwoners en instanties gemakkelijker participeren in maatschappelijke opgaven en kunnen medewerkers beter thuiswerken indien gewenst.

Basis op orde/Archief
In onze dienstverlening en bedrijfsvoering is digitaal steeds meer de norm. Daarom werken we er aan om een goede digitale basis te hebben. Maar het digitaal werken vraagt ook andere vaardigheden van onze medewerkers. Naast voldoende ondersteuning op de werkvloer moeten we er ook zorg voor dragen dat ons digitaal archief op orde is. Het project "Archief 2020" heeft ons de basis gelegd voor de inrichting van informatiebeheer, maar heeft hierbij gelijktijdig de complexiteit van digitaal archiveren aangetoond.
In 2021 zijn we een pilot gestart met het Drenst archief, de provincie Drenthe en enkele Drentse gemeenten, om te komen tot een duurzame voorziening voor alle te bewaren digitale archieven (e-depot)

Kwaliteit van gegevens
De gemeente beheert een groot aantal gegevens en is van 5 basisregistraties 'bronhouder'. Het aantal afnemers van deze digitale gegevens blijft nog altijd groeien. Daarom moeten inwoners erop kunnen vertrouwen dat de gegevens die we beheren volledig, juist en veilig zijn.

Informatieveiligheid & privacy
De gemeente is een informatie-intensieve organisatie met een primaire focus op de dienstverlening. Deze organisatiekenmerken vragen om een betrouwbare en veilige informatievoorziening. De medewerkers van de gemeente moeten kunnen beschikken over betrouwbare informatie om de klanten optimaal te kunnen helpen en adviseren. Bovendien moeten burgers en bedrijven er op kunnen vertrouwen dat hun gegevens passend worden gebruikt door de gemeente en niet op straat komen te liggen. Om dit privacybelang voor de betrokkenen binnen de EU te waarborgen geldt per 25 mei 2018 de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Informatieveiligheid
Om de gegevens passend te beschermen is vanaf 2020 de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) voor van toepassing. Deze baseline geldt voor de gehele overheid en legt meer de nadruk op risicomanagement gebaseerd op het principe "pas toe of leg uit".
Het doel van informatieveiligheid is het behoud van:

- beschikbaarheid / continuïteit (voorkomen van uitval van systemen);
- integriteit / betrouwbaarheid (gegevens zijn juist, actueel en volledig);
- vertrouwelijkheid / exclusiviteit (onbevoegden kunnen geen kennis nemen van gegevens die niet voor hen bestemd zijn);
- controleerbaarheid en beheersbaarheid van risico's.

In 2021 zijn diverse maatregelen getroffen op het gebied van:
- de (beveiligings)organisatie;
- fysieke veiligheid;
- (ICT) systemen;
- bewustwording;
- privacy.

Het blijft hier echter niet bij. In 2022 zullen het informatieveiligheidsplan en informatiebeveiligingsbeleid worden geactualiseerd. Dit doen we op basis van het het actuele landelijke dreigingsbeeld, een risicoanalyse en de verplichtingen van de BIO. Ook zal worden toegewerkt naar een gefaseerde en planmatige invoering van de BIO.
De processen zullen verbeterd worden en eigenaarschap zal een grotere rol krijgen.
Een onderdeel van de BIO is een ISMS (Information Security Management System). Deze is in 2021 stapsgewijs ingevoerd en wordt in 2022 verder uitgewerkt.
Omdat in de beveiligingsketen de factor "mens" een prominente rol vervult, is in 2021 gestart met een bewustwordingstraject dat loopt over een langere periode.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)
De gemeente moet zich elk jaar verantwoorden over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen. Sinds 2017 wordt gebruik gemaakt van een nieuwe audit methodiek, de ENSIA.
Op basis van een zelfevaluatie wordt een beeld gegeven over de stand van zaken van de diverse beveiligingsmaatregelen en wordt gelijktijdig verslag gedaan aan de stelselhouders van de Basisregistratie Personen, De paspoortregeling, Suwinet en DigiD, BAG, BGT, BRO en WOZ; de zogenaamde verticale verantwoording.
Het netwerk- en systeembeheer dat de gemeente Emmen voor Borger-Odoorn verzorgt, wordt ook in deze audit betrokken.
De resultaten van de ENSIA-audit over 2021 zijn medio maart 2022 gepresenteerd. Het algemene beeld uit de evaluatie is dat er ook in 2021 verbeteringen gerealiseerd zijn ten

opzichte van 2020. De aandachtspunten van de ENSIA worden meegenomen in de verder implementatie van de BIO waaraan in 2022 en volgende jaren verder zal worden gewerkt.

Privacy en AVG
In 2021 is middels een bewustwordingsprogramma en kennisoverdracht ingezet op het verhogen van het bewustzijn op het passend gebruik van persoonsgegevens binnen de organisatie. Dit is mede de aanleiding geweest dat het privacyteam in 2021 vaker en eerder is betrokken bij trajecten met privacyvraagstukken. In 2022 blijft het vergroten van het bewustzijn en het verder aantoonbaar maken dat persoonsgegevens rechtmatig en passend worden gebruikt belangrijke aandachtspunten.

De organisatie heeft twee inzageverzoeken binnen de gestelde termijnen afgerond. In 2021 zijn er binnen de gemeente Borger-Odoorn negen beveiligingsincidenten met persoonsgegevens geregistreerd, waarvan er vier als datalek zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Bij een phishing incident zijn de betrokkenen geïnformeerd.

Verbonden partijen

Een aantal gemeentelijke taken is uitbesteed aan een verbonden partij. Er is sprake van een verbonden partij als de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft in de verbonden partij.

Financieel belang	Wanneer de gemeente middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële tekorten bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.
Bestuurlijk belang	Zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht.

Verbonden partijen verdelen we onder in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Verbonden partij	Omschrijving
Gemeenschappelijke regeling	Een openbaar lichaam (overheid) die als samenwerkingsverband tussen meerdere overheden op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.
Vennootschap en coöperatie	Vaak privaatrechtelijke organisaties waar de gemeente een bepaald belang in heeft. Bij een vennootschap kan ook sprake zijn van het bezit van aandelen en het uitkeren van dividend.
Stichtingen en verenigingen	Stichtingen en verenigingen worden opgericht met een bepaald doel. Ze mogen winst maken, maar de winst moet worden ingezet voor het doel dat wordt nagestreefd.
Overige verbonden partijen	Overige partijen waarin de gemeente wel een financieel en bestuurlijk belang heeft, maar waarbij geen sprake is van één van de andere rechtsvormen.

In algemene zin wordt opgemerkt dat de leden van het algemeen bestuur en andersoortige commissies van de verbonden partijen bij de benoeming van het nieuwe college opnieuw worden benoemd. In deze paragraaf staan nog op dit moment nog de huidige leden op basis van het oude college beschreven.

Gemeenschappelijke regelingen

Hieronder worden de Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en) weergegeven. Bij de GR'en gebruiken we kleurtjes. Deze geven een indicatie van het financieel risico. De volgorde van de GR'en bepalen we aan de hand van het risico. GR'en met een hoog risico noemen we als eerste.

Hoog risico
Gemiddeld risico
Laag risico

Wedeka bedrijven	
Locatie	Stadskanaal
Doelstelling	Uitvoeren WSW voor mensen met een arbeidshandicap of een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
Beleidsontwikkeling	Wedeka bevindt zich in een transitiefase. Er wordt met de deelnemende gemeenten gezamenlijk gewerkt aan een ombouwscenario tot een modern leerwerkbedrijf.

Bestuurlijk belang	Wethouder T. Houwing is lid van het dagelijks bestuur en samen met wethouder A. Trip lid van het Algemeen bestuur.			
Financieel belang	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	
	€ 151.000	€ 383.960	€ 635.000	
	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	Begin 2021	Eind 2021	Begin 2021	Eind 2021
	€ 6.148.000	€ 3.756.000	€ 11.757.000	€ 11.906.000
	Financieel resultaat 2021			
	Saldo voor gemeentelijke bijdragen: € - 4.415.000 Na extra gemeentelijke bijdragen: € 2.555.000 Het saldo na gemeentelijke bijdragen wordt aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd.			
Financiële risico's	Het is onzeker hoe het gekozen scenario ombouw gaat uitpakken en wat het effect hiervan is op de financiële positie van Wedeka en de gemeentelijke bijdragen. De begroting 2023 geeft daar nog maar beperkt inzicht in, dus dat zal de komende tijd verder moeten blijken.			
Beoordeling risico	Het financiële risico blijft hoog, omdat Wedeka door alle ontwikkelingen in een onzekere situatie verkeert.			

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD)				
Locatie	Roden			
Doelstelling	De RUD Drenthe is ingericht voor taken op het gebied van toezicht en handhaving van de milieuvoorschriften.			
Beleidsontwikkeling	De RUD is in 2020 gestart met een nieuw afwegingskader genaamd Risicogericht toezicht. Dit wordt verder ontwikkeld. Ook werkt de RUD aan de voorbereidingen van de Omgevingswet.			
Bestuurlijk belang	- Wethouder F.A.J. Buijtelaar is lid Algemeen Bestuur. - Burgemeester J. Seton is plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur. - Gemeentesecretaris D.C. Rensen is voorzitter Raad van Opdrachtgevers.			
Financieel belang	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	
	€ 546.267	€ 609.020	€ 554.263	
	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	Begin 2021	Eind 2021	Begin 2021	Eind 2021
	€ 91.317	€ 334.546	€ 4.628.107	€ 5.213.872
	Financieel resultaat 2021			
	€ 273.213			
Financiële risico's	De deelnemersbijdrage van de RUD is lastig te begroten, omdat door de nieuwe financieringssystematiek in werkelijkheid een naheffing plaatsvindt. Dat is ook over 2021 gebeurd. Verder nemen we sinds 2021 additionele taken af die niet standaard in de begroting zijn opgenomen.			
Beoordeling risico	Het risico beoordelen we als hoog. Het eigen vermogen is beperkt, het ziekteverzuim was in 2021 bijna 10% en de deelnemersbijdrage loopt in de komende jaren verderop. Tevens is nog af te wachten wat de impact van de Omgevingwet op de RUD gaat zijn.			

Emco Groep	
Locatie	Emmen
Doelstelling	Uitvoeren WSW voor mensen met een arbeidshandicap of een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Beleidsontwikkeling	Er wordt samengewerkt met Menso BV om een gezamenlijk banenplan te ontwikkelen en arbeidsmatige dagbesteding op te zetten.
Bestuurlijk belang	Wethouder T. Houwing is lid van het dagelijks bestuur en samen met wethouder A. Trip lid van het Algemeen bestuur.
Financieel belang	Werkelijk 2020 / Werkelijk 2021 / Begroot 2022 € 77.000 / € 104.187 / € 170.000 Eigen vermogen / Vreemd vermogen Begin 2021 / Eind 2021 / Begin 2021 / Eind 2021 € 0 / € 0 / € 7.862.000 / € 8.522.000 Financieel resultaat 2021 Saldo voor gemeentelijke bijdragen: € - 2.548.000 Na extra gemeentelijke bijdragen: € 0
Financiële risico's	De laatste jaren laat Emco een financieel stabiel beeld zien, maar de tekorten moeten nog steeds door de deelnemende gemeenten worden aangevuld.
Beoordeling risico	Het financieel risico beoordelen we als gemiddeld. De tekorten moeten worden aangevuld door de deelnemende gemeenten, maar het meerjarentekort neemt af.

Veiligheidsregio Drenthe (VRD)	
Locatie	Assen
Doelstelling	Vergroten van de (fysieke) veiligheid van de inwoners en bezoekers van Drenthe.
Beleidsontwikkeling	Na een tijd van corona richt de VRD zich op doorontwikkeling van de Drentse crisisorganisatie en het flexibeler inrichten van de bedrijfsvoering. Ook de oorlog in Oekraïne vraagt momenteel veel van de VRD.
Bestuurlijk belang	Burgemeester J. Seton is lid van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Werkelijk 2020 / Werkelijk 2021 / Begroot 2022 € 1.318.746 / € 1.409.315 / € 1.468.520 Eigen vermogen / Vreemd vermogen Begin 2021 / Eind 2021 / Begin 2021 / Eind 2021 € 3.482.494 / € 3.292.883 / € 33.226.232 / € 29.054.710 Financieel resultaat 2021 € 119.000
Financiële risico's	Door Covid-19 zijn meerdere reguliere taken blijven liggen. Dit kan in de komende jaren zorgen voor extra kosten, maar daar bestaan op dit moment geen indicaties voor.
Beoordeling risico	De VRD heeft een gemiddeld risico. Het weerstandsvermogen blijft beperkt en de exploitatiebijdrage van Borger-Odoorn is relatief hoog in vergelijking met andere GR'en. Dat komt doordat brandweerzorg een relatief kapitaalintensief karakter heeft.

GGD Drenthe	
Locatie	Assen
Doelstelling	De GGD Drenthe bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.
Beleidsontwikkeling	Na corona zal een uitgebreide evaluatie van de werkzaamheden gedurende de crisisperiode plaatsvinden. Ook dient de GGD weer te herstellen en te normaliseren.
Bestuurlijk belang	- Wethouder T. Houwing is lid Algemeen Bestuur. - Wethouder A. Trip is plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur.

Financieel belang	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	
	€ 1.118.187	€ 1.182.019	€ 1.229.684	
	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	Begin 2021	Eind 2021	Begin 2021	Eind 2021
	€ 2.913.000	€ 2.956.000	€ 6.672.000	€ 11.208.000
	Financieel resultaat 2021			
	€ 107.909			
Financiële risico's	Door het integreren van Veilig Thuis Drenthe (VTD) in de begroting neemt de kwetsbaarheid van deze taak af. Echter, de kosten van VTD nemen jaarlijks nog behoorlijk toe. Hierboven is de jaarlijkse bijdrage weergegeven inclusief de bijdrage aan VTD.			
Beoordeling risico	De GGD heeft momenteel een laag risico, omdat de GGD voldoende reserves heeft om de risico's op te vangen.			

Publiek Vervoer Groningen Drenthe				
Locatie	Assen			
Doelstelling	Het creëren van een betaalbaar, duurzaam en toekomstbestendig vervoersnetwerk in Groningen en Drenthe.			
Beleidsontwikkeling	Doorontwikkeling van het vervoerssysteem en het opnieuw aanbesteden van vervoersovereenkomsten.			
Bestuurlijk belang	- Wethouder A. Trip is vertegenwoordiger van de gemeente.			
Financieel belang	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	
	€ 18.990	€ 16.598	€ 20.567	
	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	Begin 2021	Eind 2021	Begin 2021	Eind 2021
	€ 41.000	€ 165.000	€ 354.000	€ 191.000
	Financieel resultaat 2021			
	€ 124.026			
Financiële risico's	- Er zijn geen noemenswaardige financiële risico's.			
Beoordeling risico	Er is een laag financieel risico, omdat de gemeentelijke bijdrage beperkt is in vergelijking met de andere GR'en.			

Recreatieschap Drenthe				
Locatie	Dwingeloo			
Doelstelling	Het ondersteunen, ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten ter ondersteuning van de toeristische sector met oog voor de omgeving.			
Beleidsontwikkeling	Het recreatieschap zal zoveel mogelijk inzetten op het bieden van ondersteuning aan daar waar het nodig is om het R&T van Drenthe weer op het peil te brengen van voor de crisis.			
Bestuurlijk belang	- Wethouder T. Houwing is lid Algemeen Bestuur.			
Financieel belang	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	
	€ 103.072	€ 104.433	€ 108.291	
	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	Begin 2021	Eind 2021	Begin 2021	Eind 2021
	€ 102.658	€ 148.013	€ 828.837	€ 1.073.010
	Financieel resultaat 2021			
	€ 733			
Financiële risico's	Er zijn geen noemenswaardige financiële risico's.			
Beoordeling risico	De cijfers van het recreatieschap zijn te omschrijven als stabiel. De gemeentelijke bijdrage laat geen grote bewegingen zien.			

Eems Dollard Regio (EDR)					
Locatie	Bad Nieuweschans				
Doelstelling	Bevorderen van de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar deelnemers op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur, bevordering van de regionale economie, cultuur e.d.				
Beleidsontwikkeling	Inzet op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederlandse en Duitse bedrijven en het stimuleren van studentenuitwisseling via het onderwijs.				
Bestuurlijk belang	- Burgemeester J. Seton is lid Algemeen bestuur. - Wethouder T. Houwing is plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur.				
Financieel belang	Werkelijk 2020		Werkelijk 2021		Begroot 2022
	€ 3.928		€ 3.928		€ 3.928
	Eigen vermogen			Vreemd vermogen	
	Begin 2021	Eind 2021		Begin 2021	Eind 2021
	N.B.	N.B.		N.B.	N.B.
	Financieel resultaat 2021				
	N.B.				
Financiële risico’s	Er zijn geen noemenswaardige financiële risico's.				
Beoordeling risico	Gemeentelijke bijdrage is klein en dat geldt ook voor de afhankelijkheid. Daarom een laag risico.				

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partij	**Bestuurlijk belang**	**Financieel belang**
Dimpact Locatie: Enschede	Burgemeester J. Seton vertegenwoordigt de gemeente.	Werkelijk 2020: € 136.540 Werkelijk 2021: € 218.554 Begroot 2022: € 172.500
Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) Locatie: Assen	Wethouder H.G. Wind vertegenwoordigt de gemeente.	Aandelenkapitaal 2022: € 3.200 Verwacht dividend 2022: € 0
Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Locatie: Den Haag	Wethouder H.G. Wind vertegenwoordigt de gemeente.	Aandelenkapitaal 2022: € 200.850 (nominale waarde) Verwacht dividend 2022: € 229.000
BAN personeelsdiensten Locatie: Assen	Gemeentesecretaris D.C. Rensen vertegenwoordigt de gemeente.	Werkelijk 2020: € 2.595 Werkelijk 2021: € 4.000 Begroot 2022: € 4.000
Zwembaden Borger-Odoorn B.V. Locatie: Diverse locaties in de gemeente	Er is namens de gemeente een raad van commissarissen aangesteld. Gemeente is enige aandeelhouder.	Werkelijk 2020: € 557.510 Werkelijk 2021: € 550.454 Begroot 2022: € 550.454

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partij	**Bestuurlijk belang**	**Financieel belang**
Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) Locatie: Emmen	Burgemeester J. Seton is lid Algemeen bestuur. Wethouder F.A.J. Buijtelaar is lid Algemeen Bestuur.	Werkelijk 2020: € 11.143 Werkelijk 2021: € 12.660 Begroot 2022: € 13.535

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) Locatie: Den Haag	Burgemeester J. Seton is lid van het College van Arbeidszaken. Wethouder F.A.J Buijtelaar is lid van Commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit en lid van Bestuurlijk netwerk Klimaat-adaptatie en Water. Wethouder H.G. Wind is lid van de Commissie Informatiesamenleving.	Werkelijk 2020: € 39.435 Werkelijk 2021: € 41.211 Begroot 2022: € 42.000
Stichting Sociale Teams Borger-Odoorn Locatie: Borger	Er is namens de gemeente een raad van toezicht aangesteld.	Werkelijk 2020: € 2.786.685 Werkelijk 2021: € 2.721.225 Begroot 2022: € 2.750.970
Cittaslow International Locatie: Orvieto Italy	Burgemeester J. Seton vertegenwoordigt de gemeente.	Werkelijk 2020: € 2.500 Werkelijk 2021: € 2.500 Begroot 2022: € 2.500

Overige verbonden partijen

Verbonden partij	Bestuurlijk belang	Financieel belang
Agenda voor de veenkoloniën Locatie: Valthermond	Wethouder T. Houwing is lid van de stuurgroep.	Werkelijk 2020: € 5.000 Werkelijk 2021: € 5.000 Begroot 2022: € 5.000
P10 gemeenten Locatie: Hengelo	Burgemeester J. Seton en wethouder F.A.J. Buijtelaar zijn lid Algemeen bestuur.	Werkelijk 2020: € 5.500 Werkelijk 2021: € 5.500 Begroot 2022: € 5.500
Samenwerkingsverband Noordelijke Vechtstromen	Wethouder F.A.J. Buijtelaar is voorzitter van de stuurgroep.	Werkelijk 2020: € 12.527 Werkelijk 2021: € 22.397 Begroot 2022: € 33.856

Grondbeleid

In de nota grondbeleid zijn de richtlijnen vastgelegd voor het gemeentelijk grondbeleid. De nieuwe Grondnota 2021-2024 is op 8 april 2021 vastgesteld door de Raad.
In de gemeente Borger-Odoorn is nadrukkelijk behoefte om te kunnen inspelen op de situatie in de markt. Daarom is in de grondnota gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij per situatie een keuze gemaakt zal worden tussen de verschillende vormen van grondbeleid.

Woningbouwbehoefte:
Bij het ontwikkelen van nieuwe woningbouwplannen, maar ook bij lopende plannen, wordt ingespeeld op de kansen die zich voordoen in de markt. Dit sluit aan bij de ambitie die ons college heeft uitgesproken 'groei van het inwonersaantal'. Het college heeft gevraagd deze ambities te vertalen naar beleidsuitgangspunten. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een nieuwe Woonvisie: Woonvisie 2022+ gemeente Borger-Odoorn. Deze visie is gericht op de korte termijn (komende 2-4 jaar), maar er is ook aandacht voor de langere termijn (tot 2030). Zo is een groeiambitie afgesproken van 500 woningen tot 2030. Dit is o.a. gekoppeld aan de mogelijke inbreidingslocaties in de dorpen (opgehaald bij de dorpen), met daarnaast de focus op Borger en Nieuw-Buinen. Naast nieuwbouw, verdient de aanpak van de bestaande woningen ook de aandacht (de verduurzamingsslag).
We zijn er ons van bewust dat er kwaliteit toegevoegd dient te worden aan de woningvoorraad. Om deze reden hebben we criteria opgesteld die woningbouw wel of niet mogelijk maken. We willen natuurlijk niet onbeperkt bouwen, want ook de bestaande woningvoorraad verdient aandacht.
We weten daarnaast dat 'wonen' een plek krijgt in de Omgevingsvisie/Toekomstvisie, deze woonvisie zal daar invulling aan geven.
We staan voor een groot aantal woonopgaves; naast de opgaves nieuwbouw en bestaande bouw, dienen we rekening te houden met o.a. de vergrijzing. Voor de senioren moet voldoende passende woonruimte beschikbaar komen. Om onze starters te behouden, maar ook om nieuwe starters aan te trekken, willen wij een betaalbaar woningaanbod beschikbaar stellen.
We hebben vanwege de druk op de woningmarkt en de vergrijzingsopgave waar we voor staan, ook aandacht voor het stellen van prioriteiten. Initiatieven die snel kunnen én een kwalitatieve bijdrage leveren aan de huisvesting van onze doelgroepen, kunnen in sommige gevallen voorrang krijgen.
Momenteel wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma van de Woonvisie. Hiermee ontstaat een goed beeld van de projecten, woningbouwprogrammering en andere acties voor de komende periode.

Ontwikkelingen woningbouwplannen:
Het afgelopen jaren is de vraag naar koopwoningen (zowel bestaande als nieuwbouw) explosief gestegen in heel Nederland. Ook in de gemeente Borger-Odoorn is sprake van een sterk toegenomen vraag naar nieuwbouwkavels. Er wordt constant gezocht naar nieuwe locaties voor woningbouw, zowel door de gemeente als door de particuliere/zakelijke markt.
In 2021 zijn twee gemeentelijke bestemmingsplannen, Daalkampen (fase 2b) te Borger en Ranonkel te Nieuw-Buinen, in exploitatie genomen. Door de particuliere/zakelijke markt zijn o.a. de plannen "De Gloep" te Exloo en "De Wissel" in Nieuw-Buinen opgestart.
Voor Borger-West is in 2021 een visie opgesteld.

Stand van bestemmingsplannen/kaveluitgifte grondbedrijf

Woningbouw

In 2021 was sprake van een overspannen woningmarkt, de vraag was groter dan het aanbod. Hierdoor zijn alle kavels in het grondbedrijf per 1-1-2021 verkocht of in optie zijn genomen.
In de loop van 2021 zijn daarom twee nieuwe plannen in exploitatie genomen. Dit zijn de plannen Daalkampen II (fase 2B) te Borger en Ranonkel te Nieuw-Buinen. Ook voor deze plannen geldt dat per 31-12-2021 alle kavels of zijn verkocht of in optie zijn genomen.
Om aan de vraag te blijven voldoen wordt constant gekeken waar kansen liggen voor woningbouw. Zo wordt er voor Borger-West (o.a. het gebied Strijkijzer) een visie opgesteld en zijn de mogelijkheden voor woningbouw in de rest van het dorp Borger in beeld gebracht.
Voor de overige dorpen zijn ook de eventuele inbreidingslocaties, in overleg met de dorpen, in beeld gebracht. Het rapport is in 2021 aangeboden aan de raad.
Voor zowel Borger als de rest van de gemeente wordt gekeken wat haalbaar is de komende tijd.
Verderop in deze paragraaf worden de lopende ontwikkelingen 2021 per plan nader toegelicht.

Overzicht kaveluitgifte van woningbouwplannen 2021

Kern	Plan	Verkopen 2021		Verloop kavels t/m 2021		
		Ra-ming	Werk e-lijk	Totaal	Ver-kocht	Rest **)
Valthermond	Plaats 62	4	5	33	27	6
Buinen	Lijnstukken II	1	0	21	20	1
Borger	Daalkampen II (fase 1/2A*)	19	22	143	125	18
	Daalkampen II (fase 2B)	7	1	25	1	24
Nieuw-Buinen	Nieuw-Veenlanden	2	2	57	57	0
	Ranonkel	4	0	8	0	8

**) Dit is het aantal kavels op basis van de nieuwe exploitatie opzet, inclusief Fibula, fase 1 en fase 2A.*
***) Op alle restkavels is een optie verleend of zijn ondertussen reeds verkocht.*

Bedrijventerreinen

De twee bedrijventerreinen staan financieel onder druk en sluiten met een verwacht negatief eindresultaat. Voor de dekking van dit negatief resultaat is een voorziening opgebouwd waarvan de hoogte ieder jaar wordt geactualiseerd.
Afgelopen jaren was de belangstelling voor bedrijventerrein "Aan de Strengen" minimaal. Gedurende 2021 heeft hierin een kentering plaatsgevonden. De vraag is aangetrokken en dit heeft geresulteerd in de verkoop van één kavel en op bijna alle overige kavels is een optie genomen.
Ter bevordering van de uitgifte en verkoop van de laatste grondposities is het bedrijventerrein "Drentse Poort" herverkaveld en is een makelaar ingeschakeld om het plan beter in de markt te zetten. Of deze acties de oorzaak zijn van de toegenomen belangstelling blijft de vraag, maar feit is wel dat alle vrije kavels in optie zijn genomen.

Informatie over de bedrijventerreinen is te vinden op de website. De te raadplegen informatie op de website is uitgebreid met tekeningen en voorwaarden, zodat potentiële kopers zich online beter kunnen voorbereiden.
We hebben daarnaast geparticipeerd in een onderzoek van de provincie Drenthe naar de toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen. Op basis van de resultaten van het onderzoek gaan we nu verkennen (in overleg met de provincie) welke vervolgstappen we kunnen nemen. Hierbij worden ook de resultaten meegenomen van een enquete (voorjaar 2022) onder het lokale bedrijfsleven naar hun plannen en behoeften m.b.t. de

vestigingslocaties. Verder is In 2021 is gestart met onderzoek naar de opties m.b.t. de uitbreiding van terreinen. Daarbij willen we meer gaan afstemmen met de gemeente Stadskanaal over de bedrijventerreinen langs de gemeentegrens.

Overzicht kaveluitgifte per m2 van alle bedrijventerreinen 2021.

Kern	Plan	Verkopen 2021		Verloop kavels t/m 2021		
		Raming	Werke-lijk	Totaal	Ver-kocht	Restant
Borger	Aan de Strengen	3.613	1.814	33.147	15.394	17.753
Nieuw-Buinen	Drentse Poort	0	0	97.705	88.633	9.072

Vennootschapsbelasting
Het gemeentelijk grondbedrijf is bij een eventuele fiscale winst verplicht om vennootschapsbelasting (VPB) af te dragen. Voor de berekening van de af te dragen vennootschapsbelasting worden alle bestemmingsplannen geclusterd.
Voor 2021 is een voorlopig positief fiscaal resultaat berekend van € 461.158. Op basis van deze fiscale winst wordt rekening gehouden met een afdracht van € 86.671.

Financiële uitgangspunten

BBV-voorschriften grondexploitatie
Het grondbedrijf is in 2020 ingericht conform de nieuwe BBV-voorschriften. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- de niet in exploitatie genomen gronden (de NIEGG's), de cultuurgronden en de overige gronden, vormen geen onderdeel meer van het grondbedrijf.
- de rente-berekeningen zijn gemaakt conform de nieuwe BBV-voorschriften. Voor 2021 is het rentepercentage voor de exploitaties vastgesteld op 1,5%. De verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen is 60,68%. Rente mag alleen worden berekend over het deel van het grondbedrijf dat gefinancierd is met vreemd vermogen.
- Het BBV geeft ook aan dat de maximale looptijd van een grondexploitatie 10 jaar (voortschrijdend) is. Vanaf 2021 voldoen alle grondexploitaties aan deze regel.

Grondexploitaties in het grondbedrijf
In het grondbedrijf zijn per 1-1-2021 zeven actieve bestemmingsplannen opgenomen. Het betreft 5 woningbouwplannen en 2 bedrijventerreinen. Van deze plannen sluiten momenteel 4 woningbouwplannen met een positief resultaat en 1 woningbouwplan en de bedrijventerreinen met een negatief resultaat.
In de loop van 2021 is het woningbouw plan Ranonkel in exploitatie genomen. Dit plan sluit met een negatief resultaat. Voor de plannen met een negatief resultaat zijn voorzieningen getroffen.
Per 31-12-2021 zijn er geen plannen afgesloten.

Ontwikkelingen 2021 (algemeen)
Voor alle plannen in het grondbedrijf was in 2021 grote belangstelling. Zoveel belangstelling dat alle beschikbare kavels zijn verkocht of in optie zijn genomen (stand per 31-12-2021).
De exploitaties van de diverse plannen zijn geactualiseerd per 1-1-2022. De verschillen ten opzichte van de exploitatie per 01-01-2021 worden hoofdzakelijk veroorzaakt door jaarlijkse indexering van de kosten, extra kosten voor aanleg voetpaden Daalkampen II en door de hogere aanschafkosten bruggen Nieuw-Veenlanden.

Borger-West
Borger-West bestaat uit verschillende deelgebieden. Het betreft de deelgebieden Daalkampen II/III en IV, Aan de Strengen (bedrijventerrein en dagrecreatie), Strijkijzer, Rolderstraat en het ATC.
In een deel van Borger West, namelijk Daalkampen II (fase 3), zijn er nog mogelijkheden voor woningbouw die een verdere uitbreiding van de wijk Daalkampen mogelijk maken. Mede gezien de grote vraag naar nieuwbouw kavels zal in 2022 nader worden bekeken of en op welke wijze dit plan mogelijk tot ontwikkeling kan komen. Het Esdal college verhuist medio 2023 naar een nieuwbouw locatie in Daalkampen II (fase 3).
Voor het gebied Daalkampen IV is een langdurige overeenkomst afgesloten voor de vestiging van een zonnepark.
Voor het gebied bekend als het Strijkijzer is een gebiedsvisie in ontwikkeling. Hiervoor wordt samenwerking gezocht met de omgeving (provincie, ondernemers, grondeigenaren, bewoners).

Ontwikkelingen 2021 (per bestemmingsplan)
- *Plaats 62, Valthermond:*
  In dit plan zijn in 2021 5 kavels verkocht en nog 6 beschikbaar. Op deze laatste 6 rust in optie. Dit jaar was het wederom mogelijk om een tussentijdse winst te nemen van totaal € 255.000. De looptijd van het plan is met 1 jaar ingekort.
- *Lijnstukken II, Buinen:*
  Nog 1 kavel te koop. Op deze kavel rust een optie. Looptijd is met 1 jaar verlengd. Verder geen bijzonderheden.
- *Daalkampen II (fase 1/2a), Borger:*
  Fase 2a is in 2020 exploitatie genomen en is een groot succes. In 2021 zijn 22 kavels verkocht, 6 kavels uit fase 1 en 16 uit fase 2a. Alle kavels in fase 1 zijn hiermee verkocht. Op alle resterende 18 kavels van fase 2a rust een optie.
  Voor de aanleg van een voetpad is in de exploitatie een extra budget opgevoerd, omdat meer meters moeten worden gelegd dan was ingeschat. Daarentegen kon het budget voor archeologie naar beneden worden bijgesteld.
  Dit jaar is het voor het 2e jaar op rij mogelijk om tussentijds winst te nemen voor een bedrag van € 130.000. Door de lange doorlooptijd van de opties was het helaas wel noodzakelijk de looptijd met 1 jaar te verlengen.
- *Daalkampen II (fase 2b), Borger:*
  Deze fase is in 2021 in exploitatie genomen en bouwrijp gemaakt. Binnen enkele maanden zijn hier ook alle 25 kavels in optie genomen. In 2021 is één kavel daadwerkelijk verkocht.
  Ook in dit plan is in de exploitatie het budget voor aanleg voetpaden verhoogd, omdat meer meters moeten worden aangelegd. In 2021 kan een tussentijdse winst worden genomen van € 20.000.
- *Nieuw-Veenlanden, Nieuw Buinen:*
  Het plan is vol, alle kavels zijn verkocht. Op dit plan werd in 2020 nog een kleine winst verwacht, maar door de prijsverhoging op de laatste twee bruggen is dit veranderd in een klein verlies. Hiervoor is een voorziening opgebouwd.
  Exploitatie loopt verder volgens plan, de looptijd is daarom niet aangepast.
- *Ranonkel, Nieuw-Buinen:*
  Plan is in de loop van 2021 in exploitatie genomen. In 2022 start een projectontwikkelaar met de bouw en verkoop van de woningen. Al bij de eerste exploitatieopzet was duidelijk dat het plan met een verlies zou sluiten. Bij de actualisatie van de exploitatie blijkt dit verlies nog hoger uit te vallen. Oorzaak hiervan is vooral de grote prijsstijging van de grondstoffen.
  Het plan wordt in 2022 afgesloten.
- *Aan de Strengen, Borger:*
  In 2021 is de vraag voor kavels in dit plan behoorlijk toegenomen. Dit heeft geresulteerd in één verkoop en opties op bijna alle andere nog vrije kavels.
  Op grond van de prognoses is de looptijd van het plan met één jaar ingekort.
  Verder geen bijzonderheden.

- *Drentse Poort, Nieuw-Buinen:*
  Dit plan is in 2020 herverkaveld om het aantrekkelijker te maken voor een grotere doelgroep. Het was destijds wel de vraag of dit zou leiden tot verkopen, maar feit is dat in 2021 de laatste vier kavels in optie zijn genomen. Om deze kavels én het gebied achter het huidige plan beter te kunnen ontsluiten is wel extra budget voor de aanleg van een weg in de exploitatie opgenomen. Het verwachte verlies voor dit plan stijgt hierdoor. De voorziening ter dekking van dit verlies is met hetzelfde bedrag verhoogd.
  Door het succes is de looptijd van dit plan met 1 jaar ingekort.

In onderstaande tabel een overzicht van de financiële ontwikkelingen in 2021.

Woningbouw	Boekwaarde			Winstverwachting		Winstneming	Loop-tijd
	1-1-2021	*31-12-2021*	*Mutaties 2021*	*1-1-2021*	*31-12-2021*		
Plaats 62	190.783	194.157	-3.374	594.145	320.518	255.000	2024
Lijnstukken II	-38.498	-45.176	6.678	30.121	24.786	0	2023
Daalkampen II (1/2A)	-1.538.597	-126.660	-1.411.937	461.742	273.229	130.000	2024
Daalkampen II (2B)	-122.173	-435.505	313.332	956.456	1.071.118	20.000	2025
Nieuw-Veenlanden *)	300.011	290.865	9.146	36.118	-23.634	0	2022
Ranonkel *)	0	-270.752	270.752	0	-92.205	0	2022
Subtotaal	*-1.208.474*	*-393.071*	*-815.403*	*2.078.582*	*1.666.017*	*405.000*	

Bedrijventerreinen	Boekwaarde			Winstverwachting		Voorzieningen	Loop-tijd
	1-1-2021	*31-12-2021*	*Mutaties 2020*	*1-1-2021*	*31-12-2021*		
Aan de Strengen	-1.646.827	-1.593.503	-53.324	-616.912	-619.035	619.035	2030
Drentse Poort	-368.058	-384.134	16.076	-135.930	-180.107	180.107	2024
Subtotaal	*-2.014.885*	*-1.977.637*	*-37.248*	*-752.842*	*-799.142*	*799.142*	
Totaal	**-3.223.359**	**-2.370.708**	**852.651**	**1.325.740**	**812.875**		

*) De woningbouwplannen Nieuw-Veenlanden en Ranonkel sluiten met een negatief resultaat. Ter dekking van deze negatieve resultaten is en voorziening opgebouwd.

Toelichting verloop boekwaarden
Ten opzichte van het vorig jaar is de totale boekwaarde van het grondbedrijf met € 852.651 gedaald. De daling wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren en komt als volgt tot stand:
Gemaakte kosten 2021 (verhoging boekwaarde):

Daalkampen II, bouwrijp maken/infra fase 2b, archeologie	€ 357.924
Nieuw-Veenlanden, woonrijp maken en bruggen	€ 182.886
Ranonkel, grondverwerving en infra	€ 250.605
Rentebijschrijving plannen	€ 20.385
Voorbereiding, toezicht en beheer	€ 157.045
Overige mutaties	€ 37.444

Winstnemingen/opbouw voorziening (verhoging boekwaarde):

Tussentijdse winst: Plaats 62, Daalkampen II fases 1/2A en 2B)	€ 405.000

Opbrengst verkopen (verlaging boekwaarde):

Plaats 62, 5 kavels	€ 272.640
Daalkampen II (fase 1/2a), 22 kavels	€ 1.608.000
Daalkampen II (fase 2b), 1 kavel	€ 96.000
Nieuw-Veenlanden, 2 kavels	€ 178.360
Aan de Strengen: 1 kavel	€ 108.840

Winst- en verliesnemingen

Winst- en verliesnemingen
Voor de (tussentijdse) winst- en verliesnemingen hanteert de gemeente de door het BBV voorgeschreven POC-methode (Percentage of completion). De POC-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Met de invoering van deze methode wordt aangesloten bij de doelstelling van het BBV, namelijk een vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

De totale winstneming 2021 bedroeg € 405.000. Hiervan wordt € 162.679 ingezet voor de aanvulling van de voorzieningen verliesgevende plannen. Het restant wordt conform beleid gestort in de bufferreserve gronden.

Bufferreserve gronden/voorzieningen grondbedrijf
De bufferreserve gronden wordt opgebouwd uit de winsten uit het grondbedrijf. Deze reserve wordt ingezet voor de dekking van verwachte verliezen in het grondbedrijf, maar ook voor de eventuele boekverliezen van het strategisch vastgoed (o.a. de voormalige NIEGG's en overige gronden uit het grondbedrijf).
Aangezien de bufferreserve niet alleen wordt ingezet voor het grondbedrijf wordt in deze paragraaf niet verder ingegaan op de wenselijke hoogte. Hiervoor verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen.
De voorzieningen van de verliesgevende plannen in het grondbedrijf (BIE's) zijn weer op het niveau gebracht van het verwacht verlies.

Stand bufferreserve gronden	**Bedrag**
Stand per 1-1-2021	2.108.936
Winstnemingen 2021	405.000
Aanvulling voorzieningen verliesgevende plannen 2021	-/-162.679
Mutaties voorziening nog te maken kosten afgesloten exploitaties	11.278
Bijdrage stedenbouwkundige en inbreidingslocaties	-/-130.000
Stand bufferreserve gronden 31-12-2021	2.232.535

NB: Bij de begroting 2022 is besloten om een bedrag van € 500.000 over te hevelen naar de Vrije Algemene Reserve (VAR).

Indien nodig kan de bufferreserve grondbedrijf ook worden gebruikt om het herstructureringsfonds aan te vullen (bijdrage is € 5.500 per nog te slopen woning). Voor de lopende projecten is dit op dit moment niet noodzakelijk.

Financiële positie (in totalen)
De exploitatieopzetten zijn per 1-1-2022 geactualiseerd. De kosten en baten zijn aangepast en indien noodzakelijk de looptijden bijgesteld. Onderstaand een totaal overzicht van de financiële stand van zaken per 1-1-2022.

Omschrijving	**Bedrag**
Boekwaarde gronden in exploitatie	2.370.708
Winstneming per 31-12-2021	405.000
Verwachte winst 2022-2025 (6 woningbouwplannen)	1.689.651
Verwachte verlies (nom.) 2022-2030 (2 bedrijventerreinen)	914.981
Opgebouwde voorziening verliezen	914.981
Stand herstructureringsfonds per 1-1-2022	58.596

Op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten wordt door het grondbedrijf over de jaren 2022 t/m 2025 een totaal positief resultaat verwacht van € 1.689.651. Ten opzichte van het vorig jaar is verwacht resultaat iets gestegen. De verwachte winst van het bestemmingsplan Daalkampen II fase 2b is behoorlijk gestegen door o.a. een hogere verkoopopbrengst op enkele kavels voor projectbouw. Daartegenover staat een daling van de winsten in de overige plannen als gevolg van stijgende prijzen civiele werken en tussentijdse winstnemingen.
Voor de berekening van de wenselijke hoogte van de voorziening wordt gerekend met de eindwaarde methode.
Door soms lange looptijden van grondexploitaties zijn er onzekerheden ten aanzien van de geplande faseringen, het rentepercentage en de te verwachten stijgingen of dalingen van kosten en opbrengsten. Deze risico's kunnen van grote invloed zijn op de winstverwachting van de grondexploitaties. Het is duidelijk dat met name wanneer de financiële resultaten van de grondexploitaties tegenvallen, daarmee ook de financiële positie van de gemeente meer onder druk kan komen te staan.
Om dit risico te minimaliseren is de maximale looptijd van een exploitatie in de nieuwe BBV-voorschriften vastgesteld op 10 jaar (voortschrijdend). Hier mag alleen gemotiveerd van worden afgeweken. Binnen het grondbedrijf liep de afgelopen jaren nog één plan met een looptijd langer dan 10 jaar. Dat betrof het plan Aan de Strengen. Op grond van de prognoses per 1-1-2022 is de looptijd van dit plan ingekort tot 9 jaar en voldoen wij vanaf die datum aan de BBV-voorschriften met betrekking tot de maximale toegestane looptijd van een plan.

Om alle risico's zoveel mogelijk in te perken worden alle exploitaties in het grondbedrijf ieder jaar per 31-12 geactualiseerd (jaarstukken). Mocht tijdens het jaar een plan worden gewijzigd waaruit grote financiële gevolgen voortvloeien, dan zal de raad tussentijds een voorstel worden gedaan tot wijziging van de exploitatieopzet en wordt deze opnieuw vastgesteld.

Solvabiliteit
Solvabiliteit van het Grondbedrijf is de mate waarin het Grondbedrijf in staat is bij liquidatie aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Als de solvabiliteit daalt wordt dit o.a. veroorzaakt door hogere kosten/lagere opbrengsten. Hierdoor worden bijvoorbeeld positieve boekwaarden minder positief. Door ophoging van de diverse opgebouwde voorzieningen voor verliesgevende plannen kan het negatief effect op de solvabiliteit weer worden gecompenseerd.

Het grondbedrijf is nog steeds in staat haar verplichtingen na te komen. De som van de reserves, opgebouwde voorzieningen en waarde van de bezittingen, verminderd met de boekwaardes geeft nog een positief beeld als rekening wordt gehouden met het feit dat resterende grondkavels tegen marktconforme kavelprijzen kunnen worden afgezet.

Gevolgen Covid-19

Inleiding

Ook in 2021 speelde corona nog een grote rol in ons land en binnen onze gemeentemuren. We hebben meerdere regelingen geopend om verschillende groepen binnen de samenleving te ondersteunen. Voorbeelden hiervan zijn Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO) 3, Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), subsidieregeling Frisse Start en de compensatieregeling voor culturele ondernemers.

In financiële zin hebben we net als in 2020 veel steun gekregen van het Rijk voor verschillende beleidsonderdelen. Over deze steun en de bestemming daarvan is de raad via de bestuursrapportages en financiële memo's op de hoogte gehouden. In deze paragraaf brengen we de financiële effecten van Covid-19 in beeld. Ook gaan we in op de inzet van de ambtelijke organisatie en de verwachtingen voor 2022 en verder.

Totaal van financiële effecten 2021

In onderstaande tabel zijn de financiële effecten van Covid-19 in beeld gebracht.

Taakvelden (bedragen x € 1.000)		**Meer lasten**	**Minder lasten**	**Meer baten**	**Minder baten**	**Saldo**
Thema 1	**Onze inwoners**					
0.2	Burgerzaken	70	0	0	20	**-90**
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	**0**
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2	15	51	0	**64**
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	**0**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	74	50	50	0	**26**
6.2	Wijkteams (Stichting sociale teams)	0	0	0	0	**0**
6.3	Inkomensregelingen (bijstand, TOZO en minima)	24	199	276	0	**451**
6.4	Begeleide participatie (WSW bedrijven)	0	0	0	0	**0**
6.5	Arbeidsparticipatie	0	100	0	0	**100**
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	0	0	0	0	**0**
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	12	33	0	0	**21**
6.72	Maatwerkdienstverlening 18- (Jeugdhulp deel 1)	29	0	0	0	**-29**
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	**0**
6.82	Geëscaleerde zorg 18- (Jeugdhulp deel 2)	0	0	0	0	**0**
7.1	Volksgezondheid	0	0	0	0	**0**
Subtotaal		**211**	**397**	**377**	**20**	**543**
Thema 2	**Onze economie**	0	0	0	0	**0**
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0	**0**
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	**0**
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	**0**
3.4	Economische promotie	0	0	0	0	**0**
Subtotaal		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Thema 3	**Onze toekomst**					**0**
0.1	Bestuur	4	0	0	0	**-4**
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	36	0	0	0	**-36**
5.4	Musea	0	0	0	0	**0**
5.6	Media	0	0	0	0	**0**
7.4	Milieubeheer	0	0	0	0	**0**
Subtotaal		**40**	**0**	**0**	**0**	**-40**
Thema 4	**Onze leefomgeving**					**0**
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	**0**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10	0	0	0	**-10**
1.2	Openbare orde en veiligheid	53	0	66	0	**13**
2.1	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	**0**
4.2	Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	**0**
5.2	Sportaccommodaties	54	0	0	74	**-128**
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0	0	**0**
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	0	0	0	**-28**
7.2	Riolering	30	0	0	0	**-30**
7.3	Afval	2	0	0	0	**-2**
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	**0**
8.1	Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	**0**
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	**0**
8.3	Wonen en bouwen	0	0	0	0	**0**
Subtotaal		**177**	**0**	**66**	**74**	**-185**
Thema 5	**Onze portemonnee**					**0**
0.4	Overhead	308	0	0	0	**-308**
0.5	Treasury	0	0	0	0	**0**
0.61	OZB woningen	0	0	0	0	**0**
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	0	**0**
0.64	Belastingen overig	0	0	0	0	**0**
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	1.197	0	**1.197**
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0	**0**
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	**0**
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	**0**
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	**0**
Subtotaal		**308**	**0**	**1.197**	**0**	**889**
Totaal taakvelden		**736**	**397**	**1.640**	**94**	**1.207**

We lichten de grootste afwijkingen (> € 100.000) toe:

- 6.3 Inkomensregelingen: In 2021 hebben we minder lasten doordat we niet het gehele bedrag TOZO 2020 hoeven terug te betalen. Namelijk het voordeel op de uitvoeringskosten 2020 van € 199.000 wordt niet teruggevorderd door het Rijk en dat is een voordeel in 2021. De hogere baten van € 276.000 zijn ontstaan doordat de uitkering voor inkomensregelingen (BUIG) coronacompensatie bevatte, maar in 2021 is het aantal bijstandsgerechtigden niet toegenomen en zodoende hebben we geen extra kosten gemaakt. Dit blijkt ook uit het voordeel op dit taakveld. Een groot deel daarvan is dus corona gerelateerd.
- 6.5 Arbeidsparticipatie: Als gevolg van Covid-19 hebben we net als in 2020 minder re-integratietrajecten ingezet. Omdat de lockdowns in 2021 wel korter duurden dan in 2020 was het totale effect kleiner dan in 2020 en zodoende hebben we ook weer wat meer kunnen uitgeven.
- 0.4 Overhead: Door Covid-19 heeft er extra ambtelijke inzet plaatsgevonden op verschillende onderdelen. We hebben in de bestuursrapportages ook telkens 25% van het coronabudget van het Rijk voor bedrijfsvoering beschikbaar gesteld. Uit de analyse van de bedrijfsvoeringskosten 2021 blijkt dat we deze middelen ook nodig hebben gehad. Er is o.a. extra personeel ingezet op onderdelen als communicatie en juridische zaken. Tevens zijn er extra BOA's en gastheren en gastvrouwen ingezet.
- 0.7 Algemene uitkering: In 2021 hebben we via de algemene uitkering middels diverse steunpakketten extra middelen ontvangen in de meicirculaire, septembercirculaire en decembercirculaire. Totaal voor bijna € 1,2 miljoen. Hierover is de raad geïnformeerd via de bestuursrapportages en memo's van de circulaires.

Zichtbaar is een uiteindelijk saldo van € 1.207.000. Dit is het overschot op corona in 2021. Dit komt voornamelijk door veel compensatie van het Rijk. Echter een groot deel van dit overschot wordt gereserveerd in de reserve NUW. Uit onderstaand overzicht blijkt dat het gaat om een bedrag van € 629.000.

Nr	Omschrijving	NUW bedrag 2021
1	Bijdragen uit decembercirculaire 2021	324.000
2	Budget verkiezingen	27.000
3	Coronagelden cultuur	82.000
4	Frisse start regeling corona	51.000
5	Nationaal programma onderwijs	51.000
6	Restantbudget gastheren/gastvrouwen	15.000
7	Jongerenraad	32.000
8	Corona toegangsbewijzen	13.000
9	BOA capaciteit corona	34.000
	Totaal:	**629.000**

Voorstellen raad
Als we het bedrag gerelateerd aan corona dat wordt gereserveerd in de reserve NUW (€ 629.000) verminderen op het overschot van € 1.207.000 dan blijft er € 578.000 over. Het voorstel is om dit bedrag af te zonderen van het resultaat en te storten in de coronareserve.

Tevens bevat deze jaarrekening een voorstel om een bedrag uit de coronareserve te onttrekken van € 169.000. Dit bedrag wordt overgestort naar de gekoppelde reserves om de kapitaallasten van de investeringen in thuiswerkmeubilair en het klimaatsysteem op de werf te dekken. Het ging in beide gevallen om noodzakelijke kosten die te relateren zijn aan corona.

Stand coronareserve	Bedrag
Storting coronareserve 2020	546.000
Onttrekking BERAP 2021-I	-100.000
Storting coronareserve 2021	578.000
Onttrekking klimaatsysteem	-60.000
Onttrekking thuiswerkmeubilair	-109.000
Stand jaarstukken 2021	**855.000**

Daarmee bedraagt het nieuwe saldo van de coronareserve € 855.000.

Inzet van ambtelijke organisatie
Ook in 2021 heeft de ambtelijke organisatie zich extra moeten inspannen om alles met betrekking tot corona te regelen. Er zijn verschillende subsidieregelingen opgestart en veel extra vragen beantwoord over alle Covid-19 maatregelen. Ook het reguliere werk ging door grotendeels vanuit huis. Een verdere toelichting op de inzet van personeel in 2021 is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Verwachtingen 2022 en verder
Op het moment van schrijven, april 2022, lijkt het erop dat we corona grotendeels achter ons hebben kunnen laten, maar een nieuwe variant ligt nog altijd op de loer. Er zijn verschillende scenario's denkbaar in hoeverre Covid-19 een rol gaat spelen in onze maatschappij in de komende jaren. Het is te hopen dat Covid-19 mensen op termijn niet meer ziek maakt en dat we het als een gewone griep kunnen behandelen. We weten niet wat de structurele effecten van Covid-19 zullen zijn. Daarom is het een fijne gedachte om een coronareserve te hebben waar we onverwachte kosten mee kunnen dekken. Daarover zal de raad periodiek via de bestuursrapportages worden geïnformeerd. Momenteel begint de opvang van Oekraïense vluchtelingen veel van onze organisatie te vragen en staan we opeens voor een heel nieuwe uitdaging. Daarom is het van belang dat we ervoor zorgen dat we een wendbare organisatie blijven.

JAARREKENING

Balans per 31 december 2021

ACTIVA	Ultimo 2021	Ultimo 2020
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	46	
Totaal	**46**	
Materiële vaste activa		
- Investeringen met een economisch nut	29.286	29.847
- Investeringen economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	10.108	9.839
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	19.495	17.615
Totaal	**58.889**	**57.301**
Financiële vaste activa		
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	204	204
- Leningen aan overige verbonden partijen	3.093	3.098
- Overige langlopende leningen	307	394
Totaal	**3.604**	**3.696**
Totaal vaste activa	**62.539**	**60.997**
Vlottende activa		
Voorraden		
- Onderhanden werk	1.456	2.471
Totaal	**1.456**	**2.471**
Uitzettingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	5.962	4.833
- Rekening-courant verhouding met het Rijk	4.171	286
- Overige vorderingen	1.999	1.756
Totaal	**12.133**	**6.874**

Liquide middelen		
- Kas- en banksaldi	41	26
Totaal	**41**	**26**
Overlopende activa		
- Nog te ontvangen uitkeringen van overheidslichamen	28	811
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.699	5.941
Totaal	**3.727**	**6.752**
Totaal vlottende activa	**17.356**	**16.124**
Totaal activa	**79.895**	**77.120**

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	*0*	*21*

Bedragen x € 1.000

PASSIVA	Ultimo 2021	Ultimo 2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	13.815	12.664
- Overige bestemmingsreserves	15.256	11.045
- Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	2.127	1.296
Totaal	**31.198**	**25.004**
Voorzieningen		
- Voorzieningen	3.104	3.992
Totaal	**3.104**	**3.992**
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	30.111	34.584
- Waarborgsommen	7	7
Totaal	**30.117**	**34.591**
Totaal vaste passiva	**64.419**	**63.587**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan één jaar		
- Overige kasgeldleningen	-	-
- Bank- en girosaldi	6.405	4.130
- Overige schulden	2.361	2.598
Totaal	**8.767**	**6.728**
Overlopende passiva		
- Nog te betalen bedragen	5.098	6.647
- Nog te besteden uitkeringen van overheidslichamen	1.524	-
- Overige vooruitontvangen bedragen	87	159
Totaal	**6.709**	**6.806**

Totaal vlottende passiva	**15.476**	**13.533**
Totaal passiva	**79.895**	**77.120**

Gewaarborgde geldleningen *26.021.537* *28.019.470*

Toelichting op de balans per 31 december 2021

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de standpunten van de commissie BBV.
De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.
Dat wil zeggen dat bij de waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat wordt uitgegaan van de veronderstelling dat de activiteiten waarvoor deze dienen, worden voortgezet.

Algemene grondslagen en resultaatbepaling

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten.
- Voor panden waarvan de verkoop aanstaande is, is een inventarisatie gemaakt van de actuele marktwaarde (Woz-waarde)
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden verantwoord in het jaar waarin zij gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden opgenomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Voor de grondexploitatie wordt het resultaat bepaald bij het afsluiten van een complex of wanneer de stand van het werk dit rechtvaardigt. Naar rato van de voortgang van het project wordt tussentijds winst verantwoord volgens de POC-methode. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
- De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt opgenomen op basis van de laatst gepubliceerde accresmededeling van het boekjaar.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening worden schattingen en veronderstellingen gedaan die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. Dit gebeurt in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd.

Vaste activa

Waardering, activeren en afschrijven

- De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- Investeringen beneden de € 5.000,- worden in principe niet geactiveerd.
  In de raadsvergadering van 28 mei 2020 is de nieuwe financiële verordening vastgesteld. Eén van de wijzigingen is dat het activeringscriterium is verhoogd tot € 25.000. Met ingang van het jaar 2020 wordt het activeringscriterium van € 25.000 toegepast.
- Van een bijzonder waardeverminderingsverlies is sprake als de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde. In dat geval zal de boekwaarde worden afgewaardeerd en dit als extra last in de exploitatie worden genomen.
- Afschrijving vindt plaats volgens zowel de lineaire als de annuïteitenmethode, naar algemeen aanvaarde grondslagen en is gebaseerd op de verwachte gebruiks- of levensduur.
- Op nieuwe investeringen vanaf 2017 wordt afgeschreven volgende de lineaire methode
- De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik wordt genomen.

Immateriële vaste activa
- De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa
- Bij materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte, investeringen met een economisch nut en investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
- Bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Vervolgens wordt er dan op het saldo afgeschreven. Dit is de netto-verantwoordingsmethode.
- Afwaardering van activa met economisch nut vindt plaats als de boekwaarde lager is dan de marktwaarde.

Financiële vaste activa
- Onder financiële vaste activa vallen de deelnemingen en de overige langlopende leningen. De waardering is tegen de nominale waarde. Dit is de verstrekte waarde, verminderd met aflossingen en andere terugontvangsten.
- Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vlottende activa
Voorraden
- Vanaf 2016 betreffen de voorraden uitsluitend onderhanden werk, de bouwgronden in exploitatie.
- De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief rente, verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen.
- Als er sprake is van een verwacht negatief resultaat, dan wordt voor de dekking hiervan een voorziening getroffen en in mindering gebracht op de boekwaarde
- De niet in exploitatie genomen gronden vallen onder de materiële vaste activa (zie hiervoor).

Uitzettingen (vorderingen)
De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Jaarlijks wordt aan het college voorgesteld om vorderingen welke als oninbaar moeten worden beschouwd ten laste van het resultaat te brengen. Voor vorderingen die dubieus zijn wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt in mindering gebracht op de vordering.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa
De waardering van de overlopende activa vindt plaats tegen nominale waarde.

Vaste passiva
Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. Het resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen. Reserves worden gevormd overeenkomstig de door de raad genomen besluiten.

Voorzieningen
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Een uitzondering hierop is de voorziening voor wethouders-pensioenen. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde.

Vaste schulden
De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
Kortlopende schulden
De kortlopende schulden bestaan uit kasgeldleningen, banksaldi en overige schulden. Waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Overlopende passiva
De waardering van de overlopende passiva gebeurt tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
- Buiten de balanstelling zijn opgenomen de bedragen waartoe borgstelling of garantstellingen zijn verstrekt. Het betreft hier waarborgen van geldleningen die zijn verstrekt aan derden.
- De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende langlopende contracten.

Vaste activa

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	45.540	
Totaal immateriële vaste activa	**45.540**	

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa in 2021.

Immateriële vaste activa	boekwaarde 01-01-2021	invest.	bijdragen en subsidies	afschr.	boekwaarde 31-12-2021
Kosten van onderzoek en ontwikkeling		45.540			45.540
Totaal immateriële vaste activa		45.540			45.540

Betreft de voorbereidingskosten van
- Nije Daip fase II Nieuw-Buinen, gebied achter MFA: € 23.365
- Borger-West, Strijkijzer € 22.175

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Investeringen met een economisch nut		
Investeringen met een economisch nut	29.285.646	29.846.636
Invest. economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	10.108.401	9.839.329
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut		
Investeringen vóór 2017	3.938.470	4.420.097
Investeringen vanaf 2017	15.556.562	13.194.622
Totaal materiële vaste activa	**58.889.079**	**57.300.683**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa in 2021

Materiële vaste activa	boekwaarde 01-01-2021	invest.	desinvest. (verkopen)	bijdragen en subsidies	afschr.	afwaardering duurzame waardeverm.	boekwaarde 31-12-2021
Investeringen econ. nut							
Gronden en terreinen	4.485.049	76.000	-210.000				4.351.049
Woonruimten	226.361		-60.000		-2.132		164.229
Bedrijfsgebouwen	22.411.756	247.085			-690.035		21.968.806
Grond-, weg- & waterb. werken	737.677				-31.481		706.195
Machines, app. & install.	1.722.028	238.200			-384.605		1.575.622
Overige mat. vaste activa	300.491	253.808	-1.029		-33.526		519.745
	29.883.361	**815.093**	**-271.029**		**-1.141.780**		**29.285.646**
Investeringen waarvoor een heffing kan worden geheven							
Grond-, weg- & waterb. werken	9.598.403	800.471			-542.701		9.856.173
Machines, app. & install.	31.564				-3.196		28.369
Overige mat. vaste activa	172.636	72.891		-10.500	-11.168		223.859
	9.802.604	**873.362**		**-10.500**	**-557.064**		**10.108.401**
Totaal inv. econ. nut	39.685.965	1.688.455	-271.029	-10.500	-1.698.844		39.394.047
Investeringen maatsch. nut							
Grond-, weg- & waterb.w. vóór 2017	4.420.097				-481.626		3.938.470
Grond-, weg- & waterb.w. vanaf 2017	13.194.622	3.338.164	-2.552	-534.860	-438.811		15.556.562
Totaal inv. maatsch. nut	17.614.718	3.338.164	-2.552	-534.860	-920.438		19.495.032
Totaal materiële vaste activa	57.300.683	5.026.619	-273.581	-545.360	-2.619.282		58.889.079

Investeringen met een economisch nut

Algemeen

Investeringen hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of als ze kunnen leiden tot het verwerven van inkomsten. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in investeringen met een economisch nut en investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Zakelijk recht van erfpacht

In het kader van de regionalisering van de brandweerzorg in de Veiligheidsregio Drenthe zijn de brandweergebouwen van de 8 Drentse gemeenten destijds overgedragen naar de Veiligheidsregio Drenthe. Om verschillende redenen is besloten om de overdracht niet vorm te geven in een volledige, onvoorwaardelijke, eigendomsoverdracht, maar in de vorm van het vestigen van een achttal beperkt zakelijke rechten van erfpacht. Voor de gemeente Borger-Odoorn geldt hierbij dat de brandweerkazerne met onder- en bijgelegen grond en het kunstwerk is overgedragen. De huidige boekwaarde van de brandweerkazerne is € 1.087.264 per 31 december 2021.

Investeringen

Conform de financiële verordening dient in de jaarrekening van investeringen, groter dan € 50.000,- de uitputting van de investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten te worden weergegeven.

Omschrijving vast actief	Totaal krediet	Besteed in 2021	Desinv. in 2021	Ont-vangen subsidies	Geïnv. voorgaande jaren	Restant krediet
Gronden en terreinen (economisch nut)						
Terrein vm OBS Parklaan			210.000			
Hunzevallei: aankoop gronden Valtherschans	75.000	75.000				
	75.000	**75.000**	**210.000**			
Woonruimten						
Verkoop kavel Zuiderdiep 489A Valthermond			60.000			
			60.000			
Bedrijfsgebouwen						
Aanpassingen (verbouwing) gemeentewerf	160.000	222.234			17.281	-79.515
	160.000	**222.234**			**17.281**	**-79.515**
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (ec. Nut)						
Riolering Fabrieksstraat Exloo	155.000	50.000			105.000	
Afkoppelen riolering Brinkstr./Gang/Bloem/Slieten	288.734	274.517				14.217
Riool Zuiderdiep (Dr.M'weg - Kavelingen) V'mond	281.410	180.000				101.410
Riool Koesteeg-Kruisstraat Borger	210.000	210.000				
	935.144	**714.517**			**105.000**	**115.627**
Machines, apparaten en installaties						
Materieel	239.905	238.200			8.289	-6.584
	239.905	**238.200**			**8.289**	**-6.584**
Overige materiële vaste activa						
Thuiswerkmeubilair		94.913	1.029		3.593	-97.477
Inboedel Willibrordkerk Borger	107.000	107.500				-500
Ondergrondse containers 2e fase	90.000	56.706				33.294

	197.000	**259.119**	**1.029**	**3.593**	**-64.683**
Totaal economisch nut	**1.607.049**	**1.509.070**	**271.029**	**134.163**	**-35.155**

Gronden en terreinen (economisch nut)
- De waarde van terrein OBS Parklaan is overgebracht naar de gronden binnen het grondbedrijf.

Woonruimten
- De woning betreffende Zuiderdiep 489 A is destijds gesloopt. Het gaat hier nog om de verkoop van de bouwkavel.

Bedrijfsgebouwen
- Betreft de aanpassing van de kantoren van de gemeentewerf Noorderkijl 14 in 2e Exloërmond. Er is meer uitgegeven dan begroot. Dit komt doordat het klimaatsysteem geheel is vernieuwd en 'coronaproof' is gemaakt. De kosten van het klimaatsysteem bedroegen bij benadering € 60.000. In de jaarstukken 2021 is een onttrekking gedaan aan de reserve corona om deze kosten te dekken. Per saldo heeft dit geen invloed op het rekening resultaat. In de paragraaf corona is dit verder toegelicht.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut)
- Diverse werkzaamheden en verbeteringen aan de infrastructuur van de riolering.

Machines, apparaten en installaties
- In 2021 is verdere uitvoering gegeven aan het materieelplan

Overige materiële vaste activa
- Aanschaf thuiswerkmeubilair. Voor dit actief was nog geen budget begroot, omdat we door corona massaal zijn gestart met de uitrol van thuiswerkmeubilair en in korte tijd is dit een grote kostenpost geworden. Het voorstel is om deze kosten te dekken uit de reserve corona. In de jaarstukken 2021 is een onttrekking gedaan aan de reserve corona om deze kosten te dekken. Per saldo heeft dit geen invloed op het rekening resultaat. In de paragraaf corona is dit verder toegelicht.
- Aankoop inboedel van de Willibrordkerk te Borger.
- Installatie van ondergrondse (glas)containers op diverse locaties.

Desinvesteringen en duurzame waardevermindering
Overzicht van de in 2021 belangrijkste desinvesteringen en duurzame waardeverminderingen.

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Vermeerdering in 2021	Normale afschr. in 2021	Extra afschrijving in 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Verkopen	Winst	Verlies
Verkoop kavel Zuiderdiep 489a	60.000			60.000	0	75.000	15.000	
	60.000	**0**	**0**	**60.000**	**0**	**75.000**	**15.000**	**0**

Verkopen

- Betreft de verkoop van bouwkavel Zuiderdiep 489a te Valthermond.

Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Het gaat hier om investeringen in zaken die niet regelmatig worden vervangen, maar die veel onderhoud met zich meebrengen, zoals wegen, water en bruggen.
Met ingang van 2017 moeten alle nieuwe investeringen verplicht worden geactiveerd en worden afgeschreven over de verwachte gebruiksduur. De vrije keuze om investeringen met een maatschappelijk nut wel of niet te activeren is daarmee komen te vervallen. Hiermee wordt een betere vergelijkbaarheid van de kosten tussen gemeenten beoogd. In de toelichting worden deze conform de BBV-voorschriften afzonderlijk tot uitdrukking gebracht.

Conform de financiële verordening dient in de jaarrekening van investeringen, groter dan € 50.000,- de uitputting van de investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten te worden weergegeven.

Omschrijving vast actief	Totaal krediet	Besteed in 2021	Ontvangen in 2021	Ont-vangen subsidies	Geïnv. voorgaande jaren	Restant krediet	Afschrijvings termijn
Grond-, weg- en waterbouwk. werken (maatsch. nut)							
Wegen en fietspaden							
Gasselterstraat (Sprstr.-Lemenw.) weg	285.000	67.461			221.089	-3.550	20 jaar
N'diep (Molenln-Dr. M'weg) Nw-B. (weg)	344.750	314.294			6.012	24.444	20 jaar
Z'diep (Dr.M'weg-Kavelingen) V'mond (weg)	957.560	582.219			45.458	329.884	20 jaar
Fp Z'diep (Dr.M'weg-huisnr 374) 2e Mond (weg)	311.000	368.245				-57.245	20 jaar
Fietsbrug N34 (Poolshoogte)		70.347		70.347			60 jaar
N34 - afslag Odoorn		318.534		318.534			20 jaar
N34 - afslag Klijndijk		62.480		62.480			20 jaar
Fabrieksstraat weg (2e fase) Exloo	123.000	107.676	1.875			17.199	20 jaar
Groen Fabrieksstraat Exloo	22.000	12.418				9.582	20 jaar
Parklaan (Dwarsd'p - Beg'str) Nw-Buinen (weg)	76.203	76.203					20 jaar
Voorbosweg (Komgrens - Oude E'weg) Buinen	50.000	53.783				-3.783	20 jaar
Verbeteren trottoirs alg (incl. Rooilaan)	35.000	23.489				11.511	20 jaar
Fp Steenhopenweg (Veldweg-3 sprong) Drouwen	52.000	52.000					20 jaar
Weg Melkweg (rotonde Hoofdweg-komgrens)	88.000	88.057				-57	20 jaar
Verkeer Melkweg (rotonde Hoofdweg-komgrens)	112.959	263.815		186.771		35.914	20 jaar
Uitbreiding spitslijn 2e Exloërmond	62.000	93.020				-31.020	20 jaar
	2.519.472	**2.554.041**	**1.875**	**638.132**	**272.559**	**332.878**	
Hunzevallei Borger-Oost							
Hunzevallei Borger-Oost	148.160	66.462			38.767	42.930	20 jaar
Transformatie landbouwwegen in fietspaden	214.400	130.461				83.939	20 jaar
	362.560	**196.923**			**38.767**	**126.869**	
Openbare verlichting							
Verduurzaming OV 2019 (armaturen)	370.800	64.156			232.540	74.103	20 jaar
Verduurzaming OV 2019 (masten)	334.125	107.110			125.021	101.993	40 jaar
N'diep (Molenln-Dr. M'weg) Nw-B. (OV)	47.900	8.914				38.986	20 jaar
OV Zuiderdiep (Dr.M'weg - Kavelingen) V'mond	115.000	83.680				31.320	20 jaar

OV Melkweg (rotonde Hoofdweg-komgrens	40.800	30.594				10.206	20 jaar
	908.625	**294.454**			**357.562**	**256.609**	
Totaal maatschappelijk nut	**3.790.657**	**3.045.419**	**1.875**	**638.132**	**668.888**	**716.357**	

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)

Wegen en fietspaden

In 2021 is verdere uitvoering gegeven aan het verbeteren van de wegen en fietspaden in de gemeente Borger-Odoorn

Hunzevallei Borger-Oost

Ontwikkeling van Hunzevallei Borger-Oost. Dit plan wordt tezamen met de bewoners ontwikkeld met als doel een aantrekkelijke entree te realiseren van Borger vanuit oostelijke richting (Stadskanaal-Buinen N374)

Openbare verlichting

Uitgaven wegens aanleg en verbetering van de openbare verlichting in de gemeente.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Financiële vaste activa	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	204.062	204.062
Leningen aan overige verbonden partijen	3.092.943	3.097.888
Overige langlopende leningen	307.302	394.304
Totaal financiële vaste activa	**3.604.307**	**3.696.254**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa in 2021.

Financiële vaste activa	boekwaarde 01-01-2021	invest.	aflossing	boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	204.062			204.062
Leningen aan overige verbonden partijen	3.097.888	34.368	-39.312	3.092.943
Overige langlopende leningen	394.304	2.330	-89.332	307.302
Totaal fin. vaste activa	3.696.254	36.698	-128.644	3.604.307

De mutaties in de financiële vaste activa hebben betrekking op:

Leningen aan overige verbonden partijen
- Toename en aflossing op de startersleningen en duurzaamheidsleningen.
- Aflossing op duurzaamheidslening zwembaden Borger-Odoorn BV

Overige langlopende leningen
- Toename en aflossing PC-privé
- Aflossing op de verstrekte hypothecaire geldleningen
- Aflossing verstrekte langlopende lening Hunebedcentrum

Vlottende activa

VOORRADEN

Voorraden	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Onderhanden werk	1.455.727	2.471.057
Totaal voorraden	**1.455.727**	**2.471.057**

Onderhanden werk
In onderstaand overzicht wordt per complex de boekwaarde ultimo 2021 en het verwachte exploitatieresultaat weergegeven.

Omschrijving	BW 1 jan. 2021	Voorz. 1 jan. 2021	Balans 1 jan. 2021	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Winst-uitname	BW 31 dec. 2021	Voorziening verliesl. complex	Balans 31 dec. 2021	Geraamde te maken kosten	Geraamde te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat incl. voorz.
Borger Daalkampen 2	1.539		1.539	68	-1.610	130	127		127	822	-1.222	273 V
Borger Daalkampen 2 (2e fase)	122		122	389	-96	20	435		435	467	-1.974	1.072 V
Borger Aan de Strengen (industr.)	1.647	-617	1.030	55	-109		1.593	-619	974	376	-1.350	0
Buinen Lijnstukken 2	38		38	7			45		45	13	-83	25 V
Nieuw-Buinen Drentse Poort	368	-135	233	16			384	-180	204	114	-318	0
Valtermond Plaats 62	-191		-191	14	-272	255	-194		-194	225	-351	320 V
Nieuw-Buinen, Nw-Veenlanden	-300	-	-300	187	-178		-291	-24	-315	315		0
Nieuw-Buinen, Ranonkel	-		-	271			271	-92	179	45	-224	0
Totaal onderhanden werk	**3.223**	**-752**	**2.471**	**1.007**	**-2.265**	**405**	**2.370**	**-915**	**1.455**	2.377	-5.522	1.690 V

Bedragen x € 1.000

V = voordelig resultaat

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van maart 2021 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- een rentepercentage van 1,5%
- de in te schatten kosten en opbrengsten worden jaarlijks geactualiseerd.
- de geplande afzet (te verkopen kavels) is gebaseerd op de uitgegeven opties en uit overleggen tussen de marktpartijen en gemeente.

De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in het jaarverslag.

UITZETTINGEN

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < één jaar	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	5.962.277	4.833.146
Overige vorderingen	1.999.196	1.755.566
Rekening-courant verhouding met het Rijk	4.171.296	285.542
Totaal uitzettingen	**12.132.769**	**6.874.254**

Vorderingen op openbare lichamen	Saldo 31-12-2021
Debiteuren publiekrechtelijk	€ 1.564.967
Te vorderen btw overheidsactiviteiten	€ 4.377.131
Overige nog te verrekenen btw	€ 20.178
Totaal	€ 5.962.277

Debiteuren publiekrechtelijk
In april 2022 moet er van de € 1.564.967 nog € 1.046.784 worden ontvangen van diverse instellingen. Het betreft hier voornamelijk subsidies van de Provincie Drenthe en het Rijk voor nog lopende projecten.

Te vorderen btw overheidsactiviteiten
Dit is het totaal te vorderen btw die is verrekend op inkoopfacturen die betrekking hebben op overheidsactiviteiten. Het bedrag zal in de loop van 2022 worden ontvangen.

Overige nog te verrekenen btw
Deze nog te vorderen btw is verrekend met de aangifte in 2022.

Overige vorderingen	Saldo 31-12-2021
Debiteuren algemeen	€ 404.312
Debiteuren belastingen	€ 559.478
Debiteuren bijstandsverlening	€ 1.168.009
Debiteuren inkomensvoorziening	€ 612.077
Debiteuren Wmo	€ 1.243
	€ 2.745.119
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ -19.185
Voorziening dubieuze debiteuren belastingen	€ -92.610
Voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen SoZa	€ -634.128
Totaal	€ 1.999.196

Debiteuren algemeen
In april 2022 moet er van de € 404.312 nog € 197.944 worden ontvangen van diverse instellingen.
Voor de waardecorrectie is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen ad. € 19.185

Debiteuren belastingen
In maart 2022 moet er van de € 559.478 nog ca. € 344.380 worden ontvangen aan gemeentelijke belastingen. Voor de waardecorrectie is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen ad.
€ 92.610

Debiteuren bijstandsverlening en inkomensvoorziening
Het betreft hier de vorderingen in relatie tot verstrekte bijstands- en inkomensvoorzieningen. Deze vorderingen zijn bij het opmaken van de jaarrekening gewaardeerd op inbaarheid. Voor de vermoedelijk oninbare vorderingen is een voorziening opgenomen.

Debiteuren Wmo
Dit bedrag zal worden afgewikkeld in 2022.

Rekening-courantverhouding met het Rijk (Schatkistbankieren)
Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden.

Wat is schatkistbankieren
Schatkistbankieren is simpelweg het aanhouden van middelen bij het ministerie van Financiën (de schatkist). Het Agentschap van de Generale Thesaurie voert binnen het ministerie van Financiën het schatkistbankieren uit. Alle deelnemers aan het schatkistbankieren hebben een privaatrechtelijke rekening-courantovereenkomst met de Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door het Agentschap.
Voor decentrale overheden betekent schatkistbankieren dat zij al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito’s bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden

Drempelbedrag
De gemeente Borger-Odoorn is dus ook verplicht om de overtollige middelen in ’s Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag vastgesteld dat, afhankelijk van het begrotingstotaal, buiten de schatkist mag worden gehouden.
Het drempelbedrag voor onze gemeente is:
-voor het 1e halfjaar van 2021 vastgesteld op € 530.878;
-voor het 2e halfjaar van 2021 vastgesteld op € 1.415.676 (wettelijke aanpassing drempelbedrag).
Het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat er gedurende het kwartaal elke kalenderdag buiten de schatkist is aangehouden, mag niet boven dit drempelbedrag liggen.
Het totaal aan middelen dat in 2021 door de gemeente Borger-Odoorn buiten ’s Rijks schatkist is gehouden bedraagt aan het eind van elk kwartaal € 0,-. Hiermee is dus voldaan aan de wettelijke verplichting.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar	**2021**		
(1)	**Drempelbedrag 1e halfjaar**	**531**			
	Drempelbedrag 2e halfjaar	**1416**			
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**69**	**73**	**16**	**7**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	462	458	1.400	1.409
(3b) = (2) > (1)	**Overschrijding van het drempelbedrag**	**-**	**-**	**-**	**-**

LIQUIDE MIDDELEN

Liquide middelen	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Bank	38.017	23.067
Overige liquide middelen	2.652	2.793
Totaal uitzettingen	**40.669**	**25.860**

OVERLOPENDE ACTIVA

Overlopende activa	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Nog te ontvangen uitkeringen van overheidslichamen	27.977	810.906
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.698.952	5.941.428
Totaal overlopende activa	**3.726.928**	**6.752.335**

Nog te ontvangen uitkeringen van overheidslichamen
Hieronder wordt een specificatie gegeven van de van het Rijk en overige overheden nog te ontvangen bedragen inzake uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Omschrijving	Saldo 1-jan 2021	toevoeging in 2021	afgewikkeld in 2021	stand 31-dec 2021
Min. SZW, afrekening BBZ	25.934		25.128	806
Min. BiZa, uitkering jeugd	735.301		735.301	-
Min. BZK, aanvulling alg. uitkering 2020	21.126		21.126	-
Min. VWS, afrekening Spuk 2020	28.545		1.374	27.171
Totaal	**810.906**	**-**	**782.929**	**27.977**

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen		
Hiervan kan de volgende specificatie worden gegeven		
Reinigingsrechten en huisvuilweging 4e kwartaal 2021	€	594.250
Toeristenbelasting en forensenbelasting 2021	€	960.577
Emco	€	87.000
Vergoeding afvalverwerking Nedvang	€	206.157
Gemeente Emmen	€	724.820
Wedeka	€	225.000
Vooruitbetaalde bedragen	€	397.081
Overige posten	€	504.067
	€	**3.698.952**

Reinigingsrechten en huisvuilweging 4e kwartaal 2021
De aanslagen voor reinigingsrechten en huisvuilweging voor het 4e kwartaal van 2021 zijn in januari 2022 opgelegd.

Toeristenbelasting en forensenbelasting 2021
De aanslagen voor toeristen- en forensenbelasting 2021 zijn in maart 2022 opgelegd.

Emco
Betreft de afrekening van het resultaat over 2021. Dit bedrag zal in 2022 worden ontvangen of verrekend.

Vergoeding afvalverwerking Nedvang
De gemeente heeft een deelnemersovereenkomst afgesloten met Nedvang.
Betreft de vergoeding van gescheiden ingezamelde, gerecyclede en vermarkte hoeveelheden verpakkingsafval.

Gemeente Emmen
Betreft diverse bedragen die nog met de gemeente Emmen moeten worden afgewikkeld.

Wedeka
Betreft de afrekening van het resultaat over 2021. Dit bedrag zal in 2022 worden ontvangen of verrekend.

Vooruitbetaald bedragen
Deze bedragen zijn grotendeels in 2022 afgewikkeld.

Overige posten
Deze bedragen zullen worden afgewikkeld in 2022.

Vaste passiva

EIGEN VERMOGEN

Eigen vermogen	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Algemene reserve	13.814.879	12.663.715
Overige bestemmingsreserves	15.256.041	11.044.646
Resultaat na bestemming	2.126.601	1.295.755
Totaal eigen vermogen	**31.197.522**	**25.004.117**

Algemene reserve
De omvang van de algemene reserve bedraagt eind 2021 € 13.814.879. Dit is de som van weerstandsdeel algemene reserve (WAR) + de vrije reserve (VAR). Ten opzichte van eind 2020 is deze reserve per saldo toegenomen met een bedrag van € 1.151.164.

Overige bestemmingsreserves
Er is een onderscheid tussen voorzieningen en bestemmingsreserves. Aan de voorziening kleeft een verplichting. Bovendien worden de voorzieningen niet tot het eigen vermogen gerekend. Een bestemmingsreserve maakt echter wel deel uit van het eigen vermogen. De aanwending van de bestemmingsreserves is vrijblijvender, omdat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending. De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt eind 2021 € 15.256.041. Ten opzichte van eind 2020 zijn deze reserves toegenomen met een bedrag van € 4.211.395.

Het verloop van de reserves in 2021 wordt in het volgende overzicht weergegeven. Een meer gedetailleerde specificatie per reserve is beschikbaar op de afdeling bestuurs- en concernondersteuning.

Omschrijving	Saldo 1-jan 2021	Toe-voeging	Ont-trekking	Bestemm. resultaat 2020	Vermind. dekking afschr.	Stand 31-dec 2021
ALGEMENE RESERVE						
Weerstandsdeel alg. reserve (WAR)	10.817.987	751.409	-			11.569.396
Vrije algemene reserve (VAR)	1.845.728	-	350.000-	749.755		2.245.483
Totaal algemene reserve	**12.663.715**	**751.409**	**350.000-**	**749.755**	**-**	**13.814.879**
BESTEMMINGSRESERVES						
Algemeen						
Bufferreserve grondbedrijf	2.108.935	417.954	294.354-			2.232.535
Herstructureringsfonds	58.596	-	-			58.596
Nog uit te voeren werken	4.127.986	7.676.265	4.127.986-			7.676.265
Generatiepact (vh begr. Saldo)	300.000	-	-			300.000
Aanpassing rijksweg 34	131.859	-	131.859-			0
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	116.194	57.820	97.460-			76.554
Onderhoud zwembaden	80.412	-	10.000-			70.412
Dorpshuis Exloo (vh welzijnsaccomm.)	28.038	4.085	-			32.123
Bestemmingsres. Kern & kader	34.194	60.000	-			94.194
Reserve rioleringen	229.664	58.826	-			288.490
Bestemmingsreserve afval	69.196	122.985	-			192.181
Reserve Toeristisch centrum Borger	169.656	-	-			169.656
Reserve deelgebiedvisie "De Monden"	160.000	-	20.000-			140.000
Bestemmingsreserve Coronacrisis	-	-	269.000-	546.000		277.000
subtotaal	*7.614.729*	*8.397.935*	*4.950.659-*	*546.000*	*-*	*11.608.006*
Gekoppelde reserves						
Gekoppelde reserves	3.429.917	318.719			100.601-	3.648.035
subtotaal	*3.429.917*	*318.719*	*-*	*-*	*100.601-*	*3.648.035*
Totaal bestemmingsreserves	**11.044.646**	**8.716.654**	**4.950.659-**	**546.000**	**100.601-**	**15.256.041**
Eindtotaal	**23.708.362**	**9.468.063**	**5.300.659-**	**1.295.755**	**100.601-**	**29.070.920**

In de kolom ‘bestemming resultaat 2020’ staat de toevoeging vermeld van het voordelig rekeningresultaat van het voorgaand boekjaar. In de kolom ‘vermindering ter dekking van afschrijvingen’ staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De aard en reden van iedere reserve worden hierna toegelicht.

Weerstandsdeel algemene reserve (WAR)
Buffer voor weerstandscapaciteit met het doel om alle risico's op te vangen waarvoor geen raming (voorziening als exploitatiepost) in de begroting is opgenomen.
De minimumomvang van de WAR wordt vastgesteld conform gekwantificeerde risico’s die uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijken.

Vrije algemene reserve (VAR)
De vrije reserve is ingesteld om eventuele rekeningtekorten op te vangen. Aanvullend is deze reserve beschikbaar voor incidenteel nieuw beleid.

Bufferreserve grondbedrijf
De reserve is bedoeld om verliezen op gronden op te kunnen vangen en het afdekken van onvoorzienbare risico’s en/of tegenvallers.

Herstructureringsfonds
Uitgaven passend binnen de doelstelling (creëren van een duurzame en veilige woon- en leefomgeving) kunnen worden gedekt uit dit fonds. Het fonds is tot dusverre gevoed uit de winstnemingen van de grondexploitatie en bestemming van het rekeningresultaat. De hoogte van het fonds is gebaseerd op een bedrag van € 5.500 per te slopen woning in een herstructureringsgebied.

Nog uit te voeren werken (NUW)
Het begrotings-/kalenderjaar loopt zeker bij projecten niet altijd parallel met de periode dat werkzaamheden worden uitgevoerd of realisatie plaatsvindt. Soms lopen projecten over de jaarwisseling heen en vindt de afronding en afrekening pas in het volgende jaar plaats. Er kunnen vertragingen optreden en er zijn ook werkzaamheden die niet in de winter kunnen worden uitgevoerd, afronding vindt dan in het volgende voorjaar plaats.
Dit betekent dat een groot aantal van de werkzaamheden op de lijst NUW inmiddels al zijn uitgevoerd. Andere projecten worden in het voorjaar van 2022 uitgevoerd.

De reserveringen zijn getoetst aan de volgende 3 criteria:
1. Er moet sprake zijn van een beleidsinhoudelijke noodzaak om de financiële middelen te behouden voor uitvoering van de prestatie in 2022.
2. De prestatie in het nieuwe begrotingsjaar moet zijn ingepast in het afdelingsplan voor 2022.
3. De financiële noodzaak van reservering moet aanwezig zijn (er zijn voor de uitvoering van de prestatie in een volgend begrotingsjaar geen middelen beschikbaar.)

Nog uit te voeren werken	**Bedrag**
Thema/taakveld	
Onze inwoners	
Begeleide participatie	461.635

Burgerzaken	82.000
Inkomensregelingen	50.000
Maatwerkdienstverlening 18+	82.000
Maatwerkvoorziening (WMO)	112.000
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	367.225
Openbaar basisonderwijs	10.000
Openbare orde en veiligheid	45.000
Samenkracht en burgerparticipatie	462.000
Volksgezondheid	360.000
Wijkteams	30.000
	2.061.860
Onze economie	
Economische promotie	160.000
	160.000
Onze toekomst	
Bestuur	1.712.000
Culturele presentatie	96.000
Media	100.000
Milieubeheer	199.660
Musea	10.000
	2.117.660
Onze leefomgeving	
Afval	18.000
Onderwijshuisvesting	227.590
Openbaar groen en openlucht recreatie	542.294
Ruimtelijke ordening	785.934
Sportaccommodaties	22.100
Verkeer en vervoer	36.327
Wonen en bouwen	248.000
	1.880.245
Overig	
Overhead	1.132.500
Uitkeringen gemeentefonds	324.000
	1.456.500
Totaal	**7.676.265**

Generatiepact
Deze reserve is in 2019 in het leven geroepen met het doel duurzame inzetbaarheid van oudere ambtenaren en nieuwe instroom van jongeren in de ambtelijke organisatie te realiseren.

Aanpassing rijksweg 34
Deze reserve is bedoeld voor dekking van de gemeentelijke kosten voor het oplossen van verkeersmaatregelen rond aanpassingen van de N34.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen
Deze reserves zijn gevormd ter dekking van toekomstige onderhoudsuitgaven (groot onderhoud) voor de diverse gebouwen en accommodaties.

Onderhoud zwembaden
In de begroting wordt jaarlijks het normbedrag voor onderhoud geraamd. De afwijking tussen deze norm en de werkelijkheid wordt met dit fonds gemuteerd.

Dorpshuis Exloo
Voorheen was deze reserve bedoeld voor onderhoud van welzijnsaccommodaties. Deze vallen nu onder het project Kern en Kader. In overeenstemming met de notitie reserves en voorzieningen is er een bedrag gereserveerd voor dorpshuis Exloo. Het restant is overgeheveld naar de reserve Kern en Kader.

Bestemmingsreserve Kern & Kader
Deze reserve is in 2006 ingesteld om boekwinsten en -verliezen op verkochte Kern & Kader gebouwen apart te houden.

Reserve riolering
De commissie BBV doet de aanbeveling om (als een gemeente een riooltarief hanteert) de gerealiseerde resultaten riolering te muteren op een bestemmingsreserve 'riolering'. Opgemerkt wordt dat het vormen van deze reserve het karakter van resultaatbestemming heeft en dat de toevoeging aan een dergelijke reserve dus geen last vormt die in de tariefberekening mag worden opgenomen.
De bestemmingsreserve riolering wordt gevoed vanuit efficiency- en of aanbestedingsvoordelen.

Bestemmingsreserve afval
In de kadernota 2016 is besloten om met ingang van de rekening 2015 efficiency verschillen op afval te storten in een bestemmingsreserve. Deze reserve kan dan worden ingezet om eventuele nadelen op afval in de exploitatie op te vangen.

Bestemmingsreserve Toeristisch Centrum Borger
Deze reserve is ingesteld om de kosten op te vangen voor het (eventueel) archeologisch onderzoek in dat gebied.

Reserve deelgebiedsvisie "De Monden"
Deze reserve is ingesteld om de kosten op te vangen voor gebiedsvisie "De Monden".

Bestemmingsreserve Coronacrisis
Deze reserve is ingesteld om de meerkosten of minder opbrengsten op te vangen die door de coronacrisis zijn ontstaan.

Gekoppelde reserves
Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet op investeringen met een economisch nut in volle omvang worden afgeschreven. Eventuele bijdragen van reserves mogen niet in mindering worden gebracht op het investeringsbedrag. Deze bijdragen moeten voor dezelfde looptijd als de betreffende investering ten gunste van de exploitatie worden gebracht. Op deze plaats worden alle reserves verantwoord die worden ingezet voor compensatie van de afschrijving van activa. De reserve is niet meer voor andere doeleinden beschikbaar.

Resultaat na bestemming
De rekening van baten en lasten sluit met een voordelig saldo van € 2.126.601

VOORZIENINGEN

Voorzieningen	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Voorzieningen	3.103.957	3.992.235
Totaal voorzieningen	**3.103.957**	**3.992.235**

Bij de bestemmingsreserves werd al aangegeven dat voorzieningen bij het vreemd vermogen horen. Met andere woorden, aan de voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending is niet vrijblijvend. Onder de voorzieningen zijn de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's opgenomen voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie (toevoeging bedrag) aan een reeds bestaande voorziening, is als een exploitatielast in het verslagjaar verantwoord. Alle aanwendingen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Het verloop van de voorzieningen in 2021 wordt in het volgende overzicht weergegeven.

Omschrijving	saldo 1-jan 2021	toevoeging	vrijval	aanwending	stand 31-dec 2021
VOORZIENINGEN					
Algemene voorzieningen					
Voorziening wethouderspensioenen	2.093.214	61.802		-71.129	2.083.887
Voorziening afval	12.312	5.649	-		17.961
Voorziening riolering	517.395	202.956		-22.171	698.181
Voorziening n.t.m. kosten GB Langhieten2	57.945	-		-20.345	37.600
Voorziening n.t.m. kosten GB Tiekamp 3	4.269	-			4.269
Voorziening n.t.m. kosten GB Exloërkijl III	3.000	1.675		-4.675	-
Voorziening n.t.m. kosten GB Noorderkijl 2	18.640	-		-12.440	6.200
Voorziening de Monden	110.784	-		-110.784	-
Voorziening Hunzevallei, tf landbouwwegen	106.505	-		-106.505	-
Voorziening wegen/verkeer, Rijksuitkering	523.812	-		-523.812	-
Voorziening Anne de Vriesstraat	109.571	-		-109.571	-
Voorziening Hart van Exloo	242.483	-		-242.483	-
Voorziening gebiedsfonds	-	56.550			56.550
subtotaal	*3.799.930*	*328.633*	-	*1.223.914-*	*2.904.648*
Onderhoudsvoorzieningen					
Ontwikkeling Poelkampen Ellertshaar	60.000	10.000			70.000
subtotaal	*60.000*	*10.000*	-	-	*70.000*
Van derden verkregen middelen met specifieke bestedingsverplichting					
Grafonderhoud Aukje Wolf	11.891	-			11.891
Natuurpark Aukje Wolf	120.414			-2.996	117.418
subtotaal	*132.305*	-	-	*2.996-*	*129.309*
Totaal voorzieningen	**3.992.235**	**338.633**	**-**	**1.226.910-**	**3.103.957**

De aard en reden van iedere voorziening worden hierna toegelicht.

Algemene voorzieningen
Voorziening wethouderspensioenen
De voorziening is ingesteld om pensioenverplichtingen van (oud)wethouders te kunnen nakomen.

Voorziening afval
Deze voorziening is gevormd door onderuitputting als gevolg van vertraging in investeringen. Deze middelen moeten volgens de financiële voorschriften (BBV) beschikbaar blijven voor de afvalverwerking.

Voorziening riolering
Deze voorziening wordt gevormd door resultaten vanuit tariefegalisatie en vertraging in investeringen en onderhoud van het rioolstelsel. Deze middelen moeten beschikbaar blijven voor rioleringstaken.

Voorziening nog te maken kosten grondbedrijf (Langhieten 2, Tiekamp 3, Noorderkijl II)
Er is een voorziening gevormd voor nog te maken kosten van de afgesloten plannen van het grondbedrijf.

Onderhoudsvoorzieningen
Ontwikkeling Poelkampen Ellertshaar
Er is door de gemeente Borger-Odoorn een overeenkomst gesloten met Vos Zand en Grind B.V. en Remix Droge Mortel B.V. ten behoeve van de ontwikkeling van de zandwinning Poelkampen te Ellertshaar. Gedurende de actieve zandwinning in het plangebied zal Vos Zand en Grind B.V. jaarlijks een bedrag groot € 10.000 aan de gemeente Borger-Odoorn voldoen. De betalingen eindigen na het beëindigen van het actief winnen van het zand. Het geld wordt door de gemeente Borger-Odoorn bestemd voor werkzaamheden, die de gemeente gedurende de exploitatieperiode uitvoert ten behoeve van de zandwinning.

Van derden verkregen middelen met specifieke bestedingsverplichting
Grafonderhoud graf Aukje Wolf
Het bestuur van de betreffende stichting heeft de gemeente verzocht om de grafmonumenten van mevrouw Aukje Wolf en wijlen haar ouders voor een termijn van vijftig jaar te onderhouden. Hierop heeft de raad positief beslist.

Natuurpark Aukje Wolf
De stichting Aukje Wolf beheert de nalatenschap van wijlen mevrouw Aukje Wolf. Het stichtingsbestuur heeft in samenwerking met de gemeente een natuurpark aangelegd in Valthermond. Voor het onderhoud is een deel van de nalatenschap gestort in een bij de gemeente belegde voorziening. De gemeente beheert dit bedrag en zorgt voor het onderhoud van het natuurpark.

VASTE SCHULDEN, LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar	**saldo 31-12-2021**	**saldo 31-12-2020**
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	30.110.566	34.584.269
Waarborgsommen	6.889	6.643
Totaal vaste schulden	**30.117.455**	**34.590.912**

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de vaste schulden in 2021.

Vaste schulden	saldo 01-01-2021	opgenomen	aflossing	saldo 31-12-2021
Binnenl. banken en ov. fin. instellingen	34.584.270		4.473.703	30.110.567
Waarborgsommen	6.643	246		6.889
Totaal vaste schulden	**34.590.913**	**246**	**4.473.703**	**30.117.456**

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
De totale rentelast voor het jaar 2021 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 452.144

Vlottende passiva

NETTO VLOTTENDE SCHULDEN, LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	**saldo 31-12-2021**	**saldo 31-12-2020**
Bank- en girosaldi	6.405.326	4.129.553
Overige schulden	2.361.399	2.597.968
Totaal netto vlottende schulden	**8.766.725**	**6.727.521**

Bank- en girosaldi
Betreft de schuld in rekening-courant aan de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Overige schulden	Saldo 31-12-2021
Crediteuren publiekrechtelijk	€ 303.588
Crediteuren algemeen	€ 1.948.168
Nog af te dragen btw	€ 104.025
Kortlopende waarborgsommen	€ 5.618
Totaal	€ 2.361.399

Crediteuren publiekrechtelijk
Dit bedrag is in april 2022 afgewikkeld.

Crediteuren algemeen
Dit bedrag is in april 2022 afgewikkeld.

Nog af te dragen btw
Deze post zal zich in 2022 afwikkelen.

Kortlopende waarborgsommen
Het gaat hierbij om de door de huurders gestorte waarborgsommen m.b.t. Grote Brink 2b, 2c en 2d te Borger.

OVERLOPENDE PASSIVA

Overlopende passiva	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2020
Nog te betalen bedragen	5.098.234	6.646.883
Nog te besteden uitkeringen van overheidslichamen	1.524.352	
Overige vooruitontvangen bedragen	86.775	158.776
Totaal overlopende passiva	**6.709.361**	**6.805.659**

Nog te betalen bedragen		
Hiervan kan de volgende specificatie worden gegeven		
Te betalen rente langlopende leningen o/g	€	222.209
Gemeente Emmen	€	257.146
Sociaal Domein	€	1.469.366
Af te dragen loonheffing en pensioenpremies	€	1.057.507
Min. v. SoZa en Werkgelegenheid, terugbetaling TOZO 2021	€	811.177
Overige nog te betalen posten	€	1.280.829
	€	**5.098.234**

Te betalen rente langlopende leningen o/g
Het gaat hierbij om de renteverplichting over 2021 die in de loop van 2022 zal worden betaald.

Gemeente Emmen
Betreft diverse nota's welke zullen worden betaald aan de gemeente Emmen in 2022

Sociaal Domein
Het gaat hierbij om aangegane verplichtingen aan cliënten en zorgaanbieders in het kader van het sociaal domein. Deze betalingen zullen zich in 2022 afwikkelen.

Af te dragen loonheffing en pensioenpremies
De afdrachten hebben in januari 2022 plaatsgevonden

Ministerie van SoZa en Werkgelegenheid
Betreft de terugbetaling van het teveel ontvangen bedrag inzake de TOZO-regeling over 2021.

Overige nog te betalen posten
De afwikkeling van deze posten vindt in 2022 plaats.

Nog te besteden uitkeringen van overheidslichamen
Hieronder wordt een specificatie gegeven van de nog te besteden uitkeringen van het Rijk of de provincie met een specifiek bestedingsdoel.

Omschrijving	stand 31-dec 2021
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	87.466
Provincie Drenthe, deelvisie De Monden	110.784
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, wegen en verkeer	63.479
Provincie Drenthe, Anne de Vriesstraat	109.571
Provincie Drenthe, Hart van Exloo	242.483
Provincie Drenthe, aanpassing afslag N34 Klijndijk en Odoorn	568.986
Provincie Drenthe, Zuiderdiep Valthermond	239.930
Provincie Drenthe, Hunzevallei	100.000
Provincie Drenthe, Fietsbrug N34	1.653
Totaal	**1.524.352**

Overige vooruitontvangen bedragen
De overige vooruitontvangen bedragen zijn afgewikkeld in 2022.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen.

Eind 2021 staat de gemeente Borger-Odoorn borg voor een bedrag van € 26.021.537 aan door derden verstrekte geldleningen. Er zijn in 2021 geen aanspraken gedaan op de verleende borg- en garantstellingen.

Nr.	Oorspronkelijk bedrag	Omschrijving	Rente perc.	Boekw. 1-01-21	Aflossing	Boekw. 31-12-2021	Garant of achtervang	Percentage dekking	Bedrag garant
St. Woon- en Zorgcentr. "de Paasbergen" (St. Leveste)									
1	3.024.356	Herfinanciering	3,670	1.512.178	100.812	1.411.366	garant	100,00%	1.411.366
2	453.780	Consolidatie vlottende schuld	6,990	396.652	396.652		garant	100,00%	
3	558.191	Herfinanciering	4,760	480.443	8.624	471.819	garant	100,00%	471.819
Stichting Woonservice Drenthe									
4	2.500.000	Herfinanciering		1.528.563	99.561	1.429.002	achtervang	50,00%	714.501
5	849.474	Herfinanciering	n.n.b	594.632	594.632		garant	100,00%	
6	1.434.000	Herfinanciering		830.211	37.737	792.474	garant	100,00%	792.474
7	1.102.165	Financiering woonproject	7,600	847.251	24.765	822.486	garant	100,00%	822.486
8	3.750.000	Uitbreiding met verpleegdependance	-	2.887.710	74.251	2.813.459	garant	100,00%	2.813.459
9	5.000.000	Achtervang, percentage dekking 50		5.000.000		5.000.000	achtervang	50,00%	2.500.000
10	5.000.000	Achtervang, percentage dekking 50		5.000.000		5.000.000	achtervang	50,00%	2.500.000
Stichting Lefier									
11	868.005	Herfinanciering DV 1332	4,950	528.980	29.959	499.021	garant	100,00%	499.021
12	15.000.000	Achtervang, percentage dekking 50		15.000.000		15.000.000	achtervang	50,00%	7.500.000
13	10.000.000	Achtervang, percentage dekking 50		10.000.000		10.000.000	achtervang	50,00%	5.000.000
Dorpshuis "De Viersprong" Buinerveen									

14	34.034	renovatie dorpshuis te Buinerveen	34.034		34.034	garant	100,00%	34.034
VV Nieuw-Buinen								
15	150.000	Nieuwe sportcomplex	150.000		150.000	garant	100,00%	150.000
St. Borger Prehistorisch hart van Nederland								
16	745.000	Lening BNG	745.000	24.833	720.167	garant	100,00%	720.167
Diversen								
17	-	Garantieverstrekking "eigen woningen"	117.294	25.084	92.210	garant	100,00%	92.210
			45.652.948	**1.416.910**	**44.236.038**			**26.021.537**

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen voor verlofdagen
De arbeidskosten gerelateerde verplichtingen voor de verlofdagen bedragen voor het gemeentepersoneel eind 2021 € 587.987,90

Langlopende contracten
Contractuele inkopen met een waarde van meer dan € 50.000

Leverancier	**Levering**	**Inkoopwaarde**	**Contractprocedure**	**Contractvorm**	**Einddatum**
Pink Roccade	Aankoop en onderhoud software	€ 398.329,00	Enkelvoudig onderhands		Onbepaald
SUEZ Recycling and Recovery	Afvalinzameling en glasinzameling	€ 480.439,00	Europees openbaar	Overeenkomst	31-12-2024
De Vier Gewesten BV	Overeenkomst doelgroepenvervoer	€ 429.653,00	Europees openbaar	Overeenkomst	31-7-2022
Attero B.V.	Overeenkomst inzake be- en/of verwerking huishoudelijke GFT afval	€ 296.537,00	Europees openbaar	Overeenkomst	31-12-2023
Imtech Infra	Onderhoud openbare verlichting	€ 355.234,00	Europees openbaar	Overeenkomst	30-5-2022
DVEP Energie B.V.	Levering van gas en elektra	€ 218.787,00	Europees openbaar	Overeenkomst	31-12-2022
Visschedijk Schoonmaak NO BV	Schoonmaakdienstverlening en glasbewassing	€ 200.084,00	Europees openbaar	Overeenkomst	31-12-2022

SIGHT Landscaping b.v.	Onkruidbeheersing	€ 89.120,00	Europees openbaar	Overeenkomst	28-2-2022
Maandag Interim Management B.V.	Raamovereenkomst Master Vendor externe inhuur	€ 80.124,00	Europees openbaar	Raamovereenkomst	3-10-2023
Slump Oil B.V.	Raamovereenkomst levering brandstoffen	€ 157.440,00	Europees openbaar	Raamovereenkomst	30-6-2023
Maandag Interim Talent B.V.	Raamovereenkomst Master Vendor externe inhuur	€ 52.198,00	Europees openbaar	Raamovereenkomst	3-10-2023
Robertus Mechanisatie B.V.	Leveren en onderhouden van tractoren	€ 77.706,00	Meervoudig onderhands	Overeenkomst	15-6-2022
De Groot Installatiegroep	Preventief en correctief onderhoud elektronisch	€ 109.578,00	Meervoudig onderhands	Overeenkomst	30-9-2022
Lindhorst Huisvestingsadviseurs	Conditie- en oppervlaktemeting	€ 63.802,00	Meervoudig onderhands	Raamovereenkomst	21-4-2025
Brands Bouw B.V.	Planmatig, preventief en correctief bouwkundig onderhoud	€ 73.971,00	Meervoudig onderhands	Raamovereenkomst	31-12-2025
Diverse zorgleveranciers	Wmo; begeleiding	1.842.962	Europees openbaar / Open House	Raamovereenkomst	31-12-2028
Diverse zorgleveranciers	Wmo; hulp bij huishouden	2.812.129	Europees openbaar / Open House	Raamovereenkomst	31-12-2022
Diverse zorgleveranciers	Jeugdzorg	7.501.565	Europees openbaar / Open House	Raamovereenkomst	31-12-2028
Meyra BV	Rolstoelvoorzieningen	244.567	Europees openbaar	Raamovereenkomst	31-3-2023
Meyra BV	Wmo vervoermiddelen	291.178	Europees openbaar	Raamovereenkomst	31-3-2023
De Vier Gewesten BV	Doelgroepenvervoer	208.293	Europees openbaar	Raamovereenkomst	31-7-2024
De Vier Gewesten BV	Doelgroepenvervoer	146.569	Europees openbaar	Raamovereenkomst	31-7-2024
Diverse leverancier	Woonvoorzieningen	207.369	Europees openbaar / Casuïstiek	Raamovereenkomst / Incidenteel	30-6-2022 / incidenteel

Eigen bijdrage op grond van de WMO
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het rekeningresultaat

Het rekeningresultaat is volgens de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) weergegeven in:

- Het saldo van baten en lasten van € 6.193.405 voordelig.
  Dit is het resultaat van de 4 thema's, algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige baten en lasten.
- Het gerealiseerd resultaat van € 2.126.601 voordelig.
  Dit is het uiteindelijke resultaat dat is ontstaan na de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Begrotingsrechtmatigheid

Het aanpassen van de begroting raakt in de basis het budgetrecht van de raad. In onze financiële verordening is vastgelegd dat de raad autoriseert op thema niveau. Dat betekent dat begrotingswijzigingen buiten een thema aan de raad voor besluitvorming moeten worden voorgelegd. De wijzigingen per thema ten opzichte van de begroting worden in de bestuursrapportages inzichtelijk gemaakt. Dit jaar bevatten de jaarstukken meer dan in andere jaren wijzigingen op de thema's. Dit wordt veroorzaakt doordat de lijst met Nog uit te voeren werken (NUW) dit jaar hoger uitvalt dan in andere jaren. Dit komt vooral doordat we meer budget uit 2021 hebben gereserveerd als gevolg van corona. Tevens hebben we momenteel te maken met een aantal grote projecten zoals de Regio Deal en de Omgevingswet waar veel middelen in omgaan. In Bestuursrapportage 2021-II is wel een eerste aanzet gemaakt van NUW reserveringen, maar in werkelijkheid valt de lijst hoger uit en hiervoor hebben we de begroting moeten aanpassen.

Tevens hebben wij te maken met een aantal begrotingsafwijkingen op de taakvelden. Afwijkingen op de taakvelden van meer dan € 25.000 zijn verklaard in het onderdeel 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten'. Indien uw raad de jaarrekening vaststelt, stemt uw raad in met deze afwijkingen en de toelichting van ons college. Op deze manier autoriseert uw raad de afwijkingen en worden de afwijkingen rechtmatig en wordt voldaan aan de begrotingsrechtmatigheid. Deze werkwijze wijkt niet af van voorgaande jaren.
Ook is in de toelichting op de balans van investeringen, groter dan € 50.000 de uitputting van de investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven. Op de investeringskredieten zijn overschrijdingen geconstateerd, maar niet alle overschrijdingen leiden tot een begrotingsonrechtmatigheid. Zo zijn er bijvoorbeeld overschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Uit een analyse van alle investeringskredieten in 2021 blijkt dat een bedrag van ruim € 92.000 als onrechtmatig moet worden gekwalificeerd.

Hierna volgt een overzicht van de baten en lasten per thema. In het onderdeel 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten' wordt er een analyse gegeven van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening.

	Primitieve begroting 2021			Actuele begroting 2021			Werkelijk 2021		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.2 Burgerzaken	848	344	-504	1.069	344	-725	1.002	293	-708
4.1 Openbaar basisonderwijs	126	24	-102	136	24	-112	130	16	-114
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.313	371	-942	1.409	487	-922	1.440	484	-956
5.1 Sportbeleid en activering	419	37	-382	427	125	-302	420	133	-287
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.448		-1.448	1.615	70	-1.545	1.530	70	-1.460
6.2 Wijkteams	3.862		-3.862	3.904		-3.904	3.893	29	-3.864

6.3 Inkomensregelingen	8.726	7.231	-1.495	10.445	9.343	-1.103	8.683	8.436	-247
6.4 Begeleide participatie	5.140		-5.140	5.362	462	-4.901	5.024	462	-4.563
6.5 Arbeidsparticipatie	844	15	-829	628	11	-617	656	12	-644
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	570	10	-560	727	10	-717	837	7	-829
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	6.023	72	-5.951	6.541	132	-6.409	6.290	127	-6.163
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	5.616		-5.616	7.644		-7.644	7.825	57	-7.768
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	22		-22	22		-22	22		-22
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	752		-752	539		-539	583		-583
7.1 Volksgezondheid	1.106		-1.106	1.129	105	-1.024	1.084	106	-978
Totaal Onze inwoners	**36.815**	**8.104**	**-28.711**	**41.597**	**11.113**	**-30.486**	**39.419**	**10.232**	**-29.186**
3.1 Economische ontwikkeling	44		-44	44		-44	45		-45
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur							172	127	-45
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4	11	7	54	56	2	43	56	12
3.4 Economische promotie	514	1.565	1.051	497	1.647	1.151	490	1.827	1.337
Totaal Onze economie	**562**	**1.576**	**1.014**	**595**	**1.703**	**1.109**	**750**	**2.010**	**1.259**
0.1 Bestuur	1.997		-1.997	1.968	1.278	-689	2.008	1.276	-732
5.3 Cult.presentatie, -productie en -partic.	150		-150	221	26	-195	197	26	-171
5.4 Musea	210	5	-205	215	5	-211	217	5	-213
5.6 Media	941		-941	660	200	-460	646	200	-446
7.4 Milieubeheer	655	19	-636	981	150	-831	1.072	135	-937
Totaal Onze toekomst	**3.953**	**24**	**-3.929**	**4.045**	**1.659**	**-2.386**	**4.140**	**1.642**	**-2.499**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	768	178	-590	430	178	-252	328	157	-171
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.475	1	-1.474	1.489	1	-1.489	1.484	2	-1.482
1.2 Openbare orde en veiligheid	167		-167	208	66	-142	215	66	-149
2.1 Verkeer en vervoer	3.563	74	-3.489	3.679	74	-3.605	3.096	35	-3.060
4.2 Onderwijshuisvesting	938	70	-868	905	247	-658	949	266	-683
5.2 Sportaccommodaties	1.662	260	-1.403	2.013	315	-1.698	2.003	236	-1.767
5.5 Cultureel erfgoed							22		-22
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.254	29	-3.225	3.562	156	-3.406	3.734	186	-3.549
7.2 Riolering	2.079	3.115	1.037	2.074	3.121	1.047	1.865	3.188	1.323
7.3 Afval	1.819	2.677	857	1.878	2.733	855	1.896	2.910	1.015
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	435	158	-277	435	158	-277	340	143	-197
8.1 Ruimtelijke ordening	1.608	35	-1.573	1.723	97	-1.627	1.634	169	-1.465
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	199	100	-99	69	100	31	2.939	3.287	348
8.3 Wonen en bouwen	934	522	-411	1.008	1.033	25	1.008	1.394	385
Totaal Onze leefomgeving	**18.901**	**7.219**	**-11.682**	**19.473**	**8.279**	**-11.196**	**21.513**	**12.039**	**-9.474**
Totaal thema's	**60.231**	**16.923**	**-43.308**	**65.710**	**22.754**	**-42.959**	**65.822**	**25.923**	**-39.900**
0.5 Treasury	775	1.002	227	825	1.052	227	447	685	238

0.61	OZB woningen	55	4.786	4.731	128	4.990	4.862	134	5.110	4.976
0.62	OZB niet-woningen	57	1.554	1.497	57	1.554	1.497	57	1.436	1.379
0.64	Belastingen overig	252		-252	252		-252	233	3	-230
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	24	46.117	46.094	24	48.690	48.667	9	49.037	49.028
Totaal algemene dekkingsmiddelen		**1.163**	**53.459**	**52.297**	**1.286**	**56.286**	**55.001**	**880**	**56.271**	**55.391**
0.4	Overhead	8.713	142	-8.571	8.700	103	-8.597	9.187	50	-9.137
0.8	Overige baten en lasten	-116	-50	66	-266	-50	216	92	20	-72
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)							91		-91
Totaal overhead, overige baten en lasten en VpB		**8.597**	**92**	**-8.505**	**8.434**	**53**	**-8.381**	**9.370**	**70**	**-9.300**
Saldo van baten en lasten		**69.991**	**70.474**	**484**	**75.430**	**79.093**	**3.661**	**76.072**	**82.264**	**6.191**
0.10	**Mutaties reserves**	**751**	**310**	**-442**	**8.543**	**5.095**	**-3.449**	**9.468**	**5.401**	**-4.067**
Resultaat		**70.742**	**70.784**	**42**	**83.973**	**84.188**	**215**	**85.540**	**87.665**	**2.124**

Onze inwoners

		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
T0.2	Burgerzaken	67	-51	17	60	0			7	-51
T4.1	Openbaar basisonderwijs	6	-8	-2			0		6	-8
T4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-31	-3	-34	-95	0	0		64	-3
T5.1	Sportbeleid en activering	7	8	15	13	8			-6	
T6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	85		85	-20	0	0		105	
T6.2	Wijkteams	11	29	40	84	7			-73	22
T6.3	Inkomensregelingen	1.762	-907	856	-29	0			1.791	-907
T6.4	Begeleide participatie	338		338	0	0			338	
T6.5	Arbeidsparticipatie	-28	1	-27	-46	0			18	1
T6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-110	-3	-112	-98	0			-12	-3
T6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	251	-5	246	53	0			198	-5
T6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-181	57	-124	-42	57			-139	
T6.81	Geëscaleerde zorg 18+				0	0				
T6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-44		-44	10	0			-54	
T7.1	Volksgezondheid	45	1	46	53	0			-8	1
Totaal		**2.178**	**-881**	**1.300**	**-57**	**72**			**2.235**	**-953**

Burgerzaken

Te verklaren verschil: Baten €-50.198 *Nadeel*

Zowel bij de Burgerlijke Stand als bij de reisdocumenten is de opbrengst lager dan begroot. Dit is veroorzaakt doordat er minder huwelijken/geregistreerde partnerschappen zijn afgesloten en er kennelijk ook minder gereisd is. Beide zijn waarschijnlijk het gevolg van de Covid-19 crisis.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Te verklaren verschil: Lasten € 63.867 *Voordeel*

Dit voordeel wordt gecompenseerd door een nadeel in de bedrijfsvoering. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Samenkracht en burgerparticipatie

Te verklaren verschil: Lasten € 104.743 *Voordeel*

De posten Hunzeproject en Schoon, heel en veilig hebben voordelen. Ook is er een voordeel ontstaan op het flexibel subsidiebudget. Er zijn minder project gesubsidieerd. Corona heeft daar waarschijnlijk een rol in gespeeld. Ook zit er een voordeel op het budget stelpost Kern & Kader. Dit voordeel van € 60.000 wordt conform Kern & Kader beleid in de reserve Kern & Kader gestort. Er is een nadeel op de post kinderopvang voortkomend uit sociaal medische indicaties. Dit betreft kinderopvang die de gemeente vergoedt.

Wijkteams

Te verklaren verschil: Lasten € -73.226 *Nadeel*

We hebben meer uitgegeven aan jeugdpreventie activiteiten dan was begroot. Dit komt doordat we een aantal meerjarige subsidierelaties waren aangegaan die pas vanaf 2022 konden worden afgebouwd. De overschrijding is daardoor incidenteel. Tevens vallen de kosten van de ICT van de stichting sociale teams hoger uit dan begroot. Dat komt doordat het aantal laptops en telefoons de afgelopen jaren is uitgebreid. De stichting onderzoekt momenteel hoe zij kunnen besparen op ICT kosten.

Inkomensregelingen

Te verklaren verschil: Lasten € 1.791.354 *Voordeel*

Het voordeel op dit taakveld bestaat uit verschillende componenten:
1. We hebben een voordeel gerealiseerd op de kosten voor bijstand, IOAW en IOAZ. Dit komt grotendeels doordat de definitieve BUIG uitkering hoger was vanwege coronacompensatie, maar we hebben geen extra kosten gehad. Het totale voordeel op deze regelingen is ten opzichte van BERAP II ongeveer € 500.000.
2. De minimavoorzieningen hebben per saldo een klein voordeel. Het nadeel op de bijzondere bijstand wordt ruim gecompenseerd door het voordeel op de webwinkel.
3. De TOZO bevat een voordeel van circa € 200.000. Dit voordeel zit in de afrekening 2020 op het onderdeel uitvoeringskosten.
4. De TOZO 2021 geeft ook een groot voordeel, omdat we minder kosten hebben gemaakt dan we aan rijksbijdrage hebben ontvangen. Dit bedrag wordt door het Rijk teruggevorderd. Het gaat om circa € 800.000. Zie ook de toelichting op de baten van dit taakveld.

Te verklaren verschil: Baten €-906.389 *Nadeel*

Het nadeel op de baten wordt veroorzaakt doordat er minder is afgelost op leenbijstand dan was begroot. Tevens is er minder bijzondere bijstand teruggevorderd dan begroot. De TOZO 2021 geeft ook een nadeel op de baten, omdat een deel van de baten door het Rijk wordt teruggevorderd.

Begeleide participatie

Te verklaren verschil: Lasten € 337.845 *Voordeel*

De voordelen zijn ontstaan door overschotten op de jaarrekeningen van de WSW bedrijven Emco en Wedeka die de deelnemende gemeenten terug ontvangen. De Covid-19 compensatie die de WSW bedrijven in 2021 hebben ontvangen heeft hierin een grote rol gespeeld.

Maatwerkdienstverlening 18+

Te verklaren verschil: Lasten € 197.932 *Voordeel*

Er is een voordeel ontstaan op de schuldhulpverlening. Ondanks corona zien we nog geen toename in het aantal inwoners met schuldhulpverlening. Op het gebied van de Wmo vallen de kosten van Wmo Begeleiding lager uit dan begroot. De kosten op de huishoudelijke hulp zijn in 2021 echter hoger dan begroot en vallen fors hoger uit dan in 2020. We zien dat de ingevoerde eigen bijdrage van € 19 per maand en de vergrijzing hier een grote rol in spelen.

Maatwerkdienstverlening 18-

Te verklaren verschil: Lasten € -139.937 *Nadeel*

De kosten voor de jeugdhulp vielen hoger uit dan begroot. Dit komt doordat de declaraties in de laatste maanden van 2021 hoger uitvielen dan waar in de prognose vanuit is gegaan. In 2022 treedt het nieuwe woonplaatsbeginsel in werking. Daardoor verwachten we minder kosten te maken, omdat er relatief veel kosten zijn veroorzaakt door Voogdij problematiek. We zullen het budget dit jaar nauwlettend monitoren om te bepalen of het voldoende is.

Geëscaleerde zorg 18-

Te verklaren verschil: Lasten € -54.506 *Nadeel*

Dit taakveld betreft ook jeugdhulp. Hieronder vallen o.a. de PGB's van jeugdhulp en de kosten voor veilig thuis Drenthe. Het nadeel ontstaat doordat de PGB's voor jeugdhulp hoger uitvielen dan was begroot. De PGB's vallen overigens lager uit dan in 2020.

Onze economie

Taakvelden		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
T3.1	Economische ontwikkeling	-1		-1	0	0			-1	
T3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-172	127	-45					-172	127
T3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	11		10	0	0			11	
T3.4	Economische promotie	7	180	186	-22	0			29	180
Totaal		**-155**	**307**	**150**	**-22**				**-133**	**307**

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Te verklaren verschil: Lasten € -171.756 *Nadeel*

Algemeen:
In de begroting zijn de lasten en baten van het grondbedrijf niet geraamd, omdat het grondbedrijf voor de exploitatie van de gemeente neutraal verloopt. Eventuele winstnemingen/mutaties voorzieningen in het grondbedrijf worden verrekend met de reserves (taakveld 0.10). In 2021 is het negatief saldo met € 46.840 toegenomen. Dit bedrag wordt gedekt uit de bufferreserve gronden.
Voor een uitgebreide toelichting betreffende het grondbedrijf verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.

Te verklaren verschil: Baten €126.723 *Voordeel*

Zie tekst lasten.

Economische promotie

Te verklaren verschil: Lasten € 28.834 *Voordeel*

Het voordeel betreft de terugvordering van de bedrijvenregeling van de provincie Drenthe.

Te verklaren verschil: Baten €179.283 *Voordeel*

Het voordeel is ontstaan door hogere opbrengsten op de toeristenbelasting dan begroot.

Onze toekomst

Taakvelden		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
T0.1	Bestuur	-40	-2	-43	-51	0			11	-2
T5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	24		24			24			
T5.4	Musea	-2		-2	5	0	3		-10	
T5.6	Media	14		14	15	0			-1	
T7.4	Milieubeheer	-91	-15	-106	-1	0	13		-103	-15
Totaal		**-95**	**-17**	**-113**	**-32**		**40**		**-103**	**-17**

Milieubeheer

Te verklaren verschil: Lasten € -103.591 *Nadeel*

Het nadeel wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage aan het RUD. De kosten zijn hoger door enerzijds de hogere deelnemersbijdrage 2021 en anderzijds door extra uitgevoerde opdrachten die buiten deze deelnemersbijdrage vallen.
De extra uitgevoerde opdrachten betroffen o.a. extra uren BOA, luchtadvies, toezicht/handhaving windturbines en de toezicht op complexe zaken.
Door de lage rentestand zijn de rente-vergoedingen op de zonne- en duurzaamheidsleningen lager dan begroot. Dit heeft een voordelig effect op het saldo van het taakveld.

Onze leefomgeving

Taakvelden		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
T0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	102	-21	81	34	0	72		-4	-21
T1.1	Crisisbeheersing en brandweer	5	1	7	0	0	2		3	1
T1.2	Openbare orde en veiligheid	-7		-7	25	0			-32	
T2.1	Verkeer en vervoer	583	-39	545	80	0	588		-85	-39
T4.2	Onderwijshuisvesting	-44	19	-25	0	0	9		-53	19
T5.2	Sportaccommodaties	10	-79	-69	15	0	57		-62	-79
T5.5	Cultureel erfgoed	-22		-22			0		-22	
T5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-172	30	-143	-184	0	39		-27	30
T7.2	Riolering	209	67	276	131	0	156		-78	67
T7.3	Afval	-18	177	160	-26	0	16		-8	177
T7.5	Begraafplaatsen en crematoria	95	-15	80	98	0	13		-16	-15
T8.1	Ruimtelijke ordening	89	72	162	-14	73	118		-15	-1
T8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-2.870	3.187	317	-16	0	0		-2.854	3.187
T8.3	Wonen en bouwen		361	360	-97	0	68		29	361
Totaal		**-2.040**	**3.760**	**1.722**	**46**	**73**	**1.138**		**-3.224**	**3.687**

Openbare orde en veiligheid

Te verklaren verschil: Lasten € -31.621 *Nadeel*

Dit nadeel wordt gecompenseerd door een voordeel in de bedrijfsvoering. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Verkeer en vervoer

Te verklaren verschil: Lasten € -85.251 *Nadeel*

Voor de invoering van 60 km zones op plattelandswegen en voor extra bebording fietspaden (bromfiets naar de rijbaan) zijn extra kosten gemaakt. Ook voor kom- en straatnaamborden zijn meer kosten gemaakt, door o.a. vandalisme en diefstal.
De post openbare verlichting is overschreden op de onderdelen onderhoud en energie. Oorzaak van de overschrijding op onderhoud is hoofdzakelijk het afboeken van aanrijdingsschades van voorgaande jaren. Hierover was discussie met het bedrijf dat de schades heeft hersteld. In 2021 zijn hier definitieve afspraken over gemaakt. Bij energie is sprake van een nieuw energiecontract per 1-1-2021 en zijn de netwerkkosten t.o.v. voorgaande jaren gestegen.
Door de extreme sneeuwval in het begin van het jaar zijn er extra kosten gemaakt op de aankoop zout. Tevens vielen daardoor de kosten voor het onderhoud materieel hoger uit.

Te verklaren verschil: Baten €-38.844 *Nadeel*

Er zijn minder uren toegerekend aan projecten waardoor een nadeel ontstaat. Door ontvangen schadevergoedingen en een ontvangen provinciale subsidie voor wegbelijning wordt het nadeel enigszins gecompenseerd.

Onderwijshuisvesting

Te verklaren verschil: Lasten € -53.645 *Nadeel*

Het nadeel wordt grotendeels veroorzaakt door hogere onderhoudskosten op schoolgebouwen gevestigd in een gemeentelijke MFA, extra huur wissellokaal MFA Borger, opstellen van een leerlingenprognose en gemaakte kosten in verband met de verhuizing van het Esdal-college.
De overschrijding op de onderhoudskosten op schoolgebouwen gevestigd in een gemeentelijke MFA worden gedekt uit de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen. De dekking uit de reserve komt niet tot uitdrukking op dit taakveld, maar op het taakveld 0.10.

Sportaccommodaties

Te verklaren verschil: Lasten € -63.664 *Nadeel*

De overschrijding komt grotendeels door Covid-19. Er is meer uitgegeven aan schoonmaak van de gebouwen en de beheerders van de sportkantines hebben compensatie ontvangen. Uit de paragraaf Covid-19 blijkt dat dit nadeel door andere Covid-19 opbrengsten wordt gedekt. Daarnaast waren de kosten voor het onderhoud van sportvelden hoger.

Te verklaren verschil: Baten € -78.625 *Nadeel*

Het nadeel wordt veroorzaakt door de lagere huuropbrengsten. Op basis van gemeentelijk beleid zijn vanwege Covid-19 niet alle huren geïnd. Uit de paragraaf Covid-19 blijkt dat dit nadeel door andere Covid-19 opbrengsten wordt gedekt.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Te verklaren verschil: Lasten € -27.258 *Nadeel*

De kosten voor het materieel hebben een overschrijding door de oplopende brandstof- en materiaalprijzen. Dit geldt ook voor de kosten tav de exploitatie van de gemeentewerf. Het uitvoeren van de werkzaamheden voortkomend uit de bosvisie waren eveneens hoger dan het begrote budget.
De kosten voor de eikenprocessierups zijn lager dan begroot. Door het preventief bestrijden van de rups in het voorjaar zijn er minder kosten gemaakt voor het wegzuigen van de nesten.

Te verklaren verschil: Baten €29.935 *Voordeel*

De baten zijn hoger dan begroot door o.a. het ontvangen van meer loonsubsidies voor een aantal medewerkers.

Riolering

Te verklaren verschil: Lasten € -77.553 *Nadeel*

Het nadeel wordt o.a. veroorzaakt door een bijdrage aan de voorziening i.v.m. onderuitputting kapitaallasten. Het voordeel op de kapitaallasten wordt echter niet meegenomen op dit taakveld.
De verschillen op de kapitaallasten zijn uit alle taakvelden gefilterd en worden centraal verklaard.
Voor een uitgebreide toelichting van de verschillen tussen begroting en rekening verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen.
Opgemerkt wordt, dat de hier genoemde saldi niet aansluiten met de bedragen genoemd in de paragraaf Lokale heffingen, omdat conform de BBV (begrotingsvoorschriften) aan riolering ook bedragen extra comptabel zijn toegerekend zoals bijvoorbeeld de BTW.

Te verklaren verschil: Baten €66.514 *Voordeel*

Als gevolg van wijzigingen in het areaal en stijging van de WOZ-waardes van de woningen is de opbrengst hoger dan geraamd.

Afval

Voor een uitgebreide toelichting op afval verwijzen u naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Te verklaren verschil: Baten €177.642 Voordeel

Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door hogere opbrengsten reinigingsrechten (meer kilo's en ledigingen restafval).

Opgemerkt wordt dat de hier genoemde saldi niet aansluiten met de bedragen genoemd in de paragraaf Lokale Heffingen, omdat conform de BBV, aan het taakveld afval ook extra comptabel bedragen zijn toegerekend zoals bijvoorbeeld de BTW. Een uitgebreide toelichting op afval verwijzen u naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Te verklaren verschil: Lasten € -2.854.905 *Nadeel*

Algemeen:
In de begroting zijn de lasten en baten van het grondbedrijf niet geraamd, omdat het grondbedrijf voor de exploitatie van de gemeente neutraal verloopt. Eventuele winstnemingen/mutaties voorzieningen in het grondbedrijf worden verrekend met de reserves (taakveld 0.10).
Het verschil dat wordt veroorzaakt door winstnemingen en eventuele mutaties in de voorzieningen bedraagt per saldo € 302.115 en komt ten gunste van de bufferreserve gronden. Het restant verschil tussen de baten en lasten wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage in administratiekosten en is een voordeel voor de jaarrekening.
Voor een uitgebreide toelichting betreffende het grondbedrijf verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.

Te verklaren verschil: Baten €3.187.230 *Voordeel*

Zie de lasten.

Wonen en bouwen

Te verklaren verschil: Lasten € 28.618 *Voordeel*

Dit voordeel wordt veroorzaakt door de lagere kosten welstand. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de opbrengsten voor welstand ook lager zijn (zie baten, welstand verloopt budgettair neutraal).

Te verklaren verschil: Baten €360.158 *Voordeel*

Door de aantrekkende woningmarkt en door enkele grotere projecten is een voordeel ontstaan op de post bouwleges. Dit verklaart grotendeels het voordeel op dit taakveld.
Voordelig van invloed zijn ook de lagere kosten voor huisvesting statushouders.
Nadelig van invloed zijn de lagere ontvangsten voor welstand (zie ook opmerking lasten).

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
T0.5	Treasury	378	-367	11			1	-377	377	10
T0.61	OZB woningen	-6	120	114	-8				2	120
T0.62	OZB niet-woningen		-118	-118						-118
T0.64	Belastingen overig	19	3	22	27				-8	3
T0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	15	347	361	15					347
Totaal		**406**	**-15**	**390**	**34**		**1**	**-377**	**371**	**362**

Treasury

Te verklaren verschil: Lasten € 376.744 *Voordeel*

Het begrote financieringstekort valt in werkelijkheid lager uit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het werkelijke rentepercentage op kortlopende financiering lager uitvalt dan waar in de begroting van is uitgegaan.

OZB woningen

Te verklaren verschil: Baten €119.904 Voordeel

Als gevolg van areaal uitbreiding en stijging van de WOZ-waardes van de woningen is de opbrengst hoger dan geraamd.

OZB niet-woningen

Te verklaren verschil: Baten €-117.680 Nadeel

Het nadeel ontstaat door minder opbrengsten uit OZB niet-woningen dan geraamd. Dit nadeel wordt gecompenseerd door het voordeel op OZB woningen.

Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF

Te verklaren verschil: Baten €346.666 Voordeel

Het voordeel is ontstaan doordat verschillende maatstaven zoals medicijngebruik met drempel in werkelijkheid hoger uitvielen dan begroot. Ook de bijstelling van de algemene uitkering uit voorgaande jaren speelde een rol.

Overhead

Overhead		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
T0.4	Overhead	-487	-53	-540	-302		12		-197	-53
Totaal		**-487**	**-53**	**-540**	**-302**		**12**		**-197**	**-53**

Te verklaren verschil: Lasten € -196.265 *Nadeel*

Onder de overhead worden de algemene (personeel)kosten opgenomen die niet rechtstreeks naar een taakveld kunnen worden toegerekend. Er is hierbij een nauwe relatie met de directe personeelskosten die als centrale post is weergegeven en is toegelicht. Overhead is een verzamelpost van diverse kosten die in totaliteit tot een nadeel van afgerond € 197.000 heeft geleid.

Het nadeel wordt voor € 82.000 veroorzaakt door hogere ICT kosten dan we hebben geraamd. Door covid-19 hebben we de medewerkers moeten faciliteren zodat ze ook goed kunnen thuiswerken
We zien ook dat de ICT kosten al jaren onder druk staan als gevolg van prijsstijgingen, autonome ontwikkelingen en uitbreiding van formatie waarbij het ICT budget niet is mee gegroeid.

Verder zijn er vanuit het budget overhead ramingen toegevoegd aan de reserve NUW voor onderwerpen waar we verplichtingen voor zijn aangegaan en die doorlopen naar het jaar 2022. De oorspronkelijke ramingen hiervoor stonden in sommige gevallen elders in de begroting.

- De realisatie van de nieuwe Website
- Optimaliseren diverse werkprocessen personeelszaken
- Projecten in kader van de BOCE-I samenwerking
- Uitwerking zelforganisatie
- Vervanging financieel pakket

Te verklaren verschil: Baten € -52.556 *Nadeel*

In verband met Covid-19 is ons bedrijfsrestaurant grotendeels gesloten geweest in 2021. Hierdoor hebben minder inkomsten gehad dan geraamd van in totaal € 37.000.

Ook zijn de opbrengsten voor oude verstrekte geldleningen achter gebleven bij de raming en hebben we geen inkomsten gehad voor verleende diensten. Voor beide onderdelen samen in totaal € 10.000 lagere inkomsten dan geraamd.

Vennootschapsbelasting (VpB)

Vennootschapsbelasting (VPB)		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
T0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-91		-91					-91	
Totaal		**-91**		**-91**					**-91**	

Te verklaren verschil: Lasten € -90.758 *Nadeel*

Op dit taakveld verwerkt de gemeente de te betalen vennootschapsbelasting (VPB). De gemeente is VPB verschuldigd indien er in het jaar fiscale winst is gerealiseerd.

De gemeente is met name belastingplichtig voor de resultaten van het grondbedrijf. De fiscale winst (belastingwetgeving) zoals is berekend kan afwijken van de bedrijfseconomische winst (uitgangspunten BBV). Dit door bijvoorbeeld verschillen in waardering van balansposten en de wijze van toerekening van kosten aan een bepaald jaar.
De gemeente heeft in 2020 met de belastingdienst een vaststellingsovereenkomst gesloten. In deze vaststellingsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de wijze van berekenen van de fiscale positie.

Er is in 2020 een fiscale winst behaald van € 316.050. Door met deze winst fiscale verliezen over voorgaande jaren te verrekenen is er uiteindelijk over een bedrag van € 24.773 vennootschapsbeslag verschuldigd. Hiervoor is in 2021 een aanslag van € 4.087 ontvangen en betaald.

Na afloop van het jaar is er pas duidelijkheid over de werkelijke kosten en opbrengsten en kan er een berekening worden gemaakt van het fiscale resultaat. Er wordt voor 2021 uit de grondexploitatie een positief fiscaal resultaat verwacht van € 461.158. Op basis van deze winst is naar verwachting een bedrag van € 86.671 aan vennootschapsbelasting verschuldigd.

Overige baten en lasten

Overhead		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
T0.8	Overige baten en lasten	-388	70	-318			-296		-92	70
Totaal		**-388**	**70**	**-318**			**-296**		**-92**	**70**

Te verklaren verschil: Lasten € -91.940 *Nadeel*

Het nadeel wordt veroorzaakt door het treffen van een voorziening voor een vermoedelijke oninbare vordering.

Te verklaren verschil: Baten € 70.272 *Voordeel*

Het voordeel is grotendeels veroorzaakt door een raming voor onvoorzien op te nemen, waar geen werkelijke uitgaven op zijn gedaan. Ook is het bedrag aan oninbare vorderingen over het voorgaand jaar lager geweest dan vooraf is ingeschat. Hierdoor is een bedrag uit de voorziening vrijgevallen.

TOELICHTING CENTRALE POSTEN

Voor een goed inzicht is er voor gekozen om de volgende posten centraal weer te geven en toe te lichten.

1. Loonkosten / inhuur derden
2. Kapitaallasten (rente en afschrijving)

Dit voorkomt dat je bij veel taakvelden moet herhalen dat er een voordeel of nadeel is met steeds dezelfde verklaring. Daarom geven wij hier in afzonderlijke overzichten de verschillen per thema weer.

Loonkosten

De loonkosten wijken door de hele begroting heen in positieve en negatieve zin af van de ramingen. Dit verstoort het juiste beeld op de taakvelden. Vandaar dat ze hier op één plek worden toegelicht.

In onderstaand overzicht worden de totale loonkosten van eigen personeel en inhuur derden per thema weergegeven. Het verschil bedraagt afgerond € 183.000 nadelig.

De overschrijding wordt veroorzaakt door een reservering van de eenmalige corona compensatie 2020-2021 voor het personeel. Hiervoor hebben we in 2021 een bedrag van € 250.000 gereserveerd.

Loonkosten / inhuur derden	**Begroting**	**Werkelijk**	**Saldo**
Thema 1, onze inwoners	3.249.411	3.232.214	17.197
Thema 2, onze ecoomie	221.441	243.345	-21.904
Thema 3, onze toekomst	1.255.638	1.287.253	-31.615
Thema 4, onze leefomgeving	6.459.665	6.337.662	122.003
Algemene dekkingsmiddelen	292.940	258.862	34.078
Overhead	5.059.897	5.362.282	-302.385
Te verklaren verschil	**16.538.992**	**16.721.617**	**-182.625**

Kapitaallasten

In onderstaand overzicht worden de kapitaallasten (afschrijvingslasten) per thema weergegeven.

In de toelichting op de verschillende taakvelden is een verklaring gegeven waarbij de verschillen op de kapitaallasten niet zijn meegenomen. Het geeft een beter inzicht om het centraal weer te geven en toe te lichten. Dit voorkomt dat je vaak dezelfde verklaring moet geven of verwijzen naar andere producten. De verschillen in de kapitaallasten op de verschillende thema's zijn hier op een rijtje gezet. Het uiteindelijke voordeel is € 519.979.

Dit is ontstaan door een voordeel op de afschrijving. Het voordeel op de afschrijving komt doordat niet alle voorgenomen investeringen in het jaar zijn gerealiseerd. Hierdoor vallen er afschrijvingslasten vrij (onderuitputting).

KAPITAALLASTEN VASTE ACTIVA	AFSCHRIJVING		
	Begroting	**Werkelijk**	**Saldo**
Thema 1, onze inwoners	6.371	6.371	0
Thema 3, onze toekomst	34.037	5.912	28.125
Thema 4, onze leefomgeving	2.928.452	2.440.808	487.643
Overige baten en lasten	4.211	-	4.211
Overhead	166.190	166.190	-
Te verklaren verschil	**3.139.261**	**2.619.282**	**519.979**

Mutaties reserves

Mutaties reserves		Verschil tussen begroting en rekening			Lonen		Kapitaallasten		Restant te verklaren	
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
T0.10	Mutaties reserves	-925	306	-618					-925	306
Totaal		**-925**	**306**	**-618**					**-925**	**306**

Te verklaren verschil: Lasten € -924.670 *Nadeel*

De verschillen bij de mutaties reserves zijn ontstaan omdat in veel gevallen pas na afloop van het jaar duidelijkheid komt over de definitieve bedragen. De hoogte van de lasten en/of baten zijn dan bepalend voor de toevoeging of onttrekking aan de reserves.

Mutaties van de reserves zijn in principe incidenteel. Op het moment dat stortingen en/of onttrekkingen meer dan drie jaren van toepassing zullen zijn, worden ze als structureel beschouwd.
Te verklaren verschil: Baten €306.525 *Voordeel*

Onvoorzien en beleidsintensivering

In overeenstemming met de BBV-voorschriften is hier het verloop weergeven van de post onvoorzien en beleidsintensivering.

Onvoorzien en beleidsintensivering

Onvoorzien	
Primitieve begroting, structureel vast bedrag per inwoner	€ 50.000
Beleidsintensivering / nieuw beleid	
Primitieve begroting, beschikbaar per 01-01-2021	€ 286.877
Mutaties Berap-I 2021	€ -250.917
Mutaties Berap-II 2021	€ -56.000
Eindstand beleidsintensivering	€ -20.040
Saldo 31 december 2020	**€ 29.960**

Toelichting:

In de BERAP 2020-II hebben we het geprognosticeerd rekeningresultaat bepaald aan de hand van de raming op de posten onvoorzien, beleidsintensivering en saldo begroting.

Gerealiseerd resultaat

De saldi van de posten 'beleidsintensivering' en 'onvoorzien' sluiten met een positief saldo van € 29.960. Tezamen met het saldo van de begroting geeft dit een prognose van het uiteindelijk verwacht resultaat van € 244.541.
Het verschil tussen het verwachte resultaat en het werkelijke resultaat bedraagt:

Saldo begroting, stand Berap-II	€ 214.581
Beleidsintensivering, stand Berap-II	€ -20.040
Onvoorzien, stand Berap-II	€ 50.000
Saldo prognose resultaat, stand Berap-II	€ 244.541
Gerealiseerd rekeningresultaat 2021	€ 2.126.601
Verschil	€ 1.882.060

WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Algemeen

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topinkomens in de Publieke en de Semipublieke Sector (hierna: WNT) ingegaan.

Het normenkader rondom de WNT is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 20 juni 2014, nr. 2014-0000315901, houdende wijziging van de Beleidsregels toepassing WNT (2013), vaststelling van de Beleidsregels toepassing WNT 2014 en wijziging van het Besluit BZK-toezicht en handhaving WNT (vaststelling normenkader WNT 2014).

Bezoldiging

Deze nieuwe wet bevat openbaarmakingregels via de jaarstukken over de bezoldiging van de topfunctionarissen, ook als zij de norm niet overschrijden. Daarnaast moet van een ieder, dat wil zeggen elke medewerker die geen topfunctionaris is, die een hogere bezoldiging krijgt dan de norm, dit (op functieniveau, dus niet op naam) worden vermeld in de jaarstukken.
De WNT stelt, naast een verplichting tot openbaarmaking, een maximum aan de bezoldiging en de contractuele ontslagvergoeding vast. Op grond van de wet bedraagt de totale maximale bezoldiging (exclusief sociale verzekeringspremies) na indexering voor 2021
€ 209.000 (2020: € 201.000) of een pro rata gedeelte bij deeltijddienstverbanden of dienstverbanden korter dan een jaar. Dit bedrag is inclusief het werkgeversdeel in de pensioenpremie. Het maximum van € 209.000 (2021) (2019: € 201.000) geldt ook voor contracten met ingehuurde derden die in enige periode van achttien maanden langer dan zes maanden voor de organisatie werkzaam zijn. Voorbeelden zijn zzp’ers, personen met een management-BV en (interim)arbeidskrachten van adviesbureaus.
De beloning in het sectoraal bezoldigingsregime mag niet uitstijgen boven de voor die sector geldende norm. Deze norm wordt door de betrokken minister vastgesteld. Ten slotte geldt er een bonusverbod, tenzij een bonus bij uitzondering is toegestaan op grond van een algemene maatregel van bestuur.

Hierna vindt u de bezoldigingsgegevens van de bij de gemeente Borger-Odoorn werkzame personen die aangewezen zijn als topfunctionaris in de zin van de WNT.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2021	D.C. Rensen	H.J. van Olst - Stoel
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris**	**Bestuursadviseur**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.844	€ 71.172
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.375	€ 13.385
Bezoldiging	€ 128.219	€ 84.557
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 185.801
Onverschuldigd betaald en nog niet terug-ontvangen bedrag	n.v.t	

Reden waarom de over-schrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t	
Gegevens 2020		
Aanvang en einde functievervulling in 2020	2020	2020
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 105.107	€ 74.365
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.074	€ 14.327
Bezoldiging	€ 124.181	€ 88.692
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 178.689

Leidinggevende functionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2021	C. Vos	F. Koekoek
Functiegegevens	**Raadsgriffier**	**Raadsgriffier**
Kalenderjaar	2021	2021
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	11/1 tot 21/11	08/11 - 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalender jaar	11	1
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1059	220
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 199,00	€ 199,00
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 210.741	€ 43.780
Bezoldiging (alle bedragen excl. btw)		

Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	ja	ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 101.664	€ 22.000
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 101.664	€ 22.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Voor alle topfunctionarissen geldt dat het geldende beloningsmaximum over 2021 niet is overschreden. De gemeente Borger-Odoorn heeft over 2021 voldaan aan de WNT.

Beëindigingsvergoedingen
De ontslagvergoeding voor de topfunctionaris mag niet meer bedragen dan de som van de beloning en de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn over de twaalf maanden voorafgaand aan de beëindiging van het dienstverband, tot maximaal
€ 75.000,- bruto (artikelen 2.10 en 3.7 WNT). Bij een deeltijddienstverband geldt dit maximum naar rato. De bezoldiging over de periode waarin de topfunctionaris, vooruitlopend op de beëindiging van het dienstverband, geen taken meer vervult valt in beginsel onder het maximumbedrag. Dit betekent dat het salaris gedurende non-activiteit wordt aangemerkt als ontslaguitkering en maximaal
€ 75.000 mag bedragen. Dit geldt niet als de topfunctionaris geen taken meer verricht wegens het opnemen van vakantiedagen, arbeidsongeschiktheid of een schorsing hangende een onderzoek.

In 2021 is inzake topfunctionarissen geen beëindigingsvergoeding uitbetaald die de norm te boven gaat. Tevens is in 2021 geen beëindigingsvergoeding aan niet-topfunctionarissen betaald hoger dan het geldende maximum.

Sisa-verantwoording

Voor het verantwoordingsjaar 2021 wordt het principe van Single information Single audit (SiSa) ten aanzien van specifieke uitkeringen toegepast. Dit principe heeft belangrijke gevolgen voor de wijze waarop gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen informatie verstrekken aan het Rijk over specifieke uitkeringen.

Met de invoering van SiSa zijn de aparte verantwoordingen, controleprotocollen en accountantscontroles komen te vervallen. Maakt de gemeente gebruik van een van de specifieke regelingen waarop Sisa van toepassing is, dan kan voor de controle van de besteding voortaan worden volstaan met de reguliere accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente.

Door middel van een bijlage bij de jaarrekening dient verantwoording te worden afgelegd over de besteding aan de verstrekkers van deze uitkeringen. De bijlage is een voorgeschreven model dat door het Centraal Bureau voor de Statistiek beschikbaar is gesteld. In deze bijlage zijn hiertoe een aantal kengetallen c.q. bedragen opgenomen. Deze bijlage is hierna opgenomen voor de regelingen die voor onze gemeente van toepassing zijn.

Voor de verantwoording over de specifieke uitkeringen aan het Rijk moeten gemeenten de jaarstukken, inclusief de bijlage, het rapport van bevindingen van de accountant en de controleverklaring van de accountant vóór 15 juli 2022 digitaal aanleveren bij het Centraal Bureau voor de Statistiek.



SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A12B	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Drenthe	€ 53.279	Ja	€ 53.279	Ja	
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	0	0	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*			
			Nee	Nee	Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*				

BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouw activiteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouw activiteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-00745521	€ 0	€ 0	Ja		Nee
		2	SUVIS21-01179446	€ 0	€ 0	Ja		Nee
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
			19	€ 2.850	€ 15	Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouw de reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 232.151	€ 64.011	€ 144.040	€ 153.968		
		1	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouw de reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		1	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*		

IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 966.158	€ 1.264.146	€ 632.073	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	105 Verbreden van fietspaden	Ja	700	meter		
		2	107 Vrijliggend fiets-/bromfietspad	Ja	65	Vorig jaar eindverantwoording afgelegd.		
		3	116 Aanleg van rijbaanscheiding	Ja	640	meter		
		4	119 Aanleg fietsoversteek	Nee	1	stuks		
		5	117 Afwaarderen 50km naar 30 km	Nee	2.930	meter		
		6	201 Kant-asmarkering fietspaden	Nee	8.450	meter		
		7	205 Verbreden fietspaden	Nee	2.600	meter		
		8	210 Uitritconstructies	Nee	5	stuks		
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
		1	EAW-20-01627022	€ 20.460	€ 20.460	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/06*					
			Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 5.414.141	€ 97.683	€ 448.948	€ 2.185	€ 39.381	€ 146
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 206.895	€ 116.388	€ 0	€ 559.261	€ 7.562	€ 80.360
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 75.088	Ja				

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R Indicator: G3/06*	
			€ 0	€ 7.822	€ 5.533	€ 0	€ 0	€ 0	
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11*		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R Indicator: G4/06*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 364.897	€ 7.500	€ 2.979	€ 67	€ 55	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 194.450	€ 1.557	€ 8.890	€ 788	€ 48	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 57.186	€ 0	€ 8.260	€ 22.051	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10*			
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	42	4	Ja			
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	49	1	Ja			
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	19	1	Ja			
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2 Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R Indicator: G4/13*				
			€ 0	€ 0	0				
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R Indicator: G4/17*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R Indicator: G4/18*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						

SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	0			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 144.564	€ 193.743					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	12 Renovatie	€ 15.423	€ 15.423			
		2	13 Onderhoud	€ 61.389	€ 61.389			
		3	21 Aankoop	€ 3.766		€ 3.766		
		4	22 Dienstverlening door derden	€ 2.531		€ 2.531		
		5	23 Beheer en exploitatie	€ 35.164		€ 35.164		
		6	31 Mengpercentage	€ 22.616			€ 22.616	Gegevens voor de berekening niet eerder beschikbaar.
		7	32 Verbonden lichamen	€ 52.854			€ 52.854	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1035787	€ 40.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	1035787	€ 45.143	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1035787	Nee				
		2	1035787	Nee				
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			€ 20.312	Ja	Ja			

DRE	DRE2C	**Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)** Uitvoeringsregling BDU verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantw oordingsinformati e *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/01*	Welke regeling betreft het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/02*	Totale besteding (in jaar T) De besteding in jaar T ten laste van zow el provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/03*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantw oorde totale besteding *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantw oordings-informatie ten laste van zow el provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/06*
			1	201902951-00841484	2.1 Verkeer, w egen en w ater	€ 16.770		€ 680.741	
			2	201902952-00858132	2.1 Verkeer, w egen en w ater	€ 15.155		€ 108.860	
			3	201902953-00891080	2.1 Verkeer, w egen en w ater	€ 0		€ 0	Wordt niet uitgevoerd, geen draagvlak bij betrokkenen
			4	201902981-00858267	2.1 Verkeer, w egen en w ater	€ 61.500		€ 61.500	
			5	202002621-00940771	2.1 Verkeer, w egen en w ater	€ 263.815		€ 263.815	
			6	202002623-00940749	2.1 Verkeer, w egen en w ater	€ 266.021		€ 266.021	

	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/07*	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/08*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantw oorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/09*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantw oordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/10*	Eindverantw oording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor w ilt verantw oorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/11*
1	*201902951-00841484*	€ 0		€ 218.896	Ja
2	*201902952-00858132*	€ 7.578		€ 52.578	Ja
3	*201902953-00891080*	€ 0		€ 0	Ja
4	*201902981-00858267*	€ 27.716		€ 27.716	Ja
5	*202002621-00940771*	€ 79.179		€ 79.179	Nee
6	*202002623-00940749*	€ 239.930		€ 239.930	Nee

DRE	DRE10C	**Regiodeal Zuid-Oost Drenthe** SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantw oordingsinformati e *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE10C/01*	Welk project betreft het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE10C/02*	Totale besteding in jaar T ten laste van regiodealmiddelen via provincie *Aard controle R* *Indicator: DRE10C/03*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantw oorde totale besteding ten laste van regiodealmiddelen via provincie Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantw oordingsinformati e ten laste van regiodealmiddelen via provincie *Aard controle R* *Indicator: DRE10C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T ten laste van regiodealmiddelen via provincie Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantw oordingsinformati e ten laste van regiodealmiddelen via provincie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE10C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE10C/06*
			1	202001504-00883769	Open Science Hub	€ 20.309	€ 0	€ 57.467	
			2	202001504-00883769	Expeditie de Monden	€ 78.097	€ 0	€ 140.000	
			3	202003837-00916702	Proeftuin Toekomstbestendig Tw eede Exloërmond	€ 43.180	€ 0	€ 88.871	
			4	202101416-00945802	Toekomstbestendig Tw eede Exloërmond (vervolg)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	202101416-00945802	Open Science Hub Exloo (vervolg)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	202101416-00945802	Blue Zone Innovations	€ 170	€ 0	€ 170	
			7	202103097-00976650	Expeditie de Monden (vervolg)	€ 10.142	€ 0	€ 10.142	
			8	202103097-00976650	Levensloop bestendig w onen	€ 0	€ 0	€ 0	

	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE10C/07*	Kopie Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE10C/08*	Eindverantw oording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor w ilt verantw oorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE10C/09*
1	*202001504-00883769*	Open Science Hub	Nee
2	*202001504-00883769*	Expeditie de Monden	Ja
3	*202003837-00916702*	Proeftuin Toekomstbestendig Tw eede Exloërmond	Nee
4	*202101416-00945802*	Toekomstbestendig Tw eede Exloërmond (vervolg)	Nee
5	*202101416-00945802*	Open Science Hub Exloo (vervolg)	Nee
6	*202101416-00945802*	Blue Zone Innovations	Nee
7	*202103097-00976650*	Expeditie de Monden (vervolg)	Nee
8	*202103097-00976650*	Levensloop bestendig w onen	Nee

Overzicht taakvelden

Gemeente geven hun geld uit aan een breed scala aan deelterreinen, variërend van bijvoorbeeld onderwijshuisvesting, tot de gemeentelijke plantsoendienst of de jeugdzorg. Om te zorgen dat deze uitgaven geaggregeerd kunnen worden en vergeleken kunnen worden tussen gemeenten is een uniform set van 48 eenheden door de Rijksoverheid gedefinieerd. Deze eenheden noemen we de taakvelden en deze worden weer geclusterd in 9 hoofdstukken, de hoofdtaakvelden.
Gemeenten zijn verplicht om een overzicht van deze taakvelden op te nemen in de jaarrekening.

Verdelingsprincipe

De taakvelden zijn in 2021 verdeeld over verschillende thema's.

		Begroting 2021 prim.			Begroting 2021 na wijz			Jaarrekening 2021		
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.0 Bestuur en ondersteuning										
0.1	Bestuur	1.997		-1.997	1.968	1.278	-689	2.008	1.276	-732
0.10	Mutaties reserves	751	310	-442	8.543	5.095	-3.449	9.468	5.401	-4.067
0.11	Res. van de rekening van baten en lasten	42		-42	215		-215			
0.2	Burgerzaken	848	344	-504	1.069	344	-725	1.002	293	-708
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	768	178	-590	430	178	-252	328	157	-171
0.4	Overhead	8.713	142	-8.571	8.700	103	-8.597	9.187	50	-9.137
0.5	Treasury	775	1.002	227	825	1.052	227	447	685	238
0.61	OZB woningen	55	4.786	4.731	128	4.990	4.862	134	5.110	4.976
0.62	OZB niet-woningen	57	1.554	1.497	57	1.554	1.497	57	1.436	1.379
0.64	Belastingen overig	252		-252	252		-252	233	3	-230
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	24	46.117	46.094	24	48.690	48.667	9	49.037	49.028
0.8	Overige baten en lasten	-116	-50	66	-266	-50	216	92	20	-72
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)							91		-91
		14.166	**54.383**	**40.217**	**21.945**	**63.234**	**41.290**	**23.056**	**63.468**	**40.413**
1.0 Veiligheid										
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.475	1	-1.474	1.489	1	-1.489	1.484	2	-1.482
1.2	Openbare orde en veiligheid	167		-167	208	66	-142	215	66	-149
		1.642	**1**	**-1.641**	**1.697**	**67**	**-1.631**	**1.699**	**68**	**-1.631**
2.0 Verkeer, vervoer, waterstaat										
2.1	Verkeer en vervoer	3.563	74	-3.489	3.679	74	-3.605	3.096	35	-3.060
		3.563	**74**	**-3.489**	**3.679**	**74**	**-3.605**	**3.096**	**35**	**-3.060**
3.0 Economie										
3.1	Economische ontwikkeling	44		-44	44		-44	45		-45
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur							172	127	-45
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4	11	7	54	56	2	43	56	12
3.4	Economische promotie	514	1.565	1.051	497	1.647	1.151	490	1.827	1.337
		562	**1.576**	**1.014**	**595**	**1.703**	**1.109**	**750**	**2.010**	**1.259**

4.0 Onderwijs										
4.1	Openbaar basisonderwijs	126	24	-102	136	24	-112	130	16	-114
4.2	Onderwijshuisvesting	938	70	-868	905	247	-658	949	266	-683
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.313	371	-942	1.409	487	-922	1.440	484	-956
		2.377	**465**	**-1.912**	**2.450**	**758**	**-1.692**	**2.519**	**766**	**-1.753**
5.0 Sport, cultuur, recreatie										
5.1	Sportbeleid en activering	419	37	-382	427	125	-302	420	133	-287
5.2	Sportaccommodaties	1.662	260	-1.403	2.013	315	-1.698	2.003	236	-1.767
5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	150		-150	221	26	-195	197	26	-171
5.4	Musea	210	5	-205	215	5	-211	217	5	-213
5.5	Cultureel erfgoed							22		-22
5.6	Media	941		-941	660	200	-460	646	200	-446
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.254	29	-3.225	3.562	156	-3.406	3.734	186	-3.549
		6.636	**331**	**-6.306**	**7.098**	**827**	**-6.272**	**7.239**	**786**	**-6.455**
6.0 Sociaal domein										
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.448		-1.448	1.615	70	-1.545	1.530	70	-1.460
6.2	Wijkteams	3.862		-3.862	3.904		-3.904	3.893	29	-3.864
6.3	Inkomensregelingen	8.726	7.231	-1.495	10.445	9.343	-1.103	8.683	8.436	-247
6.4	Begeleide participatie	5.140		-5.140	5.362	462	-4.901	5.024	462	-4.563
6.5	Arbeidsparticipatie	844	15	-829	628	11	-617	656	12	-644
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	570	10	-560	727	10	-717	837	7	-829
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.023	72	-5.951	6.541	132	-6.409	6.290	127	-6.163
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.616		-5.616	7.644		-7.644	7.825	57	-7.768
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	22		-22	22		-22	22		-22
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	752		-752	539		-539	583		-583
		33.003	**7.328**	**-25.675**	**37.427**	**10.028**	**-27.401**	**35.343**	**9.200**	**-26.143**
7.0 Volksgezondheid, milieu										
7.1	Volksgezondheid	1.106		-1.106	1.129	105	-1.024	1.084	106	-978
7.2	Riolering	2.079	3.115	1.037	2.074	3.121	1.047	1.865	3.188	1.323
7.3	Afval	1.819	2.677	857	1.878	2.733	855	1.896	2.910	1.015
7.4	Milieubeheer	655	19	-636	981	150	-831	1.072	135	-937
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	435	158	-277	435	158	-277	340	143	-197
		6.094	**5.969**	**-125**	**6.497**	**6.267**	**-230**	**6.257**	**6.482**	**226**
8.0 Volkshuisvesting, R.O., stedelijke vern.										
8.1	Ruimtelijke ordening	1.608	35	-1.573	1.723	97	-1.627	1.634	169	-1.465
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	199	100	-99	69	100	31	2.939	3.287	348
8.3	Wonen en bouwen	934	522	-411	1.008	1.033	25	1.008	1.394	385
		2.741	**657**	**-2.083**	**2.800**	**1.230**	**-1.571**	**5.581**	**4.850**	**-732**

Totaal taakvelden	**70.784**	**70.784**	**84.188**	**84.188**	**-3**	**85.540**	**87.665**	**2.124**

BIJLAGEN

Interbestuurlijk toezicht

Algemeen
In de afgelopen jaren zijn er een aantal fundamentele wijzigingen doorgevoerd, waar het gaat om het toezicht tussen verschillende bestuurslagen. Dit is vastgelegd in de Wet Revitalisering Generiek Toezicht

In overleg met de Drentse gemeenten is door de provincie Drenthe een beoordelingskader vastgesteld. Aan de hand van dit toetsingskader geeft de provincie inhoud aan de toezichthoudende rol op de domeinen Financiën, monumentenzorg, ruimtelijke ordening, WABO en archief.
In Drents verband is afgesproken dat de zelfbeoordeling door gemeenten een plek krijgt in de P&C cyclus en wordt opgenomen bij de jaarrekening.

Medebewindstaken
De volgende taken die door de gemeente in medebewind worden uitgevoerd worden verantwoord.

Domein	Belang toezicht
Ruimtelijke Ordening	Actuele bestemmingsplannen en aanwezigheid Structuurvisie(s) bij gemeenten conform de wettelijk eisen in WRO (Wet Ruimtelijke Ordening)
Omgevingsrecht	Bescherming van mens en natuur tegen schade en gevaar. Uitvoering van de vergunningverlening, nalevingstoezicht en handhaving (milieu, bouwen en wonen)
Monumenten	(Planologische) bescherming cultuurhistorische en archeologische waarden via actuele gemeentelijke ruimtelijke plannen. Deskundige advisering vergunningsverlening
Huisvesting statushouders	Tijdige huisvesting van het aantal statushouders overeenkomstig de halfjaarlijkse taakstelling van het Rijk.
Archiefzorg	Controle van de kwaliteit van de informatiehuishouding van overheden, zoals die nodig is voor adequate verantwoording, bewijsvoering en historisch onderzoek.

Ruimtelijke ordening	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde structuurvisie(s) conform de wettelijke vereisten		
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde bestemmingsplannen conform de wettelijke vereisten		

Totaalbeeld *Is er reden voor extra aandacht?*		Er wordt nog wel gewerkt aan het digitaliseren van de niet gedigitaliseerde bestemmingsplannen.

Omgevingsrecht	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Gemeente heeft een actueel beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), inclusief veiligheid, bouwplantoetsing, bodembeleid en een probleem- en risicoanalyse		Ja. In 2020 hebben we geconcludeerd dat we het herijken ervan gelijk op willen laten gaan met de Omgevingswet. Daarom heeft de gemeenteraad het huidige VTH-beleid verlengd tot 1 juli 2022.
Gemeente heeft een consistent en duidelijk, bestuurlijk vastgesteld Jaarprogramma op het gebied van VTH, met voldoende operationele doelen		Ja. In 2020 hebben we geconcludeerd dat we het herijken ervan gelijk op willen laten gaan met de Omgevingswet. Daarom heeft de gemeenteraad het huidige VTH-beleid verlengd tot 1 juli 2022.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgesteld Jaarverslag op het gebied van VTH		Ieder jaar wordt er een jaarverslag opgesteld. Deze wordt vastgesteld door het college. En ter kennisname aan de gemeenteraad toegestuurd.
Uit het Jaarverslag blijkt dat doelen en normen op het gebied van VTH zijn behaald volgens de wettelijke vereisten		Ja er zijn concreet onderdelen benoemd die na afloop van het jaar worden beoordeeld.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgestelde kwaliteitsverordening op het gebied van VTH		Ja deze is in 2016 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2022 ronden we het onderzoek naar de kwaliteitscriteria 2.2 af. Hiervoor is een nota opgesteld die nog beoordeeld moet worden door het MT en college.
Totaalbeeld *Is er reden voor extra aandacht?*		

Monumenten	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Gemeente heeft bij de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen, of bij vrijstelling op bestaande plannen, aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met in geding zijnde cultuurhistorische en archeologische waarden; deze		Deze onderwerpen maken onderdeel uit van de bestemmingsplannen.

bestemmingsplannen zijn bestuurlijk vastgesteld		
Gemeente heeft een commissie ingesteld die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument en vraagt deskundig advies bij vergunningverlening waarbij cultuurhistorische en/of archeologische waarden aan de orde zijn		De gemeente voorziet in een onafhankelijke welstandscommissie. Deze opzet wordt bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet gehandhaafd.
Binnen de gemeente vindt adequaat toezicht en handhaving plaats op het gebied van monumenten en archeologie; dit is tevens vastgelegd in documenten		
Totaalbeeld *Is er reden voor extra aandacht?*		

Huisvesting statushouders	**Groen/Oranje/Rood**	**Toelichting**
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (eerste helft van het jaar) op het gebied van tijdige huisvesting van statushouders en heeft geen verwijtbare achterstand of loopt hierop in		De taakstelling voor de eerste helft van 2021 was om 20 statushouders te huisvesten. We hebben in die periode 16 plaatsingen gerealiseerd. Daarmee hebben we niet volledig voldaan aan de taakstelling. Reeds aan het begin van 2021 hebben we aangegeven, ook in regionale bijeenkomsten met de provincie, dat woningcorporaties het signaal gaven dat het aantal woningmutaties gering was en er zorgen waren over het beschikbaar kunnen stellen van voldoende woningen.
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (tweede helft van het jaar) op het gebied van tijdige huisvesting van statushouders en heeft geen verwijtbare achterstand of loopt hierop in		De taakstelling voor de tweede helft was 16 personen. Onze gemeente heeft in deze periode 17 personen geplaatst. Daarmee hebben we voldaan aan de taakstelling. De taakstelling was iets lager dan de eerste helft van 2021. Gezien de realisatie is – in normale omstandigheden – het vinden van ongeveer 15 plekken per half jaar voor statushouders haalbaar. Uiteraard met inachtneming van het lage aantal feitelijke verhuizingen in onze gemeente. Gedeputeerde Staten geeft

		voor het gehele jaar 2021 aan dat wij niet aan de eisen hebben voldaan.
Totaalbeeld *Is er reden voor extra aandacht?*		Momenteel is er een opvangcrisis in Nederland waarbij er enerzijds te weinig opvangplekken zijn voor alle vluchtelingen en statushouders in de asielzoekerscentra en anderzijds de woningmarkt ook vast is gelopen. Het aanbod aan woningen is naar verhouding laag plus er is momenteel tevens een noodzaak om gevluchte Oekraïners te huisvesten. Het gevolg is dat de aandacht verdeeld moet worden over verschillende groepen met als hèt vraagstuk voor de komende tijd: waar kunnen we mensen voor de langere termijn in onze gemeente huisvesten?

Archief	**Groen/Oranje/Rood**	**Toelichting**
Zijn de belangrijkste risicovolle thema's geïdentificeerd?		De vier aandachtsgebieden voor 2022 zijn dezelfde als vorig jaar: (1) Kwaliteitszorgsysteem; (2) Selectie en vernietiging; (3) Overzicht archiefbescheiden; (4) E-depot.
Zijn er voor deze thema's al verbetermaatregelen getroffen?		De verbetermaatregelen van vorig jaar kunnen in 2022 worden doorgezet en uitgebreid. @1. Het kwaliteitszorgsysteem gebaseerd op een PDCA-cyclus, hierin worden voortdurend verbeteringen opgenomen en bijgehouden. @2. Afgelopen jaar is de achterstand in het zaaksysteem weer ingelopen, maar nog niet helemaal weggewerkt. Komende jaren zal hiervoor de aandacht bovendien verschuiven naar achterstanden in vakapplicaties. @3. Het overzicht archiefbescheiden is tot op heden erg versnipperd. De verschillende lijsten en inventarissen hebben bovendien verschillende diepgang. In 2022 wordt een plan van aanpak opgesteld hoe de versnippering kan worden verholpen of geminimaliseerd. @4. In 2021 is de pilot e-depot met het Drents Archief van start gegaan. In 2022 is volle aandacht voor het e-depot en duurzame digitale toegankelijkheid.
Zijn er resultaten geboekt?		Afgelopen jaren is een stevige basis gelegd en de aandacht verschuift steeds meer van 'in kaart brengen' naar oplossingen uitvoeren.
Totaalbeeld		Wat de gemeente betreft is er geen reden voor extra aandacht. De

Is er reden voor extra aandacht?		gemeente heeft goed in kaart welke opgaves voor 2022 moeten worden opgepakt. Ook dit jaar zullen we een specifiek plan van aanpak maken en delen met de provincie.

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder een overzicht van de verplichte beleidsindicatoren die we volgens het BBV in de jaarstukken en de begroting dienen weer te geven.

Nr	Indicator	Waarde	Eenheid	Jaar	Bron
1	Verwijzingen Halt	5	per 1.000 jongeren	2020	Stichting Halt
2	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	2,7	per 1.000 inwoners	2021	CBS - Criminaliteit
3	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	3,5	per 1.000 inwoners	2021	CBS - Criminaliteit
4	Misdrijven - Diefstallen uit woning	0,8	per 1.000 inwoners	2021	CBS - Diefstallen
5	Misdrijven - Winkeldiefstallen	0,4	per 1.000 inwoners	2021	CBS - Diefstallen
6	Functiemenging	41,7	%	2020	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
7	Vestigingen (van bedrijven)	156,4	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2020	LISA
8	Absoluut verzuim	0	per 1.000 leerlingen	2020	DUO/Ingrado
9	Relatief verzuim	27	per 1.000 leerlingen	2019	DUO/Ingrado
10	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	1,4	%	2020	DUO/Ingrado
11	Niet-sporters	59,5	%	2020	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen)
12	Omvang huishoudelijk restafval	106	kg per inwoner	2019	CBS statistiek Huishoudelijk afval
13	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	x	%	2019	berekening
14	Gemiddelde WOZ waarde	175	x €1.000	2017	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
15	Gemiddelde WOZ waarde	183	x €1.000	2018	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
16	Gemiddelde WOZ waarde	197	x €1.000	2019	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
17	Gemiddelde WOZ waarde	209	x €1.000	2020	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
18	Gemiddelde WOZ waarde	227	x €1.000	2021	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
19	Nieuw gebouwde woningen	Geen data	per 1.000 woningen		Basisregistraties adressen en gebouwen
20	Demografische druk	79,4	%	2021	CBS - Bevolkingsstatistiek
21	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	866	€	2021	COELO, Groningen
22	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	913	€	2021	COELO, Groningen
23	Banen	518,9	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA
24	Jongeren met een delict voor de rechter	0	%	2020	CBS Jeugd
25	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	5	%	2020	CBS Jeugd
26	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	2	%	2020	CBS Jeugd
27	Netto arbeidsparticipatie	65,8	%	2020	CBS - Arbeidsdeelname

28	Personen met een bijstandsuitkering	286,9	per 10.000 inwoners	2021	CBS - Participatiewet
29	Lopende re-integratievoorzieningen	197,8	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	CBS - Participatiewet
30	Jongeren met jeugdhulp	12	% van alle jongeren tot 18 jaar	2021	CBS Jeugd
31	Jongeren met jeugdbescherming	2,3	%	2021	CBS Jeugd
32	Jongeren met jeugdreclassering	Geen data	%	2021	CBS Jeugd
33	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	750	per 10.000 inwoners	2021	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Bijlage VI - Lijst met afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving
ABP	Afvalbrengpunt
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen
BERAP	Bestuursrapportage
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investeringszone
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BNS	Begroting Nieuwe Stijl
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOCE	Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen
BORG	Beheer Openbare Ruimte en Gebouwen
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van lagere overheden
CROW	Centrum voor regelgeving, onderzoek in grond-, water- en wegenbouw en verkeerstechniek
DIFTAR	Differentiatie afvaltarieven
DPL	Dynamische prioriteitenlijst
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EDR	Eems Dollard regio
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
FBC	Financieel Beleid en Controlling
FIA	Financiële Administratie
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente- Fruit en Tuin
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Riolering Plan
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
K4K	Kansen voor Kinderen
KCC	Klantcontactcentrum
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
MFA	Multi Functionele Accommodatie
MJOP	Meerjaren onderhoudsplanning

MKB	Midden- en kleinbedrijf
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NUW	Nog uit te voeren werken
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OOV	Openbare orde en veiligheid
OPD	Omgevingsplatform Drenthe
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&C	Planning & Control
PMD	Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen en Drankenkartons
POC	Percentage of Completion
R&T	Recreatie en Toerisme
RET	Recreatie Expert Team
REX	Recreatie Excellentie (Programma)
RRE	Regeling Reductie Energieverbruik
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
SBBO	Stichting Bestemming Borger-Odoorn
SISA	Single Information Single Audit
SPUK	Specifieke Uitkering Stimulering Sport
SROI	Social Return on Investment
TIP	Tourist Info Point
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
VAR	Vrije Algemene Reserve
VDG	Vereniging Drentse Gemeenten
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VPT	Veilige publieke taak
VRD	Veiligheidsregio Drenthe
VTD	Veilig Thuis Drenthe
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VVE	Vroeg- en Voorschoolse Educatie
VVP	Vitale Vakantieparken Drenthe
WAR	Weerstandsdeel Algemene Reserve
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WSW	Wet sociale werkvoorziening
ZZP	Zelfstandige zonder personeel

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant